

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἴονται Δημοσθένους εἶναι, ὑπτιον ὄντα καὶ πολλαχῆ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. ὑπόθεσιν δ' ἔχει τοιαύτην. νόμου κελεύοντος, εἰ ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ξένη συνοικῆ, πεπράσθαι ταύτην, κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐπὶ Νέαιραν ἦκει Θεόμνηστος, λέγων συνοικεῖν αὐτὴν Στεφάνῳ γεγυῖαν μὲν δούλην Νικαρέτης, ἐταίρησασαν δὲ πρότερον, νῦν δὲ Στεφάνῳ νόμῳ συνοικοῦσαν καὶ πεπαιδοποιημένην ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ Στέφανος οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα, ἀλλὰ συνεῖναι μὲν αὐτῇ φησιν, ὡς ἐταίρα δὲ καὶ οὐ γυναικί, καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐκ ταύτης ἔχειν. πρὸς ὅπερ ὁ κατήγορος ἀνθιστάμενος οὐκ ὀλίγα τεκμήρια παρέχεται, ὡς γυναικα συνοικεῖν αὐτὴν. γίνεται τοίνυν ἡ στάσις τοῦ λόγου στοχαστική· περὶ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα, καὶ οὔτε περὶ ιδιότητος οὔτε περὶ ποιότητος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ λόγου Θεόμνηστος λέγει, ἔπειτα συνήγορον Ἀπολλόδωρον καλεῖ κηδεστὴν ὄνθ' ἑαυτοῦ κάκείνος τὸν ἀγῶνα πεποίηται.

2 ὑπτιον cf. Caec. Cal. fr. 47 Ofenloch, D. H. Dem. 57 et fr. 17 Usener-Radermacher 7 νόμῳ cf. Georg. Diaer. 6,534-5 Walz

7 νόμῳ del. Taylor, παρανόμως Halbertsma 8 ὁμολόγει RVk 12 ὡς γυναικὶ συνοικεῖν αὐτῇ V: ὡς συνοικεῖν αὐτῇ Vd 16 ποιεῖται V

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΛΙΒΑΝΙΟ

Ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι οὔτε καὶ αὐτὸς ὁ λόγος εἶναι τοῦ Δημοσθένη, ἐφόσον εἶναι πλαδαρὸς καὶ κατώτερος, ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις, τῆς δεινότητος τοῦ ῥήτορα. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου ἔχει περίπου ὡς ἐξῆς: Ὑπῆρχε νόμος ποῦ ὄριζε ὅτι, ἂν μιὰ ξένη ζεῖ παντρεμένη μὲ Ἀθηναῖο ἄντρα, νὰ πουλιέται δούλη. Σύμφωνα μὲ τὸν νόμο αὐτὸν ὁ Θεόμνηστος καταγγέλλει τὴν Νέαιρα, ὑποστηρίζοντας ὅτι ζεῖ παντρεμένη μὲ τὸν Στέφανο, ἐνῶ παλιὰ ἦταν δούλη τῆς Νικαρέτης καὶ ἀσκούσε τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἐταίρας, τώρα ὅμως ζεῖ μὲ τὸν Στέφανο νομίμως καὶ ἔχει ἀπὸ αὐτὸν παιδιὰ. Ὁ Στέφανος, πάλι, δὲν τὰ παραδέχεται αὐτά· διατείνεται ὅτι ναὶ μὲν μπορεῖ νὰ ζεῖ ἐκεῖνη μαζί του, ἀλλὰ ὡς ἐταίρα καὶ ὄχι ὡς σύζυγος, καὶ ὅτι τὰ παιδιὰ του δὲν τὰ ἔχει ἀπὸ αὐτὴν. Σὲ ἀντίκρουση ἀκριβῶς τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ, ὁ κατήγορος προβάλλει μὲ τὴ σειρά του ἀρκετὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, ὅτι αὐτὴ ζεῖ μαζί του ὡς σύζυγος. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπιχειρηματολογίας εἶναι διερευνητικὴ ἐπὶ τῇ βάσει ἐνδείξεων, γιατί τὸ ζήτημα ἀφορᾷ τὴν οὐσία τοῦ πράγματος καὶ ὄχι ἐπιμέρους στοιχεῖα ἢ ποιοτικὰ χαρακτηριστικά του. Στὴν ἀρχὴ τοῦ λόγου μιλάει ὁ Θεόμνηστος, ἔπειτα ὅμως καλεῖ ὡς συνήγορό του τὸν Ἀπολλόδωρο, πεθερὸ καὶ γαμπρό του, καὶ ἐκεῖνος ἀναλαμβάνει νὰ ὑποστηρίξει τὴν ὑπόθεσις.

ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ

1 Πολλά με τὰ παρακαλοῦντα ἦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γρά-
ψασθαι Νέαιραν τὴν γραφὴν ταυτηνὴ καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς.
καὶ γὰρ ἡδίκημεθα ὑπὸ Στεφάνου μεγάλα, καὶ εἰς κινδύνους
τοὺς ἐσχάτους κατέστημεν ὑπ' αὐτοῦ, ὃ τε κηδεστὴς καὶ
5 ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφὴ καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμή, ὥστε οὐχ ὑπάρχων
ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιοῦμαι τὸν ἀγῶνα τουτονί· τῆς
γὰρ ἔχθρας πρότερος οὗτος ὑπήρξεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πώ-
ποτε οὔτε λόγῳ οὔτε ἔργῳ κακὸν παθῶν. βούλομαι δ' ὑμῖν
προδηγήσασθαι πρῶτον ἃ πεπόνθαμεν ὑπ' αὐτοῦ, ἵνα μάλ-
10 λόν μοι συγγνώμην ἔχητε ἀμυνομένῳ, καὶ ὡς εἰς <τοὺς>
ἐσχάτους κινδύνους κατέστημεν περὶ τε τῆς πατρίδος καὶ
περὶ ἀτιμίας.

2 Ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων Ἀθηναῖον
εἶναι Πασίωνα καὶ ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου διὰ τὰς εὐεργε-
15 σίας τὰς εἰς τὴν πόλιν, ὁμογνώμων καὶ ὁ πατὴρ ἐγένετο ὁ
ἐμὸς τῆ τοῦ δήμου δωρεᾶ καὶ ἔδωκεν Ἀπολλοδώρῳ τῷ υἱεῖ
τῷ ἐκείνου θυγατέρα μὲν αὐτοῦ, ἀδελφὴν δὲ ἐμήν, ἐξ ἧς
Ἀπολλοδώρῳ οἱ παῖδες εἰσιν· ὄντος δὲ χρηστοῦ τοῦ Ἀπολ-
λοδώρου περὶ τε τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμήν καὶ περὶ ἡμᾶς ἀπαν-
20 τας, καὶ ἡγουμένου τῇ ἀληθείᾳ οἰκείους ὄντας κοινωνεῖν
πάντων τῶν ὄντων, ἔλαβον καὶ ἐγὼ γυναῖκα Ἀπολλοδώρου

1-8 πολλά ... παθῶν Georg. Diaer. 6,535 Walz 1-2 πολλά ... ὑμᾶς
Rufus 1,402 Hammer (1,465,22 Spengel)

1 μὲν S^{ac}R, Rufus ἦν ante τὰ Rufus ἄνδρες om. R, Rufus 2 ταύ-
την Y^{ac}RD 10 τοὺς add. Wolf 16 δωρεῖα Blass, hic et infra 20
ἡγουμένους F^{ac}: ἡγούμενος Dobree καὶ κοινωνεῖν SFQ κοινωνεῖν
χρηῆναι Wolf: κοινωνεῖν δεῖν Dindorf

Η ΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ

1 Πολλοὶ λόγοι, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, με παρακίνησαν νὰ
καταγγεῖλω, με τῆ μήνυσή μου αὐτῇ, τὴν Νέαιρα καὶ νὰ
παρουσιαστῶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου σας. Διότι, ὄντως,
ὑπήρξαμε θύματα μεγάλης ἀδικίας ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ
Στέφανου καὶ ἐξαιτίας του φτάσαμε στὸ χεῖλος τῆς κατα-
στροφῆς — ὁ πεθερὸς καὶ γαμπρὸς μου, ἐγὼ, ἡ ἀδελφὴ μου
καὶ ἡ γυναῖκα μου. Ἄν ἀναλαμβάνω ἐπομένως τὸν δικα-
στικὸ αὐτὸν ἀγῶνα δὲν εἶναι γιατί ἐγὼ τὸν ξεκίνησα πρῶ-
τος, ἀλλὰ γιατί θέλω νὰ υπερασπιστῶ τὴν προσωπικὴ μου
τιμὴ· τὴν ἔχθρα, βλέπετε, τὴν ἄρχισε πρῶτος αὐτός, χωρὶς
ποτέ ὡς τώρα νὰ ἔχει βλαφτεῖ ἀπὸ ἐμᾶς, οὔτε με λόγια
οὔτε με ἔργα. Θέλω, ὅμως, πρῶτα-πρῶτα νὰ σᾶς ἐκθέσω
ποιές συμφορὲς περάσαμε ἐξαιτίας του, γιὰ νὰ με ἀντιμε-
τωπίσετε με περισσότερη κατανόηση ποῦ υπερασπιζομαι
τὸν ἑαυτὸ μου, καὶ ἀκόμη πῶς κινδυνέψαμε νὰ καταστραφοῦ-
με ὀλοσχερῶς — νὰ μᾶς ἐξορίσουν ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ
νὰ χάσουμε τὰ πολιτικά μας δικαιώματα.

2 Ὄταν οἱ πολῖτες τῆς Ἀθήνας με ψήφισμά τους ἀπο-
φάσισαν νὰ πολιτογραφήσουν Ἀθηναῖους τὸν Πασίωνα καὶ
τοὺς ἀπογόνους του, ἐπιβραβεύοντας ἔτσι τὶς εὐεργεσίες του
πρὸς τὴν πόλιν μας, ὁ πατέρας μου ἦταν καὶ αὐτὸς σύμ-
φωνος με τὴ δωρεὰ τοῦ δήμου καὶ ἔδωσε τὴν κόρη του,
καὶ δική μου ἀδελφὴ, στὸν Ἀπολλόδωρο, τὸν γιὸ τοῦ Πα-
σίωνα — καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου εἶναι ἀπὸ αὐτὴν.
Καθὼς λοιπὸν ὁ Ἀπολλόδωρος ἦταν ἐντιμὸς καὶ ἀπέναντι
στὴν ἀδελφὴ μου καὶ ἀπέναντι σὲ ὅλους ἐμᾶς, καὶ καθὼς
εἰλικρινὰ πίστευε ὅτι, ὡς συγγενεῖς ἐμεῖς, ὅ,τι ἔχομε τὸ

μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδὴν δ' ἑμαυτοῦ. 3 προεληλυθότος δὲ
 χρόνου λαγχάνει βουλευεῖν Ἀπολλόδωρος· δοκιμασθεῖς δὲ
 καὶ ὁμόσας τὸν νόμιμον ὄρκον, συμβάντος τῇ πόλει καιροῦ
 5 τούτου καὶ πολέμου, ἐν ᾧ ἦν ἡ κρατήσασιν ὑμῖν μεγίστοις
 τῶν Ἑλλήνων εἶναι καὶ ἀναμφισβητήτως τὰ τε ὑμέτερα
 αὐτῶν κεκομίσθαι καὶ καταπεπολεμηκέναι Φίλιππον, ἣ ὕστε-
 ρίσασι τῇ βοηθείᾳ καὶ προεμένοις τοὺς συμμάχους, δι' ἀπο-
 10 ρίαν χρημάτων καταλυθέντος τοῦ στρατοπέδου, τούτους τ'
 ἀπολέσαι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ἀπίστους εἶναι δοκεῖν,
 καὶ κινδυνεύειν περὶ τῶν ὑπολοίπων, περὶ τε Λήμνου καὶ
 Ἰμβρου καὶ Σκύρου καὶ Χερρονήσου, 4 καὶ μελλόντων
 στρατεύεσθαι ὑμῶν πανδημῆ εἰς τε Εὐβοίαν καὶ Ὀλυνθον,
 ἔγραψε ψήφισμα ἐν τῇ βουλῇ Ἀπολλόδωρος βουλευῶν καὶ
 15 ἐξήνεγκε προβούλευμα εἰς τὸν δῆμον, λέγον διαχειροτο-
 νῆσαι τὸν δῆμον εἴτε δοκεῖ τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοι-
 κήσεως στρατιωτικὰ εἶναι εἴτε θεωρικὰ, κελυόντων μὲν
 τῶν νόμων, ὅταν πόλεμος ᾖ, τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοι-
 κήσεως στρατιωτικὰ εἶναι, κύριον δ' ἡγούμενος δεῖν τὸν
 20 δῆμον εἶναι περὶ τῶν αὐτοῦ ὅ τι ἂν βούληται πρᾶξαι, ὁμο-
 μοκῶς δὲ τὰ βέλτιστα βουλευσεῖν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίῳ,

1 ἀδελφὴν R 2 ὁ Ἀπολλόδωρος Y 3-4 καιροῦ τῇ πόλει τούτου
 Y: καιροῦ τούτου τῇ πόλει R 6 κεκομίσθαι S^{ac} ὕστερησασι
 SP^cFQD 7 προεμένοις F^{sl}YPC: προεμένους SFQD: προθεμένους R 9
 ἀπολέσθαι R 12 πανδημη S καὶ εἰς Ὀλυνθον FQ 13 βουλευῶν del.
 Herwerden 14 λέγον YR: λέγων cett. 15 εἴτ' ἔδοκει R 16 θεω-
 ρητικα S 17 ὅπταν FQ 16-18 εἴτε θεωρικὰ...στρατιωτικὰ εἶναι
 om. R 18 στρατιωτικὰ codd.: θεωρικὰ Naber 19 βούλωνται SQ:
 βούληνται Q^{sl} 20 τῶν Ἀθηναίων F

ἔχουμε κοινὸ, πῆρα κι ἐγὼ γυναίκα μου τὴν κόρη τοῦ Ἀπολ-
 λόδωρου, ποὺ ἦταν καὶ ἀνεψιά μου. 3 Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ
 χρόνου ὁ Ἀπολλόδωρος κληρώθηκε βουλευτῆς καὶ ἀφοῦ
 δοκιμάστηκε ἔδωσε τὸν νόμιμο ὄρκο. Ἐτυχε τότε ἡ πόλη
 μας νὰ περνᾷ κρισιμες μέρες λόγω πολέμου, ὅποτε ἦταν
 στὸ χέρι σας, εἴτε νὰ ἐπιβάλετε τὴ θέλησή σας καὶ νὰ ἀνα-
 5 δειχθεῖτε πρῶτοι καὶ καλύτεροι ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνες,
 καί, ἀδιαφιλονίκητα, νὰ πάρετε πίσω τίς ἀποικίες σας καὶ
 νὰ συντρίψετε τὸν Φίλιππο, εἴτε νὰ μὴν προλάβετε νὰ στεί-
 λετε βοήθεια καί, ἔχοντας διαλύσει τὸν στρατό σας ἀπὸ
 ἔλλειψη χρημάτων, νὰ ἐγκαταλείψετε τοὺς συμμάχους σας
 στὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ, μὲ συνέπεια νὰ τοὺς καταστρέψετε καὶ
 νὰ δώσετε στοὺς ἄλλους Ἑλληνας νὰ καταλάβουν ὅτι δὲν
 10 μποροῦν νὰ σᾶς ἐμπιστευοῦνται, καὶ σεῖς νὰ κινδυνεύετε νὰ
 χάσετε τίς ὑπολοίπες ἀποικίες σας — τὴν Λῆμνο, τὴν Ἰμ-
 βρο, τὴν Σκύρο, τὴν Χερρόνησο. 4 Καὶ ἐνῶ ἦσασταν
 ἔτοιμοι νὰ ἐκστρατεύσετε μὲ ὅλες τίς δυνάμεις σας στὴν
 Εὐβοία καὶ τὴν Ὀλυνθο, ὁ Ἀπολλόδωρος, βουλευτῆς ὄντας,
 παρουσίασε στὴ Βουλὴ σχέδιο ψηφίσματος καὶ πέτυχε νὰ
 ἐγκριθεῖ πρὸς συζήτηση στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Δήμου προ-
 βούλευμα ποὺ ἔλεγε νὰ ἀποφασίσουν οἱ πολῖτες μὲ ἀνάτα-
 15 ση τῶν χειρῶν ἂν τὰ χρήματα ποὺ περισσεύαν ἀπὸ τὴν
 οἰκονομικὴ διαχείριση θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ
 στρατιωτικὲς δαπάνες ἢ γιὰ δημόσια θεάματα· γιὰτι ναι
 μὲν οἱ νόμοι ὄριζαν, σὲ περίοδο πολέμου τὰ χρήματα ποὺ
 περισσεύουν ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ διαχείριση νὰ χρησιμο-
 20 ποιῶνται γιὰ στρατιωτικὲς δαπάνες, ὁ Ἀπολλόδωρος ὡστό-
 σο πίστευε ὅτι κυρίαρχος νὰ ἀποφασίζει ἐλεύθερα γιὰ τὸ
 πῶς πρέπει νὰ διαχειριστεῖ τὰ χρήματά του εἶναι ὁ λαός,
 καὶ εἶχε δώσει ὄρκο ὅτι οἱ εἰσηγήσεις του θὰ ἐξυπηρετοῦ-
 σαν ὅσο γινόταν καλύτερα τὸ συμφέρον τοῦ ἀθηναϊκοῦ

ὡς ὑμεῖς πάντες ἐμαρτυρήσατε ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. 5
 γενομένης γὰρ τῆς διαχειροτονίας, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν
 ὡς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασι τούτοις στρατιωτικοῖς χρήσθαι,
 ἀλλὰ καὶ νῦν ἔτι, ἃν που λόγος γένηται, παρὰ πάντων ὁμο-
 5 λογείται ὡς τὰ βέλτιστα εἶπας ἄδικα πάθοι. τῷ οὖν ἑξαπα-
 τήσαντι τῷ λόγῳ τοὺς δικαστὰς δίκαιον ὀργίζεσθαι, οὐ τοῖς
 ἑξαπατηθεῖσιν. γραψάμενος γὰρ παρανόμων τὸ ψήφισμα
 Στέφανος οὐτοσί καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐπὶ δια-
 βολῇ ψευδεῖς μάρτυρας παρασχόμενος καὶ ἔξω τῆς γραφῆς
 10 πολλὰ κατηγορῶν, εἶλε τὸ ψήφισμα. 6 καὶ τοῦτο μὲν εἰ
 αὐτῷ ἐδόκει διαπράξασθαι, οὐ χαλεπῶς φέρομεν· ἀλλ' ἐπειδὴ
 περὶ τοῦ τιμήματος ἐλάμβανον τὴν ψήφον οἱ δικασταί, δεο-
 μένων ἡμῶν συγχωρῆσαι οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα
 ταλάντων ἐτιμᾶτο, ἵνα ἀτιμώσκειν αὐτὸν καὶ παῖδας τοὺς
 15 ἐκείνου, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν καὶ ἡμᾶς ἅπαντας εἰς
 τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσειεν καὶ ἔνδειαν ἀπάν-
 των. 7 ἢ μὲν γὰρ οὐσία οὐδὲ τριῶν ταλάντων πᾶν τι ἦν,
 ὥστε δυνηθῆναι ἐκτεῖσαι τοσοῦτον ὄφλημα· μὴ ἐκτεισθέν-
 τος δὲ τοῦ ὀφλήματος ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, διπλοῦν
 20 ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ὄφλημα καὶ ἐγγραφῆσεσθαι Ἀπολλό-
 δωρος τριάκοντα τάλαντα ὀφείλων τῷ δημοσίῳ· ἐγγε-
 γραμμένου δὲ τῷ δημοσίῳ, ἀπογραφῆσεσθαι ἔμελλεν ἡ

2 διαχειροτονίας γὰρ γενομένης R 2-3 ροτόνησεν...χρήσθαι om. F
 4 ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν YRD 5 εἶπας SF⁹²QYRD: εἰπὼν FQ⁹²
 τοὺς...ὀργίζεσθαι FQY⁹²: om. S spatia vacuo relicto: τοὺς δημοκρατομέ-
 νους δεῖν ὀργίζεσθαι YRD 9 μάρτυρας SFQY⁹²: μαρτυρίας YRD πα-
 ρασχόμενος SFQY⁹²D: ὑποσχόμενος YRD⁹¹ post παρασχόμενος trans-
 prosuit ex 9 (infra p. 48.14-15) ὡς ὠφλε τῷ δημοσίῳ ἐκ πέντε καὶ εἴκοσιν
 ἐτῶν Sauppe 18 ὥστε <μὴ ἂν> Blass ἐκτεῖσαι Blass: ἐκτίσαι codd.

λαοῦ, ὅπως, ὅλοι ἐσεῖς, τὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή, τὸ δια-
 πιστώσατε αὐτοπροσώπως. 5 Γιατὶ ὅταν ἔγινε ἡ ψηφο-
 φορία μὲ ἀνάταση τῶν χειρῶν, κανεὶς δὲν πρόβαλε ἀντίρ-
 ρηση νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ χρήματα αὐτὰ γὰρ στρατιω-
 τικοὺς σκοποῦς· τουναντίον, ἀκόμη καὶ σήμερα, ἂν γίνει
 κάπου συζήτηση, οἱ πάντες θὰ συμφωνήσουν ὅτι ὁ Ἀπολ-
 λόδωρος εἰσηγήθηκε μὲν τὰ ἄριστα, δεινοπάθησε ὅμως
 ἀδίκως. Ἐπομένως, δίκαιο εἶναι νὰ ὀργίζεται κανεὶς ἐναν-
 τίον ἐκείνου πού, μὲ ὅσα εἶπε, ἑξαπάτησε τοὺς δικαστὰς,
 ὅχι ἐναντίον ἐκείνων πού ἑξαπατήθηκαν. Ὁ Στέφανος,
 βλέπετε, αὐτὸς ἐδῶ, ἔχοντας καταγγεῖλει ὅτι τὸ ψήφισμα
 παραβίαζε τὸν νόμο καὶ ἀφοῦ παρουσιάστηκε στὸ δικα-
 στήριον καί, μὲ σκοπὸ τὴ διαβολή, ἔφερε ψευδομάρτυρες
 καὶ διατύπωσε καὶ ἄλλες κατηγορίες ἄσχετες μὲ τὴν ἀρ-
 χικὴ καταγγελία, πέτυχε νὰ ἀκυρωθεῖ τὸ ψήφισμα ὡς
 παράνομο. 6 Ἄν, τώρα, ὁ ἴδιος ἔκρινε σωστὸ νὰ ἐνεργή-
 σει ὅπως ἐνήργησε, ἐμᾶς δὲν μᾶς πειράζει· ὅταν ὅμως οἱ
 δικαστὰς ψήφιζαν γὰρ τὸ ὕψος τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς, ἐμεῖς
 τὸν παρακαλοῦσαμε νὰ μειώσει τις ἀπαιτήσεις του, καὶ
 ἐκεῖνος ἀρνιόταν· ἀπεναντίας, ὕρισε τὸ ὕψος τῆς ποινῆς σὲ
 δεκαπέντε τάλαντα, ἐπιδιώκοντας νὰ στερήσει ἀπὸ τὸν
 Ἀπολλόδωρο καὶ τὰ παιδιά του τὰ πολιτικά του δικαιώ-
 ματα καὶ νὰ ὀδηγήσει τὴν ἀδελφὴ μου καὶ ὅλους ἐμᾶς
 στὴν ἐσχάτη φτώχεια καὶ στέρηση τῶν πάντων. 7 Καὶ
 τοῦτο γιατί ἡ περιουσία τοῦ Ἀπολλόδωρου ἄξιζε τὸ πολὺ
 τρία τάλαντα, ἔτσι πού νὰ μὴν μπορεῖ νὰ πληρώσει τόσο
 βαρὺ πρόστιμο· ἂν ὅμως τὸ πρόστιμο δὲν τὸ πλήρωνε μέ-
 χρι τὴν ἑνάτη πρυτανεία, τότε τὸ χρέος θὰ διπλασιαζόταν,
 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπολλόδωρου θὰ ἐγγραφόταν στὸν πίνα-
 κα ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, ὅτι χρωστᾶει τριάντα τάλαντα·
 ἂν ἐγγραφόταν ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου, θὰ ἀκολουθοῦσε

ὑπάρχουσα οὐσία Ἀπολλοδώρῳ δημοσία εἶναι, πραθείσης
 δ' αὐτῆς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσεσθαι καὶ αὐ-
 τὸς καὶ παῖδες οἱ ἐκείνου καὶ γυνὴ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. 8
 ἔτι δὲ καὶ ἡ ἑτέρα θυγάτηρ ἀνέκδοτος ἤμελλον ἔσεσθαι· τίς
 5 γὰρ ἂν ποτε παρ' ὀφείλοντος τῷ δημοσίῳ καὶ ἀποροῦντος
 ἔλαβεν ἄπρουν; οὐκοῦν τηλικούτων κακῶν αἴτιος ἡμῖν
 πᾶσι ἐγένετο, οὐδὲν πώποτε ὑφ' ἡμῶν ἠδικημένος. τοῖς
 μὲν οὖν δικασταῖς τοῖς τότε δικάσασι πολλὴν χάριν κατὰ
 10 ἐτίμησαν ταλάντου, ὥστε δυνηθῆναι {ἂν} ἐκτεῖσαι μόλις·
 τούτῳ δὲ δικαίως τὸν αὐτὸν ἔρανον ἐνεχειρίσαμεν ἀπο-
 δοῦναι. 9 καὶ γὰρ οὐ μόνον ταύτῃ ἐζήτησεν ἀνελεῖν ἡμᾶς,
 ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἠβουλήθη ἐκβαλεῖν. ἐπενέγ-
 κας γὰρ αὐτῷ αἰτίαν ψευδῆ {ὡς ὠφλε τῷ δημοσίῳ ἐκ πέν-
 15 τε καὶ εἴκοσι ἐτῶν} ὡς Ἀφιδναζέ ποτε ἀφικόμενος ἐπὶ
 δραπετήν αὐτοῦ ζητῶν πατάξειε γυναῖκα καὶ ἐκ τῆς πλη-
 γῆς τελευτήσειεν ἢ ἄνθρωπος, παρασκευασάμενος ἀνθρώ-
 πους δούλους καὶ κατασκευάσας ὡς Κυρηναῖοι εἶησαν, προ-
 εῖπεν αὐτῷ ἐπὶ Παλλαδίῳ φόνου. 10 καὶ ἔλεγεν τὴν δίκην
 20 Στέφανος οὕτως, διομοσάμενος ὡς ἔκτεινεν Ἀπολλόδω-
 ρος τὴν γυναῖκα αὐτοχειρία, {ἀρώμενος} ἐξώλειαν αὐτῷ
 καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ ἐπαρασάμενος, ἃ οὐτ' ἐγένετο οὐτ' εἶδεν
 οὐτ' ἤκουσεν οὐδενὸς πώποτε ἀνθρώπων. ἐξελεγχθεῖς δ'

4 ἔμελλον Dindorf 30 10 ὥστε καὶ YRD ἂν del. G. H. Schaefer
 ἐκτεῖσαι Blass: ἐκτίσαι codd. 11 δικαίως FQ^{sl}: δίκαιον F^{sl} cett. 13
 ἐβουλήθη R 14-15 ὡς ὠφλε ... ἐτῶν transposuit post παρασχόμενος
 5 (supra p. 46.9) Sauppe: del. A. Schaefer 15 καὶ ὡς Vd 17 πα-
 ρασκευασάμενοι Q^{mB}: παρακλευσάμενος FD 18 κατασκευάσαντες
 F^{7Q}Q^{7Q}D ὡς ... εἶησαν om. S spatio vacuo relicto: ὡς Κυρηναῖοι εἶ
 om. Y, sed add. manus scribae Vlk, qui ex Y descriptus est: ας ὡς ... εἶησαν
 om. R spatio vacuo relicto: ὡς κύριοι εἶησαν Hude προεῖπον F^{sl}Q^{sl}D
 19 Παλλάδιον φόνου F^{sl}Q^{sl}: ἐπὶ Παλλαδίου φόνου Q^{7Q} 20 ἀπέκτει-
 νεν YR 21 ἀρώμενος del. Reiske 22 οἶδεν SFQ 23 οὐδεὶς Od

ἔπειτα ἡ ἀπογραφή δλόκληρης τῆς περιουσίας του ὡς δη-
 μόσιας, καὶ ἂν αὐτὴ πουλιόταν, ὁ Ἀπολλόδωρος ὁ ἴδιος καὶ
 τὰ παιδιὰ του καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ ἡμεῖς ὅλοι θὰ φτάνα-
 με στὴν ἐσχάτη ἐξαθλίωση. 8 Κοντὰ σ' αὐτά, καὶ ἡ δεύ-
 τερη κόρη του ἔμελλε νὰ μείνει ἀνύπαντρη· γιατί ποιὸς θὰ
 παντρευόταν ποτὲ κορίτσι χωρὶς προίκα ἀπὸ πατέρα ποῦ
 χρώσταγε στὸ δημόσιο καὶ ἦταν πάμφτωχος; Ἄρα λοιπόν,
 ὁ Στέφανος ἔγινε γιὰ ὅλους ἐμᾶς πρόξενος τόσο μεγάλων
 συμφορῶν χωρὶς ποτὲ ὡς τώρα νὰ ἔχει ἀδικηθεῖ ἀπὸ μᾶς
 στὸ παραμικρό. Γι' αὐτὸ καὶ αἰσθάνομαι μεγάλη εὐγνω-
 μοσύνη στοὺς δικαστὲς ποῦ δίκασαν τότε, τουλάχιστον γιὰ
 τὸ ἐξῆς πράγμα, ὅτι δὲν ἄφησαν τὸν Ἀπολλόδωρο νὰ κα-
 ταποντιστεῖ, ἀλλὰ τοῦ ἐπέβαλαν πρόστιμο ἑνὸς ταλάντου,
 ὥστε νὰ μπορέσει νὰ τὸ πληρώσει — μὲ δυσκολία ἔστω·
 κι ἡμεῖς (μὲ ὅλο μας τὸ δίκιο!) προσπαθήσαμε νὰ ἀντα-
 μείψουμε τὸν Στέφανο μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα. 9 Γιατί,
 πράγματι, δὲν βάλθηκε νὰ μᾶς ἐξοντώσει μὲ τὸν τρόπο
 καὶ μόνο ποῦ εἶπα, ἀλλὰ ἐπιπλέον θέλησε νὰ ἐξορίσει τὸν
 Ἀπολλόδωρο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ, καταγ-
 γέλλοντάς τον μὲ ψευτιές, ὅτι δῆθεν κάποτε, ποῦ πῆγε στὴν
 Ἀφιδνα ψάχνοντας νὰ βρεῖ ἕνα δραπετὴ δούλο του, χτύ-
 πησε βαριὰ μιὰ γυναῖκα καὶ ἐκείνη πέθανε ἀπὸ τὸ χτύπη-
 μα. Μάζεψε μερικοὺς δούλους του καὶ βάζοντάς τους νὰ
 ποῦν ὅτι κατάγονταν δῆθεν ἀπὸ τὴν Κυρήνη, προκήρυξε
 στὸ Παλλάδιο δικαστήριό δημόσια καταγγελία κατὰ τοῦ
 Ἀπολλόδωρου γιὰ φόνου. 10 Κατήγορος στὸ δικαστήριό ἦταν
 ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ, παίρνοντας ὄρκιο ὅτι ὁ Ἀπολλόδω-
 ρος σκότωσε τὴν γυναῖκα μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια (“Κατά-
 ρα”, εἶπε, “νὰ πέσει ἐπάνω μου, στὸ γένος μου καὶ στὸ
 σπῆτι μου, ἂν λέω ψέματα”) — πράγματα ποῦ οὔτε ἔγι-
 ναν οὔτε τὰ εἶδε ἢ τὰ ἄκουσε ποτὲ ἀπὸ κανέναν. Καὶ

ἐπιορκῶν καὶ ψευδῆ αἰτίαν ἐπιφέρων, καὶ καταφανῆς γενόμενος μεμισθωμένος ὑπὸ Κηφισοφῶντος καὶ Ἀπολλοφάνους ὥστ' ἐξελάσαι Ἀπολλόδωρον ἢ ἀτιμῶσαι ἀργύριον εἰληφώς, ὀλίγας ψήφους μεταλαβὼν ἐκ πεντακοσίων δραχμῶν, ἀπῆλθεν ἐπιωρκηκῶς καὶ δόξας πονηρὸς εἶναι.

11 Σκοπεῖτε δὴ αὐτοί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῶν εἰκότων λογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, τί ἂν ἐχρησάμην ἐμαντῶ καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τῇ ἀδελφῇ, εἴ τι Ἀπολλοδώρῳ συνέβη παθεῖν ὧν Στέφανος οὐτοσὶ ἐπεβούλευσεν αὐτῶ, ἢ ἐν τῷ προτέρῳ ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀγῶνι; ἢ ποία αἰσχύνῃ οὐκ ἂν καὶ συμφορᾷ περιπεπτωκῶς ἦν; 12 παρακαλούντων δὴ με ἀπάντων, ἰδία προσιόντων {τε} μοι, ἐπὶ τιμωρίαν τρέπεσθαι ὧν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὀνειδιζόντων μοι ἀνανδρότατον ἀνθρώπων εἶναι, εἰ οὕτως οἰκείως ἔχων {τὰ} πρὸς τούτους μὴ λήψομαι δίκην ὑπὲρ ἀδελφῆς καὶ κηδεστοῦ καὶ ἀδελφιδῶν καὶ γυναικὸς ἐμαντοῦ, μηδὲ τὴν περιφανῶς εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσαν καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζουσαν καὶ τῶν νόμων καταφρονοῦσαν τῶν ὑμετέρων εἰσαγαγὼν εἰς ὑμᾶς καὶ ἐξελέγξας τῶ λόγῳ ὡς ἀδικεῖ κυρίου καταστήσω ὃ τι ἂν βούλησθε χρῆσθαι αὐτῇ, 13 καὶ ὥσπερ Στέφανος οὐτοσὶ ἐμὲ ἀφηρείτο τοὺς οἰκείους παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα, οὕτω καὶ ἐγὼ τοῦτον ἤκω ἐπιδείξων εἰς ὑμᾶς ξένη μὲν γυναικὶ συνοι-

3 ἢ ἀτιμῶσαι del. Gernet 4 πεντακοσίων codd.: πενήκοντα καὶ ἐνὸς (δραχμῶν omisso) E. M. Harris δραχμῶν del. Reiske: δικαστῶν Q²D: ἀνδρῶν Ald. 6 αὐτοί om. S^{ac} 11 ἂν ἦν SF^{rec}YR 12 μοι Taylor: τ' ἐμοὶ SYRD: τε μοι FQ τρέπεσθαι YRD 13 ὑπ' αὐτοῦ om. YRD 14 τὰ del. Lambinus 15 κηδεστοῦ Reiske: κηδεστῶν codd. 20 ὥσπερ καὶ Hude: καὶ om. D 21 ἀφήρητο SFQ

ὅταν ὁ ἔλεγχος ἀπέδειξε ὅτι ἦταν ἐπίορκος καὶ ὅτι ἡ καταγγελία ποῦ ὑπέβαλε ἦταν ψεύτικη, καὶ ἔγινε ὀλοφάνερο ὅτι τὸν πλήρωσαν γι' αὐτὴ τῇ δουλειᾷ ὁ Κηφισοφῶν καὶ ὁ Ἀπολλοφάνης, ὥστε νὰ ἐξορίσει τὸν Ἀπολλόδωρο ἢ νὰ τοῦ στερήσει τὰ πολιτικά του δικαιώματα, ἀπέσπασε λίγες ψήφους, ἂν καὶ ξόδεψε πεντακόσιες δραχμῆς, καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸ δικαστήριον ἔχοντας ἐπιορκήσει καὶ ἀποκαλυφθεῖ παλιάνθρωπος.

11 Ἐξετάστε τώρα, ἄνδρες δικαστές, καὶ σκεφτεῖτε το καλὰ μέσα στὸν νοῦ σας, στηριγμένοι στὰ πιθανὰ ἐνδεχόμενα: τί θὰ εἶχα κάνει μ' ἐμένα τὸν ἴδιο, τὴ γυναίκα μου καὶ τὴν ἀδελφῆ μου, ἂν συνέβαινε ὁ Ἀπολλόδωρος νὰ πάθει κάτι ἀπ' ὅσα ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ εἶχε σκευωρήσει ἐναντίον του — εἴτε στὴν πρώτη εἴτε στὴ δεύτερη δίκῃ; Ὑπάρχει καταισχύνῃ ἢ συμφορὰ ποῦ δὲν θὰ τὴν εἶχα ὑποστεί; 12 Καὶ ἀφοῦ ὅλοι μὲ πλησίαζαν κατ' ἰδίαν καὶ μὲ προέτρεπαν νὰ τὸν κάνω νὰ πληρώσει γιὰ ὅσα δεινὰ μᾶς εἶχε προκαλέσει καὶ μὲ ὀνειδίζαν πὼς θὰ εἶμαι ὁ πιὸ ἀνανδρος ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἂν δὲν πάρω ἐκδίκηση γιὰ τὴν ἀδελφῆ μου, τὸν πεθερὸ καὶ γαμπρό μου, τίς ἀνεπιές μου καὶ τὴ γυναίκα μου — μὰ καὶ εἶμαι τόσο στενὰ δεμένος μαζί τους —, ἢ, πάλι, ἂν δὲν καταγγείλω στὸ δικαστήριό σας, ἀποδεικνύοντας μὲ ἐπιχειρήματα τίς ἐγκληματικές της πράξεις, τὴ γυναίκα ποῦ, ὀλοφάνερα, ἀσεβοῦσε πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐξευτέλιζε τὴν πόλῃ μας καὶ περιφρονοῦσε τοὺς δικούς σας νόμους, κι ἂν δὲν τὴν παραδώσω στὴ δικαιοδοσία σας νὰ τὴν κάνετε ὅ,τι θέλετε. 13 Καὶ, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ προσπάθησε, παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ δικά σας ψηφίσματα, νὰ μὲ χωρίσει ἀπὸ τοὺς δικούς μου ἀνθρώπους, ἔτσι καὶ ἐγὼ ἔχω ἔρθει ἐδῶ γιὰ νὰ ἀποδείξω στὸ δικαστήριό σας ὅτι αὐτὸς συζεῖ

κοῦντα παρὰ τὸν νόμον, ἀλλοτρίους δὲ παῖδας εἰσαγαγόντα εἷς τε τοὺς φράτερας καὶ εἰς τοὺς δημότας, ἐγγυῶντα δὲ τὰς τῶν ἐταιρῶν θυγατέρας ὡς αὐτοῦ οὔσας, ἤσεβηκότα δ' εἰς τοὺς θεούς, ἄκυρον δὲ ποιῶντα τὸν δῆμον τῶν αὐτοῦ,
 5 ἂν τινα βούληται πολίτην ποιήσασθαι· τίς γὰρ ἂν ἔτι παρὰ τοῦ δήμου ζητήσῃ λαβεῖν δωρεάν, μετὰ πολλῶν ἀναλωμάτων καὶ πραγματείας πολίτης μέλλων ἔσεσθαι, ἐξὸν παρὰ Στεφάνου ἀπ' ἐλάττονος ἀναλώματος, εἴ γε τὸ αὐτὸ τοῦτο γενήσεται αὐτῷ;

10 14 Ἄ μὲν οὖν ἀδικηθεὶς ἐγὼ ὑπὸ Στεφάνου πρότερος ἐγραψάμην τὴν γραφὴν ταύτην, εἶρηκα πρὸς ὑμᾶς· ὡς δ' ἐστὶν ξένη Νέαιρα αὐτῇ καὶ συνοικεῖ Στεφάνῳ τουτῶι καὶ πολλὰ παρανενόμηκεν εἰς τὴν πόλιν, ταῦτ' ἤδη δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὡ ἄνδρες δικασταί, ἅπερ ἡγοῦμαι
 15 προσήκειν δεηθῆναι νέον τε ὄντα καὶ ἀπείρως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με κελευσαι καλέσαι τῷ ἀγῶνι τούτῳ Ἀπολλόδωρον. 15 καὶ γὰρ πρεσβύτερός ἐστιν ἢ ἐγώ, καὶ ἐμπειροτέρως ἔχει τῶν νόμων, καὶ μεμέληκεν αὐτῷ περὶ τούτων ἀπάντων ἀκριβῶς, καὶ ἠδίκηται ὑπὸ Στεφάνου του-
 20 τουί, ὥστε καὶ ἀνεπίφθονον αὐτῷ τιμωρεῖσθαι τὸν ὑπάρξαντα, δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας, τὴν ἀκριβείαν ἀκούσαντας τῆς τε κατηγορίας καὶ τῆς ἀπολογίας, οὕτως

2-3 ἐγγυῶντα ... οὔσας Anecd. Bek. 140,2

2 φράτερας Bekker: φράτορας codd. 3 ἐταιρῶν F^sYRD: ἐτέρων SFQ
 4 τὸν δῆμον ποιῶντα YRD 12 ἐστι FQYRD αὐτῇ Blass: αὐτῆ
 codd. τουτῶι Blass: τουτῶι codd. 14 δικασταί om. R

παράνομα μὲ μίαν ξένη γυναῖκα, ὅτι κάποιου ἄλλου τὰ παιδιὰ τὰ εἰσήγαγε στοὺς δικούς του φράτερες καὶ δημό-
 5 τες, ὅτι πάντρεψε τὶς κόρες ἐταιρῶν παρουσιάζοντάς τες σὰν δικές του κόρες, ὅτι ἀσέβησε πρὸς τοὺς θεούς καὶ ὅτι στέρησε ἀπὸ τὴν πολιτεία τὸ δικαίωμα τῆς νὰ κανονίσει ἢ ἴδια τὶς ὑποθέσεις τῆς — νὰ πολιτογραφεῖ Ἀθηναῖο ὅποιον θέλει. Γιατί, ποιὸς ἄνθρωπος, ποὺ ἔχει βάλει στὸν νοῦ του νὰ γίνῃ πολίτης ξοδεύοντας γι' αὐτὸ πολλὰ χρήματα καὶ
 10 μπαίνοντας σὲ μεγάλη δοκιμασία, θὰ ζητοῦσε πλέον ἀπὸ τὸν λαὸ νὰ πάρῃ τὴ δωρεὰ τῆ στιγμῆ ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν πάρῃ ἀπὸ τὸν Στέφανο πληρώνοντας — ἂν ὄντως πρόκει-
 15 ται νὰ ἐξασφαλίσει στὸν ἑαυτὸ του τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἀποτέλεσμα;

14 Τὰ πλήγματα ποὺ δέχθηκα ἐγὼ ἀπρόκλητα ἀπὸ τὸν Στέφανο καὶ μ' ἔκαναν νὰ τὸν καταγγείλω μὲ τὴ μήνυσή μου αὐτῇ, σᾶς τὰ ἔχω ἐκθέσει. Τὸ ὅτι ὅμως ἡ Νέαιρα αὐ-
 20 τῇ ἐδῶ εἶναι ξένη, ζεῖ μὲ τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ παντρε-
 μένη καὶ ἔχει διαπράξει ἕνα σωρὸ παρανομίες σὲ βάρος τῆς πόλης μας — αὐτὰ εἶναι πλέον καιρὸς νὰ τὰ μάθετε. Ζητῶ λοιπὸν ἀπὸ σᾶς, ἄνδρες δικαστές (καὶ ἡ παράκληση ταιριάζει, νομίζω, σὲ ἄνθρωπο ποὺ εἶναι νέος στὰ χρόνια καὶ ἄπραγος στὴν τέχνη τοῦ λόγου), νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ καλέσω συνήγορό μου σ' αὐτῇ τῇ δίκῃ τὸν Ἀπολλόδωρο.
 15 Μὲ περνάει, εἶναι ἀλήθεια, στὰ χρόνια, ξέρετε καλύτερα τοὺς νόμους, ἔχει μελετήσει ὅλη αὐτῇ τὴν ὑπόθεση ἐπα-
 20 κριβῶς καὶ ἔχει βλαφτεῖ ἀπὸ τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ, κανέναν ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ τὸν κατηγορήσει γιατί θέλει νὰ πάρῃ ἐκδίκηση ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ ἔκανε πρῶτος τὴν ἀρχή. Καὶ χρέος δικό σας εἶναι, ἀφοῦ πρῶτα ἀκούσετε ἐπακριβῶς τὴν κατηγορία καὶ τὴν ὑπεράσπιση, ἀμέσως μετὰ, μὲ βάση τὴν ἴδια τὴν ἀλήθεια νὰ ψηφίσετε ἀναλό-

ἤδη τὴν ψῆφον φέρειν ὑπὲρ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων
καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν.

ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ

16 Ἄ μὲν ἡδίκημένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὸ Στεφάνου
5 ἀναβέβηκα κατηγορήσων Νεαίρας ταυτησί, Θεόμνηστος
εἴρηκεν πρὸς ὑμᾶς· ὡς δ' ἐστὶ ξένη Νεαίρα καὶ παρὰ τοὺς
νόμους συνοικεῖ Στεφάνω, τοῦτο ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπι-
δείξαι, πρῶτον μὲν οὖν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται, καθ'
ὃν τὴν τε γραφὴν ταυτηνὶ Θεόμνηστος ἐγράψατο καὶ ὁ
10 ἀγὼν οὗτος εἰσέρχεται εἰς ὑμᾶς.

ΝΟΜΟΣ

Ἐὰν δὲ ξένος ἀστὴ συνοικῆ τέχνη ἢ μηχανῇ ἡτιμιούν, γραφέσθω
πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων ὁ βουλούμενος οἷς ἔξεστιν, ἐὰν δὲ
15 ἄλῳ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος
ἔστω τοῦ ἐλόντος, ἔστω δὲ καὶ ἐὰν ἡ ξένη τῷ ἀστώ συνοικῆ κατὰ
ταῦτά, καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένη τῇ ἀλούσῃ ὀφειλέτω χιλίας δραχμᾶς.

17 Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃς
οὐκ ἔα τὴν ξένην τῷ ἀστώ συνοικεῖν οὐδὲ τὴν ἀστὴν τῷ
ξένω, οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι, τέχνη οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾶ· ἐὰν
20 δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, γραφὴν πεποίηκεν κατ' αὐτῶν εἶναι
πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, κατὰ τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης, κἂν

5 ταυτησί SP^cFQYRD: εἰ S^{ac} 6 εἴρηκε FQYRD 7 τουτωῖ YRD (sine
accentu Y) 12-16 secl. van den Es 12 ἂν R 12 et 15 συνοικεῖ S
13 οὗς ἔξεστιν R 15 ἀλόντος FQR ἔστω δὲ SYRD: ὡσαύτως δὲ FQ
16 ὀφειλετο S 17 οὐ μὲν R

γως, γιὰ χάρη καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων καὶ τοῦ δι-
καίου καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ σας.

Η ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ

16 Τὴν ἄδικη, πολίτες τῆς Ἀθήνας, συμπεριφορὰ τοῦ Στέ-
φανου πρὸς τὸ πρόσωπό μου, ποῦ με ἀνάγκασε νὰ ἀνέβω
στὸ βῆμα καὶ νὰ καταγγείλω τὴν Νεαίρα αὐτὴν ἐδῶ, τὴν
ἔχει ἐκθέσει ὁ Θεόμνηστος ἐνώπιόν σας. Ὅτι ὅμως ἡ Νεαί-
ρα εἶναι ξένη καὶ ζεῖ με τὸν Στέφανο ὡς σύζυγος παρὰ τοὺς
νόμους, αὐτὸ θέλω νὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω με σαφήνεια. Πρῶτ'
ἀπ' ὅλα ὁ κλητῆρας θὰ διαβάσει τὸν νόμο σύμφωνα με τὸν
ὁποῖο καὶ ὁ Θεόμνηστος ὑπέβαλε αὐτὴ τὴν καταγγελία,
καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεση εἰσάγεται ἐνώπιόν σας.

ΝΟΜΟΣ

Ἄν ἓνας ξένος, με ὁποιοδήποτε τέχνασμα ἢ ἀπατηλὸ πρόσχημα,
ζεῖ παντρεμένος με Ἀθηναία ἀστὴ, μπορεῖ κάθε Ἀθηναῖος ποῦ θέ-
λει, κι ἐφόσον τὸ δικαιοῦται, νὰ τὸν μηνύσει ἐνώπιον τῶν θεσμοθε-
τῶν, καὶ ἂν βρεθεῖ ἔνοχος, νὰ πουληθεῖ ὁ ἴδιος καὶ τὰ περιουσια-
κά του στοιχεῖα καὶ τὸ ἓνα τρίτο νὰ πηγαίνει σ' ἐκεῖνον ποῦ πέ-
τυχε τὴν καταδίκη· ἢ ἴδια ἀκριβῶς διάταξῃ νὰ ἰσχύει καὶ ἂν μιὰ
ξένη ζεῖ παντρεμένη με ἀστό, ἐνῶ ὅποιος ζεῖ παντρεμένος με τὴν
ξένη ποῦ βρέθηκε ἔνοχη, νὰ πληρώνει πρόστιμο χιλίων δραχμῶν.

17 Ἀκούσατε, ἄνδρες δικαστές, τί λέει ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος
δὲν ἐπιτρέπει σὲ ξένη γυναίκα νὰ ζεῖ παντρεμένη με ἀστό,
οὔτε σὲ ἀστὴ νὰ ζεῖ παντρεμένη με ξένο οὔτε νὰ κάνουν
παιδιά — με κανένα τέχνασμα καὶ κανένα ἀπατηλὸ πρό-
σχημα! Ἄν ὅμως κάποιος ἐνεργεῖ ἀντίθετα πρὸς αὐτά, ὁ
νόμος ἔχει ὀρίσει νὰ ὑποβάλλεται ἐνώπιον τῶν θεσμοθε-
τῶν μήυση ἐναντίον τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης, καὶ ὅποιος

ἀλῶ πεπρᾶσθαι κελεύει, ὡς οὖν ἐστὶ ξένη Νέαιρα αὐτῆι, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι ἐξ ἀρχῆς ἀκριβῶς ἐπιδείξαι.

18 Ἐπτά γὰρ ταύτας παιδίσκας ἐκ μικρῶν παιδίων ἐκτῆ-
σατο Νικαρέτη, Χαρίσιου μὲν οὔσα τοῦ Ἥλίου ἀπελευθέρη,
5 Ἰππίου δὲ τοῦ μαγείρου τοῦ ἐκείνου γυνή, δευτὴ δὲ {καὶ δυνα-
ναμένη} φύσιν μικρῶν παιδίων συνιδεῖν εὐπρεπῆ, καὶ ταῦ-
τα ἐπισταμένη θρέψαι καὶ παιδεῦσαι ἐμπείρως, τέχνην ταύ-
την κατεσκευασμένη καὶ ἀπὸ τούτων τὸν βίον συνειλεγμέ-
νη. 19 προσειπούσα δ' αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας, ἕν' ὡς
10 μεγίστους μισθοὺς πράττειτο τοὺς βουλομένους πλησιάζειν
αὐταῖς ὡς ἐλευθέραις οὔσαις, ἐπειδὴ τὴν ἡλικίαν ἐκαρπώ-
σατο αὐτῶν ἐκάστης, συλλήβδην καὶ τὰ σώματα ἀπέδοτο
ἀπασῶν ἑπτὰ οὔσων, Ἄντειαν καὶ Στρατόλαν καὶ Ἀριστό-
κλειαν καὶ Μετάνειραν καὶ Φίλαν καὶ Ἰσθμιάδα καὶ Νέαι-
15 ραν ταυτηνί. 20 ἦν μὲν οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτῆσατο καὶ
ὡς ἠλευθερώθησαν παρὰ τῶν πριαμένων αὐτὰς παρὰ τῆς
Νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου, ἂν βούλησθε ἀκούειν καὶ
μοι περιουσία ἢ τοῦ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν· ὡς δὲ Νέαιρα
αὐτῆι Νικαρέτης ἦν καὶ ἠργάζετο τῷ σώματι μισθαρνοῦσα
20 τοῖς βουλομένοις αὐτῆι πλησιάζειν, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι πά-
λιν ἐπανελθεῖν.

21 Λυσίας γὰρ ὁ σοφιστῆς Μετανείρας ὢν ἐραστής,
ἠβουλήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν οἷς ἀνήλισκεν εἰς
αὐτὴν καὶ μῆσαι, ἠγούμενος τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα τὴν
25 κεκτημένην αὐτὴν λαμβάνειν, ἃ δ' ἂν εἰς τὴν ἐορτὴν καὶ τὰ
μυστήρια ὑπὲρ αὐτῆς ἀναλώση, πρὸς αὐτὴν τὴν ἀνθρωποῦ

3-15 ἑπτὰ γὰρ ... Νέαιραν ταυτηνί cf. Athen. 13,586e. 592 b-c. 593f-594b

1 αὐτῆι Blass: αὐτῆ codd. 3 μικροῦ παιδίου R 4 Κασίου Athen.
Ἥλιου SQY^{ac}R 5 καὶ δυναμένη del. Auger 13 Ἄντιαν SFQ: vv.ll.
Ἄντεια vel Ἄντία vel Ἄνθεια vel Ἀνθία al. attestantur 16 ἠλευθέρωσαν
SYRD παρὰ τῶν SYRD: ὑπὸ τῶν FQ: ἀπὸ τῶν Blass 18 τοῦτο ante
δηλώσω add., ut videtur, S^{ac} ὡς οὐδὲ S^{ac} 19 αὐτῆι Blass: αὐτῆ
codd. εἰργάζετο FQYRD 23 ἐβουλήθη Dindorf 26 ὑπὲρ αὐτῆς post
ἀναλώση YRD

βρεθεῖ ἔνοχος νὰ πουλιέται ὡς δοῦλος. Θέλω λοιπὸν νὰ
πάρω τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ νὰ ἀποδείξω μὲ κάθε
λεπτομέρεια ὅτι ἡ Νέαιρα αὐτῆ ἐδῶ εἶναι ξένη.

18 Ἐφτά ἦταν αὐτὰ τὰ δουρικὰ ποὺ εἶχε στὴν κυριότη-
τά της, ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, ἡ Νικαρέτη, ἀπελευθέρη τοῦ
Χαρίσιου ἀπὸ τὴν Ἥλεια καὶ παντρεμένη τὸν μάγειρό του,
τὸν Ἰππία, γυναίκα μὲ τὸ χάρισμα νὰ ξεχωρίζει ἀπὸ νωρὶς
τὰ ἄμορφα κορίτσια, ξέροντας νὰ τὰ μεγαλώσει καὶ νὰ τὰ
μορφώσει σωστά — ἐπαγγελματίας στὸ εἶδος της καὶ ἀπὸ
τέτοια πράγματα κερδίζοντας τὸ ψωμί της. 19 Ἐλεγε τὰ
κορίτσια «κόρες» της, κι αὐτὸ γιὰ νὰ εἰσπράττει ὅσο γί-
νεται πιὸ πολλὰ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἤθελαν νὰ πηγαίνουν
μαζί τους — μὲ γυναῖκες, ὑποτίθεται, ἐλεύθερες! Καὶ ἀφοῦ
κέρδισε ὅ,τι ἦταν νὰ κερδίσει ἀπὸ τὸν ἀνθὸ τῆς καθεμιᾶς,
τις πούλησε ὅλες, καὶ τις ἔφτά: τὴν Ἄντεια, τὴν Στρατόλα,
τὴν Ἀριστόκλεια, τὴν Μετάνειρα, τὴν Φίλα, τὴν Ἰσθμιάδα
καὶ τὴν Νέαιρα αὐτὴν ἐδῶ. 20 Τώρα, ποιὸς πῆρε τὴν κα-
θεμιὰ τους καὶ πῶς ἀποδεσμεύτηκαν, ἐλεύθερες πλέον, ἀπὸ
ἐκείνους ποὺ τις εἶχαν ἀγοράσει ἀπὸ τὴν Νικαρέτη, ἂν θε-
λήσετε νὰ μὲ ἀκούσετε καὶ ἂν μοῦ τὸ ἐπιτρέψει ἡ κλεψύ-
δρα, θὰ σᾶς τὰ ἐκθέσω σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ λόγου μου, πιὸ
κάτω· ὅτι ὅμως ἡ Νέαιρα ποὺ βλέπετε ἐδῶ ἦταν δούλη
τῆς Νικαρέτης καὶ ζοῦσε πουλώντας τὸ κορμί της σὲ ὅσους
ἤθελαν νὰ πᾶνε μαζί της, σ' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ἐπανέλθω
καὶ νὰ μὲ προσέξετε. 21 Ὁ Λυσίας, βλέπετε, ὁ σοφιστῆς,
ἐραστής ὄντας τῆς Μετάνειρας, ἤθελε, κοντὰ στὰ ἄλλα ποὺ
ξοδεύει γι' αὐτὴν, νὰ ξοδέψει καὶ γιὰ τὴ μύση της στὰ
μυστήρια, ἐπειδὴ καταλάβαινε ὅτι ὅλα τὰ ἄλλα χρήματα
τὰ ἔπαιρνε ἢ κυρὰ της, ἐνῶ ὅσα θὰ ξοδέψει γιὰ τὴν Με-
τάνειρα, φέρνοντάς τινε στὴ γιορτὴ καὶ τὰ μυστήρια, θὰ
ξοδευτοῦν γιὰ χάρη τῆς ἴδιας καὶ μόνο. Παρακάλεσε λοι-

χάρων καταθήσεσθαι. ἐδεήθη οὖν τῆς Νικαρέτης ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια ἄγουσαν τὴν Μετάνειραν, ἵνα μνηθῆ, καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο μνήσειν. 22 ἀφικομένους δ' αὐτὰς ὁ Λυσίας εἰς μὲν τὴν αὐτοῦ οἰκίαν οὐκ εἰσάγει, αἰσχυρόμενος τὴν τε
 5 γυναῖκα ἣν εἶχε, Βραχύλλου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδὴν δὲ αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ πρεσβυτέραν τε οὖσαν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δαιτωμένην· ὡς Φιλόστρατον δὲ τὸν Κολωνῆθεν, ἦθειον ἔτι ὄντα καὶ φίλον αὐτῷ, καθίστησιν ὁ Λυσίας αὐτάς, τὴν τε Μετάνειραν καὶ τὴν Νικαρέτην. συνηκολού-
 10 θει δὲ καὶ Νέαιρα αὐτῆί, ἐργαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δὲ οὖσα διὰ τὸ μήπω τὴν ἡλικίαν αὐτῆ παρεῖναι. 23 ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, ὅτι Νικαρέτης ἦν καὶ ἠκολούθει ἐκείνη καὶ ἐμισθάρνει τῷ βουλομένῳ ἀναλίσκεω, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν Φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

15

MARTYRIA

{Φιλόστρατος Διονυσίου Κολωνῆθεν μαρτυρεῖ εἶδέναι Νέαιραν Νικαρέτης οὖσαν, ἥσπερ καὶ Μετάνειρα ἐγένετο, καὶ καταγεσθαι παρ' αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια ἐπεδήμησαν ἐν Κορίνθῳ οἰκοῦσαι· καταστήσαι δὲ αὐτάς ὡς αὐτὸν Λυσίαν τὸν Κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ
 20 καὶ ἐπιτήδειον.}

24 Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτα Σίμος ὁ Θεσσαλὸς ἔχων Νέαιραν ταυτηνὶ ἀφικνεῖται δεῦρο εἰς τὰ Παναθήναια τὰ μεγάλα. συνηκολούθει δὲ καὶ ἡ Νικαρέτη αὐτῆ, κατήγοντο δὲ παρὰ Κτησίππῳ τῷ Γλαυκωνίδου τῷ
 25 Κυδαντίδῃ, καὶ συνέπιπεν καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν Νέαιρα αὐτῆ ὡς {ἂν} ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω,

7 κολωνηθεν S 8 ἑαυτῷ YRD 40 αὐτῆί Herwerden: αὐτῆ SFQ: αὐτῆ YRD 11 ἀφανεστέρα Blass: ἄρωτέρα Thalheim: εὐωνοτέρα Rennie δ' ἔτ' οὖσα Herwerden ὥστε μηδέπω τὴν ἡλικίαν Iurinus διὰ ... παρεῖναι del. Sauppe 13 τούτων YRD 16-20 secl. Westermann 18 ἐπεδημήσαμεν SFQ 24 αὐτῆ YRD: αὐτῆ S: αὐτῆ FQ 25 συνέπιπεν YRD 26 αὐτῆί Blass: αὐτῆ codd. ἂν del. Kapparis ἑτέρα S^{ac}

πὸν τὴν Νικαρέτην νὰ προσέλθει στὰ μυστήρια παίρνοντας μαζί της τὴν Μετάνειρα γιὰ νὰ μνηθεῖ, καὶ ὑποσχόταν ὅτι θὰ τὴν μνήσει ὁ ἴδιος. 22 Φτάνοντας οἱ γυναῖκες, ὁ Λυσίας δὲν τις βάζει νὰ μείνουν στὸ σπίτι του, γιατί ντρεπόταν τὴ γυναῖκα του (ἦταν κόρη τοῦ Βραχύλλου καὶ δική του ἀνεψιά) καὶ τὴ μάνα του (ἦταν ἀρκετὰ μεγάλη στὰ χρόνια καὶ ζοῦσε μαζί τους)· τις στέλνει λοιπόν, τὴν Μετάνειρα καὶ τὴν Νικαρέτη, νὰ μείνουν στὸ σπίτι τοῦ Φιλόστρατου, δημότη Κολωνῶν, ποὺ ἦταν ἀκόμη παλληκάρι ἀνύπαντρο καὶ φίλος τοῦ Λυσία, καὶ τις συνόδευε ἡ Νέαιρα αὐτῆ ἐδῶ, ποὺ ἐκδιδόταν ἤδη, ἂν καὶ μᾶλλον μικρῆ, γιατί δὲν εἶχε ἀκόμη φτάσει στὴν ἀκμὴ της. 23 Ὅτι ὅσα λέω εἶναι ἀλήθεια (ὅτι ἡ Νέαιρα ἦταν δούλη τῆς Νικαρέτης, ὅτι τὴν συνόδευε καὶ ὅτι πουλοῦσε τὸ κορμί της σὲ ὅποιον ἤθελε νὰ ξοδέψει), θὰ ἐπικαλεσθῶ ἐνώπιόν σας τὴ μαρτυρία τοῦ ἴδιου τοῦ Φιλόστρατου.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{Ὁ Φιλόστρατος, γιὸς τοῦ Διονύσιου, δημότης Κολωνῶν, καταθέτει ὅτι γνώριζε πῶς ἡ Νέαιρα ἦταν δούλη τῆς Νικαρέτης, ὅπως καὶ ἡ Μετάνειρα, καὶ ὅτι κατέλυσαν στὸ σπίτι του ὅταν ἔφτασαν στὴν πόλη γιὰ τὰ μυστήρια (ζοῦσαν τότε στὴν Κορίνθο) καὶ ὅτι στὸ σπίτι του τις ἔφερε νὰ μείνουν ὁ Λυσίας, γιὸς τοῦ Κεφάλου καὶ ἀχώριστος φίλος του.}

24 Καὶ ἄλλη φορά, πολίτες τῆς Ἀθήνας, μετὰ ἀπὸ αὐτά, ὁ Σίμος ἀπὸ τὴν Θεσσαλία, παίρνοντας μαζί του τὴν Νέαιρα ποὺ βλέπετε, φτάνει ἐδῶ γιὰ τὰ Μεγάλα Παναθήναια. Τὴν συνόδευε ἡ Νικαρέτη καὶ ἔμειναν στὸ σπίτι τοῦ Κτησίππου (ἦταν γιὸς τοῦ Γλαυκωνίδῃ, δημότη Κυδαντιδῶν) καὶ ἡ Νέαιρα αὐτῆ ἐδῶ, ὡς ἑταίρα ποὺ ἦταν, ἔπινε καὶ ἔτρωγε συντροφιά μὲ πολλοὺς ἄντρες. Ὅτι λέω τὴν ἀλήθεια,

τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας καλῶ. 25 καὶ μοι κάλει Εὐ-
φίλητον Σίμωνος Αἰξωνέα καὶ Ἀριστόμαχον Κριτοδήμου
Ἀλωπεκῆθεν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

5 {Εὐφίλητος Σίμωνος Αἰξωνεύς, Ἀριστόμαχος Κριτοδήμου Ἀλωπε-
κῆθεν, μαρτυροῦσιν εἰδέναι Σῆμον τὸν Θεταλὸν ἀφικόμενον Ἀθήναζε
εἰς τὰ Παναθήναια τὰ μεγάλα, καὶ μετ' αὐτοῦ Νικαρέτην καὶ Νέαι-
ραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην· καὶ κατάγεσθαι αὐτοὺς παρὰ Κτη-
σίππῳ τῷ Γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ' αὐτῶν Νέαιραν ὡς ἐταί-
10 ραν οὖσαν καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων καὶ συμπιόντων παρὰ
Κτησίππῳ.}

26 Μετὰ ταῦτα τοῖνυν ἐν τῇ Κορίνθῳ αὐτῆς ἐπιφανῶς
ἐργαζομένης καὶ οὔσης λαμπρᾶς, ἄλλοι τε ἐρασταὶ γίννον-
ται καὶ Ξενοκλείδης ὁ ποιητῆς καὶ Ἴππαρχος ὁ ὑποκριτής,
15 καὶ εἶχον αὐτὴν μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τοῦ μὲν
Ξενοκλείδου οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι·
οὐ γὰρ ἐώσω αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν. 27 ὅτε γὰρ Λα-
κεδαιμονίους ὑμεῖς ἐσώζετε πεισθέντες ὑπὸ Καλλιστράτου,
τότε ἀντείπας ἐν τῷ δήμῳ τῇ βοήθειᾳ, ἐωνημένος τὴν πεν-
20 τηκοστήν τοῦ σίτου ἐν εἰρήνῃ καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν
τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον κατὰ πρυτανείαν, καὶ
οὔσης αὐτῷ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων οὐκ ἐξελθὼν ἐκείνην
τὴν στρατείαν, γραφεῖς ὑπὸ Στεφάνου τουτουὶ ἀστρατείας
καὶ διαβληθεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἤλω καὶ ἠτιμώ-

14 Ξενοκλείδης ... ὑποκριτής cf. Athen. 13,593f

2 Σήμωνος SP^{QY} Αἰξωνέα iterum F^{mg} 5-11 secl. Westermann
5 Σήμωνος SY 9 ἐτέραν S^{ac} 14 ἱπποκριτής R 15 μεμισθωμέ-
νην YRD 19 ἀντείπας SF^{7e}Q^{sl}YRD τῆδε τῇ FQ 21 βουλευτή-
ριον SFQYD: δεσμοπήριον R καὶ τὰ πρυτανεία Q^{7e} 23 τούτου SFQ
ἀστρατίας FQ 24 ἐάλω Rennie

θὰ καλέσω ἐνώπιόν σας τοὺς μάρτυρες νὰ τὰ καταθέσουν.
25 Κάνε μου τὴ χάρη καὶ κάλεσε τὸν Εὐφίλητο, γιὸ τοῦ
Σίμονα, δημότη Αἰξωνῆς, καὶ τὸν Ἀριστόμαχο, γιὸ τοῦ Κρι-
τόδημου, δημότη Ἀλωπεκῆς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

{Ὁ Εὐφίλητος, γιὸς τοῦ Σίμονα, δημότης Αἰξωνῆς, καὶ ὁ Ἀρι-
στόμαχος, γιὸς τοῦ Κριτόδημου, δημότης Ἀλωπεκῆς, καταθέτουν
ὅτι γνωρίζουν πὼς ὁ Σῆμος ἀπὸ τὴν Θεσσαλία ἔφτασε στὴν Ἀθή-
να γιὰ τὰ Μεγάλα Παναθήναια καὶ μαζί του ἡ Νικαρέτη καὶ ἡ
Νέαιρα, ἡ κατηγορούμενη σ' αὐτὴ τὴ δίκη, καὶ ὅτι κατέλυσαν στὸ
σπίτι τοῦ Κτησίππου, γιὸ τοῦ Γλαυκωνίδου, καὶ ὅτι μαζί τους
ἔπινε, σὰν ἐταίρα ποὺ ἦταν, ἡ Νέαιρα· παρόντες ἦταν καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἐκεῖ ποὺ ἔπιναν μαζί στὸ σπίτι τοῦ Κτησίππου.}

26 Ἀργότερα ἐραστὲς τῆς Νέαιρας, ποὺ ἐκιδίδεταν στὴν
Κόρινθο ὀλοφάνερα καὶ ἦταν διάσημη, ἔγιναν πολλοί, ἀνά-
μεσα τους καὶ ὁ ποιητῆς Ξενοκλείδης καὶ ὁ ἠθοποιὸς Ἴπ-
παρχος· τὴν εἶχαν ἐρωμένη μὲ μισθό. Γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν
λόγων μου δὲν θὰ μπορέσω νὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν κατὰ-
θεση τοῦ Ξενοκλείδου, γιατί οἱ νόμοι δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν
νὰ καταθέτει ὡς μάρτυρας. 27 Ὁ λόγος εἶναι ὅτι τὸν και-
ρὸ ποὺ ὁ Καλλίστρατος σᾶς ἔπεισε νὰ στείλετε βοήθεια
στοὺς Σπαρτιάτες, ὁ Ξενοκλείδης ὑποστήριξε στὴν Ἐκ-
κλησία τοῦ Δήμου νὰ μὴ δοθεῖ βοήθεια (εἶχε ἀγοράσει τὴν
πεντηκοστή γιὰ τὸ σιτάρι σὲ καιρὸ εἰρήνης καὶ ἔπρεπε νὰ
καταβάλλει τίς εἰσπράξεις του στὸ βουλευτήριον κάθε νέα
πρυτανεία), καὶ ἐνῶ εἶχε ἀπὸ τοὺς νόμους τὸ δικαίωμα τῆς
ἀπαλλαγῆς (γι' αὐτὸ καὶ δὲν πῆρε μέρος σ' ἐκείνη τὴν ἐκ-
στρατεία), καταγγέλθηκε ὅμως ἀπὸ τὸν Στέφανο αὐτὸν
ἐδῶ ὅτι δὲν ἐκπλήρωσε τίς στρατιωτικὲς του ὑποχρεώσεις,
καὶ ἀπὸ τίς συκοφαντίες ποὺ εἰπώθηκαν στὸ δικαστήριον

θη. 28 καίτοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας καὶ γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως ἀπεστέρηκε τῆς παρρησίας Στέφανος οὗτος, τοὺς δὲ μηδὲν προσήκοντας βιάζεται Ἀθηναίους εἶναι παρὰ πάντας τοὺς νόμους; τὸν δ' Ἰππαρχον αὐτὸν ὑμῖν καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν ἢ ἐξόμνησθαι κατὰ τὸν νόμον, ἢ κλητεύσω αὐτόν. καὶ μοι κάλει Ἰππαρχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

{ Ἰππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ Ξενοκλείδην καὶ αὐτὸν μισθώσασθαι Νέαιραν ἐν Κορίνθῳ τὴν νῦν ἀγωνιζομένην, ὡς ἑταίραν οὖσαν τῶν μισθαρουσῶν, καὶ συμπίνειν ἐν Κορίνθῳ Νέαιραν μεθ' αὐτοῦ καὶ Ξενοκλείδου τοῦ ποιητοῦ. }

29 Μετὰ ταῦτα τοῖνυν αὐτῆς γίνονται ἔρασταὶ δύο, Τιμανορίδας τε ὁ Κορίνθιος καὶ Εὐκράτης ὁ Λευκάδιος, οἱ ἐπειδήπερ πολυτελεῖς ἦν ἡ Νικαρέτη τοῖς ἐπιτάγμασιν, ἀξιούσα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ οἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, κατατιθέασιν αὐτῆς τιμὴν τριάκοντα μνᾶς τοῦ σώματος τῇ Νικαρέτῃ, καὶ ἀνοῦνται αὐτὴν παρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως καθάπαξ αὐτῶν δούλην εἶναι. καὶ εἶχον καὶ ἐχρῶντο ὅσον ἠβούλοντο αὐτῇ χρόνον.

30 μέλλοντες δὲ γαμεῖν, προαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ βούλονται αὐτὴν σφῶν αὐτῶν ἑταίραν γεγεννημένην ὄραν ἐν

7 τὸν Ἰππαρχον R 9-12 secl. Westermann 10 νῦν Blass ἑταίραν S^{sl}FQYRD: ἑτέραν S 11 μεθ' αὐτοῦ G. H. Schaefer: μετ' αὐτοῦ codd. 13 Τιμανορίδας SFQ^{sl}YR: Τιμανορίδης F^{sl}QY^{sl} 20 ἐβούλοντο Dindorf 22 ἑτέραν SQ: ἑταίραν S^{sl} cett.

βρέθηκε ἔνοχος καὶ ἔχασε τὰ πολιτικά του δικαίωματα. 28 Πεῖτε μου, δὲν εἶναι φοβερὸ ἂν ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἀπὸ τῆ φύτρα τους εἶναι Ἀθηναῖοι πολῖτες καὶ μετέχουν νομίμως στὰ δρώμενα τῆς πολιτείας ἔχει στερήσει αὐτὸς ἐδῶ ὁ Στέφανος τὸ δικαίωμα νὰ μποροῦν νὰ λένε ἐλεύθερα τῇ γνώμῃ τους, τῇ στιγμῇ ποὺ ὁ ἴδιος, διὰ τῆς βίας καὶ ἀψηφώντας ὅλους τοὺς νόμους, ἐπιβάλλει ὡς Ἀθηναίους, ἀνθρώπους ποὺ δὲν ἔχουν κανένα τέτοιο δικαίωμα; Θὰ καλέσω ὅμως ἐνώπιόν σας τὸν ἴδιο τὸν Ἰππαρχο καὶ θὰ τὸν ὑποχρέωσω εἴτε νὰ καταθέσει ὡς μάρτυρας εἴτε, ὅπως ἔχει δικαίωμα ἀπὸ τὸν νόμο, νὰ ἀρνηθεῖ ἐνόρκως, εἰδάλλως θὰ τὸν καλέσω νὰ προσέλθει. Κάνε μου τῇ χάρη καὶ κάλεσε τὸν Ἰππαρχο.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{ Ὁ Ἰππαρχος, δημότης Ἀθμόνου, καταθέτει ὅτι ὁ Ξενοκλείδης καὶ ὁ ἴδιος εἶχαν στὴν Κόρινθο, μὲ μισθό, τὴν Νέαιρα, τὴν κατηγορούμενη σ' αὐτὴ τῇ δίκῃ, σὰν ἑταίρα ποὺ πουλάει τὸ κορμί της γιὰ τὰ χρήματα· καὶ ὅτι ἡ Νέαιρα ἔπινε στὴν Κόρινθο συντροφιά μὲ τὸν ἴδιο καὶ μὲ τὸν ποιητὴ Ξενοκλείδην. }

29 Ἐπειτα ἔραστὲς τῆς γίνονται δύο, ὁ Τιμανορίδας ἀπὸ τὴν Κόρινθο καὶ ὁ Εὐκράτης ἀπὸ τὴν Λευκάδα· καὶ αὐτοί, ἐπειδὴ ἡ Νικαρέτη κόστιζε πανάκριβα μὲ τις ἀπαιτήσεις της (ἀξιῶνοντας νὰ τῆς πληρώνουν κάθε μέρα ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ), κατέβαλαν στὴν Νικαρέτη τριάντα μνᾶς ὡς τίμημα ἐξαγορᾶς τῆς Νέαιρας, καὶ τὴν ἀγοράζουν ἀπὸ αὐτὴν σύμφωνα μὲ τὸν νόμο τῆς πόλης, γιὰ νὰ τὴν ἔχουν ἀποκλειστικὴ δούλη τους. Τὴν κρατοῦσαν καὶ τὴν χαίροντουσαν ὅσον καιρὸ ἤθελαν. 30 Ὅταν ὅμως πλησίαζε ὁ καιρὸς νὰ παντρευτοῦν, τῆς παραγγέλλουν ὅτι δὲν θέλουν, αὐτὴν ποὺ ὑπῆρξε ἐρωμένη τους, νὰ τὴν βλέπουν νὰ ἐκδί-

Κορίνθῳ ἐργαζομένην οὐδ' ὑπὸ πορνοβοσκῶ οὔσαν, ἀλλ' ἠδέως ἂν αὐτοῖς εἶη ἔλαττόν τ' ἀργύριον κομίσασθαι παρ' αὐτῆς ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὄραν τι ἀγαθὸν ἔχουσαν. ἀφιέναι οὖν αὐτῇ ἔφασαν εἰς ἐλευθερίαν χιλίας δραχμᾶς, πεντακοσίας ἐκάτερος· τὰς δ' εἴκοσι μνᾶς ἐκέλευον αὐτὴν ἐξευροῦσαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἀκούσασα δ' αὕτη τοὺς λόγους τούτους τοῦ τε Εὐκράτους καὶ Τιμανορίδου, μεταπέμπεται εἰς τὴν Κόρινθον ἄλλους τε τῶν ἐραστῶν τῶν γεγενημένων αὐτῇ καὶ Φρυνίωνα τὸν Παιανία, Δήμω-
 10 νος μὲν ὄντα υἱόν, Δημοχάρους δὲ ἀδελφόν, ἀσελγῶς δὲ καὶ πολυτελῶς διάγοντα τὸν βίον, ὡς ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν. 31 ἀφικομένου δ' ὡς αὐτὴν τοῦ Φρυνίω-
 νος, λέγει πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους οὓς εἶπον πρὸς αὐτὴν ὁ τε Εὐκράτης καὶ Τιμανορίδας, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἀρ-
 15 γύριον ὃ παρὰ τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἐδασμολόγησεν ἔρανον εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγουσα, καὶ εἴ τι ἄρα αὐτῇ περιποιήσατο, καὶ δεῖται αὐτοῦ προσθέντα τὸ ἐπίλοιπον, οὐ προσέδει εἰς τὰς εἴκοσι μνᾶς, καταθεῖναι αὐτῆς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ ὥστε ἐλευθέραν εἶναι. 32 ἄσμενος δ' ἀκούσας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς, καὶ λαβὼν τὰργύριον ὃ παρὰ τῶν ἐραστῶν τῶν ἄλλων εἰσηνή-
 χθη αὐτῇ, καὶ προσθεῖς τὸ ἐπίλοιπον αὐτός, κατατίθησιν αὐτῆς τὰς εἴκοσι μνᾶς τῷ Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ ἐπ' ἐλευθερία καὶ ἐφ' ᾧ ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι
 25 ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τὸν παραγενομένον μάρτυρα καλῶ. καί μοι κάλει Φίλαγρον Μελίτια.

9-10 Φρυνίωνα ... ἀδελφόν cf. Athen. 13,593f 22-23 κατατίθησιν ... Τιμανορίδα Anecd. Bek. 151,30

2 τ' ἀργύριον R: τε τὰργύριον cett. 7 καὶ τοῦ Τιμανορίδου R 8 καὶ μεταπέμπεται S^{ac} 10 ἀδελφίδου Athen. 14 Τιμανορίδης Y^{sl} 16 συλλέγουσα SFQY^le: συνάγουσα YD: εἰσάγουσα R 17 δεῖται προσθέντα αὐτοῦ YRD 19 Τιμανορίδα SFQ^{sl}R: Τιμανορίδῃ F^{sl}QY^{sl} 20 ἄσμενος F: ασμενος S ἐκεῖνος ἀκούσας F^{ac} τούτους τοὺς λόγους R 23 Τιμανορίδα SFQ^{sl}YR: Τιμανορίδῃ F^{sl}QY^{sl} 25 τούτων F^{corr}Q: τούτου SFQ^leYRD τῶν παραγενομένων Reiske

δεται στὴν Κόρινθο οὔτε καὶ νὰ τὴν διαφεντεύει πορνοβοσκός, μὲ εὐχαρίστηση ὅμως θὰ εἰσέπρατταν ἀπὸ τὴν Νέαιρα λιγότερα χρήματα ἀπ' ὅσα εἶχαν πληρώσει, καὶ θὰ ἔβλεπαν ὅτι στὴν ἴδια ἀπέμενε κάποιον ὄφελος. Τῆς χαρίζουν, εἶπαν, γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς χίλιες δραχμᾶς — πεντακοσίες ὁ καθένας, ἐνῶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες εἴκοσι μνᾶς τὴν συμβούλεψαν νὰ τὶς βρεῖ καὶ νὰ τοὺς τὶς δώσει. Ἡ Νέαιρα ἀκούγοντας τὰ λόγια τοῦ Εὐκράτη καὶ τοῦ Τιμανορίδα καλεῖ νὰ ἔρθουν στὴν Κόρινθο μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παλιούς ἐραστῆς τῆς, ἀνάμεσά τους καὶ ὁ Φρυνίων ἀπὸ τὴν Παιανία, γιὸς τοῦ Δήμωνα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Δημοχάρη, ποὺ ζοῦσε ἀκόλαστη ζωὴ καὶ ἄσωτη, ὅπως θυμούνται οἱ μεγαλύτεροι ἀπὸ σᾶς. 31 Καὶ ὅταν ὁ Φρυνίων ἔφτασε στὸ σπίτι τῆς, ἐκεῖνη τοῦ διηγεῖται ὅσα τῆς εἶχαν πεῖ ὁ Εὐκράτης καὶ ὁ Τιμανορίδας καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα ποὺ εἶχε μαζέψει μὲ δάνειο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐραστῆς τῆς γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τὴν ἐλευθερία τῆς, καὶ μαζὶ ὅ,τι τυχὸν εἶχε βάλει ἢ ἴδια στὴν ἄκρη, καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ προσθέσει τὴ διαφορά, ὅση χρειάζεταν γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ εἴκοσι μνᾶς, καὶ νὰ τὰ καταθέσει γιὰ χάρη τῆς στὸν Εὐκράτη καὶ τὸν Τιμανορίδα, ὥστε νὰ ἀπελευθερωθεῖ. 32 Ἐκεῖνος, ἀκούγοντας περιχαρῆς τὰ λόγια τῆς καὶ παίρνοντας τὰ χρήματα ποὺ μάζεψαν γιὰ χάρη τῆς οἱ ἄλλοι ἐραστῆς τῆς, καὶ προσθέτοντας ἀπὸ τὰ δικά του τὴ διαφορά, πληρώνει τὶς εἴκοσι μνᾶς στὸν Εὐκράτη καὶ τὸν Τιμανορίδα γιὰ νὰ ἀπελευθερωθεῖ ἡ Νέαιρα, ὑπὸ τὸν ὄρο νὰ μὴν ἐκδίδεται στὴν Κόρινθο. Ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ καλέσω ἐνώπιόν σας τὸν μάρτυρα ποὺ βρισκόταν ἐκεῖ. Κάνε μου τὴ χάρη καὶ φώναξε τὸν Φίλαγρο, δημότη Μελίτης.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

{Φίλαγρος Μελιτέυς μαρτυρεῖ παρῆναι ἐν Κορίνθῳ, ὅτε Φρυνίων ὁ Δημοχάρους ἀδελφὸς κατετίθει εἴκοσι μνᾶς Νεαίρας τῆς νῦν ἀγωνιζομένης Τιμανορίδῃ τῷ Κορινθίῳ καὶ Εὐκράτει τῷ Λευκαδίῳ, καὶ
5 καταθεῖς τὸ ἀργύριον ᾧχετο ἀπάγων Ἀθήναζε Νέαιραν.}

33 Ἀφικόμενος τοῖνυν δεῦρο ἔχων αὐτὴν ἀσελγῶς καὶ προπετῶς ἐχρήτο αὐτῇ, καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτὴν πανταχοῖ ἐπορεύετο ὅπου πίνοι, ἐκώμαζε τ' αἰεὶ μετ' αὐτῆς, συνῆν τ' ἐμφανῶς ὁπότε βουλευθεῖη πανταχοῦ, φιλοτιμίαν
10 τὴν ἐξουσίαν πρὸς τοὺς ὀρώντας ποιούμενος. καὶ ὡς ἄλλους τε πολλοὺς ἐπὶ κῶμον ἔχων ἦλθεν αὐτὴν καὶ ὡς Χαβρίαν τὸν Αἰξωνέα, ὅτε ἐνίκα ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος τὰ Πύθια τῷ τεθρίππῳ, ὃ ἐπρίατο παρὰ τῶν παίδων τῶν Μίττος τοῦ Ἀργείου, καὶ ἦκων ἐκ Δελφῶν εἰστία τὰ ἐπινίκια
15 ἐπὶ Κωλιάδι. καὶ ἐκεῖ ἄλλοι τε πολλοὶ συνεγίνοντο αὐτῇ μεθουοσῆ, καθεύδοντας τοῦ Φρυνιῶνος, καὶ οἱ διάκονοι οἱ Χαβρίου τράπεζαν παραθέμενοι. 34 καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοὺς ὀρώντας ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. καὶ μοι κάλει Χιωνίδην Εὐπεταιόνα καὶ Εὐθετίωνα
20 Κυδαθηναίᾳ.

17-18 καὶ ὅτι ... παρέξομαι Tib. fr. 47 Ballaira τοὺς ὀρώντας ... παρέξομαι Caec. Cal. fr. 75 Ofenloch τοὺς ὀρώντας καὶ παρόντας Alexander 3,34,15 Spengel παρέξομαι τοὺς ὀρώντας μάρτυρας Zonae. 3,168,14 Spengel

2-5 secl. Westermann 7 κατὰ R 7-8 πανταχοῖ ... ὅπου Reiske: πανταχοῦ... ὅποι codd. 8 αὐτῆς Wolf: αὐτοῦ codd. 12 Ἐξωνέα SFac 13 Μίτιος SFacQR 14 ἰστία S^{ac} 17 <οἱ> τράπεζαν παραθέμενοι Wolf: τράπεζαν παραθέμενοι del. Blass ταῦτα ἀληθῆ Tib.: ἀληθῆ ταῦτα Alex. 18 λέγομεν Alex. ὑμῖν om. Zonae. καὶ παρόντας om. Caecilius, Alex. Tib. Zonae. παρέξομαι ante τοὺς ὀρώντας Zonae. 19 Χιωνίδην YRD Εὐπεταιόνα Herwerden: Εὐπεταιόνα codd. 20 Κυδαθηναίᾳ FQYRD: Κυδαθηναία S^{rec}

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{Ὁ Φίλαγρος, δημότης Μελίτης, καταθέτει ὅτι βρισκόταν στὴν Κόρινθο τὸν καιρὸ πού ὁ Φρυνίων, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δημοχάρη, πλήρωσε στὸν Τιμανορίδα ἀπὸ τὴν Κόρινθο καὶ τὸν Εὐκράτη ἀπὸ τὴν Λευκάδα εἴκοσι μνῆς γιὰ τὴν Νέαιρα, τὴν κατηγορούμενη σ' αὐτὴ τὴ δίκη, καὶ μετὰ, ἀφοῦ πλήρωσε τὸ ποσό, πῆρε μαζί του τὴν Νέαιρα καὶ ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα.}

33 Ἐπειτα, ὅταν ἔφτασε ἐδῶ ὁ Φρυνίων μαζί με τὴν Νέαιρα, τῆς φερόταν πρόστυχα, χωρὶς νὰ διατάξει σὲ τίποτε: τὴν ἔπαιρνε μαζί του στὰ δεῖπνα, ὅπουδῆποτε πήγαινε νὰ πιεῖ, γλεντοκοποῦσε μαζί της διαρκῶς καὶ συνευρισκόταν μαζί της ὀλοφάνερα, ὅ,τι ὥρα ἤθελε, ὅπουδῆποτε — τὴν ἐξουσία πού εἶχε ἐπάνω της τὴν ἔκανε ἐπίδειξη μπροστὰ σὲ ὄλους! Καὶ σὲ ἄλλων πολλῶν τὰ σπίτια πῆγε μαζί της γιὰ νὰ γλεντοκοπήσουν, ἀνάμεσά τους καὶ στοῦ Χαβρία, δημότη Αἰξωνῆς, τὸ σπίτι τὸν καιρὸ πού νίκησε στὰ Πύθια ἐπὶ ἄρχοντα Σωκρατίδῃ με τεθριππο ἄρμα (ἀγορασμένο ἀπὸ τοὺς γιούς τοῦ Μίτυ, πολίτη τοῦ Ἀργους) καὶ γυρνώντας ἀπὸ τοὺς Δελφούς, γιόρτασε τὴ νίκη με τραπέζι στὴν Κωλιάδα. Ἐκεῖ πολλοὶ συνευρέθησαν με τὴν Νέαιρα — μεθυσμένη καθὼς ἦταν καὶ ὁ Φρυνίων κοιμόταν —, ἀκόμα καὶ οἱ ὑπηρέτες τοῦ Χαβρία πού ἔφεραν τὰ φαγητά. 34 Ὅτι αὐτὰ πού λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ σᾶς παρουσιάσω γιὰ μάρτυρες ἐκείνους πού ἦταν παρόντες ἐκεῖ καὶ τὰ εἶδαν. Κάνε μου τὴ χάρη καὶ φώναξε τὸν Χιωνίδη, δημότη Εὐπέτης, καὶ τὸν Εὐθετίωνα, δημότη Κυδαθηναίου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

{Χιωνίδης Ξυπεταιών, Εύθετίων Κυδαθηναίους μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ Χαβρίου ἐπὶ δείπνῳ, ὅτε τὰ ἐπινίκια εἰστία Χαβρίας τῆς νίκης τοῦ ἄρματος, καὶ ἐστιᾶσθαι ἐπὶ Κωλιάδι, καὶ εἰδέναι Φρυνίωνα πα-
 5 ρόντα ἐν τῷ δείπνῳ τούτῳ ἔχοντα Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην, καὶ καθεύδειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ Φρυνίωνα καὶ Νέαιραν, καὶ αἰσθάνεσθαι αὐτοὶ ἀνισταμένους τῆς νυκτὸς πρὸς Νέαιραν ἄλλους τε καὶ τῶν διακόνων τινάς, οἳ ἦσαν Χαβρίου οἰκέται.}

35 Ἐπειδὴ τοίνυν ἀσελγῶς προὔπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ
 10 Φρυνίωνος καὶ οὐχ ὡς ᾤετο ἠγαπάτο, οὐδ' ὑπηρέτει αὐτῇ ἀ-
 ἐβούλετο, συσκευασαμένη αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ὅσα
 ἦν αὐτῇ ὑπ' ἐκείνου περὶ τὸ σῶμα κατεσκευασμένα ἱμάτια
 καὶ χρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο, Θράτταν καὶ Κοκκαλίην,
 ἀποδιδράσκει εἰς Μέγαρα, ἣν δὲ ὁ χρόνος οὗτος ᾧ Ἄστειος
 15 μὲν ἦν ἄρχων Ἀθήνησιν, ὁ καιρὸς δ' ἐν ᾧ ἐπολεμείθ' ὑμεῖς
 πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον. 36 διατρίψα-
 σα δ' ἐν τοῖς Μεγάροις δύο ἔτη, τὸν τ' ἐπ' Ἀστέιου ἄρχοντος
 καὶ Ἀλκισθένους ἐνιαυτόν, ὡς αὐτῇ ἢ ἀπὸ τοῦ σώματος
 ἐργασία οὐχ ἰκανὴν εὐπορίαν παρέιχεν ὥστε διοικεῖν τὴν
 20 οἰκίαν, (πολυτελής δ' ἦν, οἱ Μεγαρήσ δ' ἀνελεύθεροι καὶ μι-
 κρολόγοι, ξένων δὲ οὐ πάντῃ ἐπιδημία ἦν αὐτόθι διὰ τὸ πό-
 λεμον εἶναι καὶ τοὺς Μεγαρέας λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης
 ὑμᾶς ἄρχειν· εἰς δὲ τὴν Κόρινθον οὐκ ἐξῆν αὐτῇ ἐπανελθεῖν
 διὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπηλλάχθαι ἀπὸ τοῦ Εὐκράτους καὶ τοῦ
 25 Τιμανορίδου, ὥστ' ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι), 37 ὡς οὖν
 γίνεται ἢ εἰρήνη ἢ ἐπὶ Φρασικλείδου ἄρχοντος καὶ ἢ μάχη

2-8 secl. Westermann 2 Κυδαθηνεὺς S 3 ἰστία S^{ac} 4 ἐστιᾶσθαι
 Hude: ἰστιάσθαι S^{ac}: εἰστιάσθαι SP^c cett. 11 τούτου F ἐπὶ τῆς YR
 16 τοὺς Λακεδαιμονίους SFQ 17 δύο FQ 20 Μεγαρήσ δ' ἀνελεύθεροι
 Cobet: Μεγαρεῖς δ' ἀνελεύθεροι Lambinus: μὲν γὰρ ἦσαν ἐλεύθεροι SQ, F
 (ἡς eraso et Μεγαρεῖς in mg. addito): μὲν γὰρ Μεγαρεῖς ἀνελεύθεροι YD, R
 (Μεγαρεῖς in mg. repetito). 22 <μὲν> Μεγαρέας Cobet θαλάσσης FQ

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{Ὁ Χιωνίδης, δημότης Ξυπέτης, καὶ ὁ Εὐθετίων, δημότης Κυδα-
 θηναίου, καταθέτουν ὅτι τοὺς κάλεσε ὁ Χαβρίας σὲ δεῖπνο, τὸν και-
 ρὸ πού γιόρτασε μὲ τραπέζι τῆ νίκης του στὴν ἄρματοδρομία, καὶ ὅτι
 τὸ τραπέζι, ἔγινε στὴν Κωλιάδα· καὶ ὅτι ξέρουσαν πῶς ὁ Φρυνίων ἦταν
 παρὼν σ' αὐτὸ τὸ δεῖπνο ἔχοντας μαζί του τὴν Νέαιρα, τὴν κατη-
 γορούμενη σ' αὐτὴν ἐδῶ τῆ δίκη· καὶ ὅτι ὁ Φρυνίων καὶ ἡ Νέαιρα
 καὶ οἱ ἴδιοι ἔπασσαν νὰ κοιμηθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι κατάλαβαν πῶς μέσα
 στὴ νύχτα σηκώνονταν καὶ πῆγαιναν κοντὰ στὴν Νέαιρα διάφοροι,
 ἀνάμεσά τους καὶ δοῦλοι πού βοηθοῦσαν στὸ σπῆτι τοῦ Χαβρία.}

35 Τώρα, ἐπειδὴ ὁ Φρυνίων τὴν ἐξευτέλιζε ξεδιάντροπα κι
 ἐκεῖνη καταλάβαινε ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾶ ὅσο περιμένε καὶ
 δὲν τῆς ἔκανε τίς χάρες πού ἤθελε, μαζεύοντας ὅ,τι πρά-
 γματα εἶχε στὸ σπῆτι του καὶ ὅσα φορέματα καὶ χρυσαφικά
 τῆς εἶχε ἀγορασμένα, προσωπικά της δῶρα, παίρνοντας καὶ
 δύο ὑπηρέτριες, τὴν Θράττα καὶ τὴν Κοκκαλίην, δραπε-
 τεύει στὰ Μέγαρα. Ἦταν ἡ ἐποχὴ πού ἄρχοντας στὴν Ἀθή-
 να ἦταν ὁ Ἀστέιος καὶ ὁ καιρὸς πού πολεμοῦσατε γιὰ δεύ-
 τερη φορὰ μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους. 36 Στὰ Μέγαρα ἡ Νέαι-
 ρα ἔμεινε δύο χρόνια (καὶ τὴ χρονιά πού ἄρχοντας ἦταν ὁ
 Ἀστέιος, καὶ τὴ χρονιά πού ἄρχοντας ἦταν ὁ Ἀλκισθένης),
 καθὼς ὅμως ἐκεῖνα πού κέρδιζε ἐκδιδόμενη δὲν τῆς ἔφτα-
 ναν γιὰ νὰ κρατήσῃ τὸ σπῆτι (ἦταν, βλέπετε, σπάταλη, οἱ
 Μεγαρεῖς τσιγγούνηδες καὶ δεκαρολόγοι, καὶ οἱ ξένοι πού
 ἔφταναν ἐκεῖ λίγοι, ἐξαιτίας τοῦ πολέμου καὶ ἐπειδὴ οἱ Με-
 γαρεῖς ἦταν μὲ τὴ σπαρτιατικὴ πλευρά, ἐνῶ σεῖς κυριαρ-
 χούσατε στὴ θάλασσα, καὶ στὴν Κόρινθο δὲν μποροῦσε νὰ
 ξαναγυρίσει γιὰτὶ ὁ Εὐκράτης καὶ ὁ Τιμανορίδας τῆς εἶχαν
 δώσει τὴν ἐλευθερία ὑπὸ τὸν ὄρο νὰ μὴν ἐκδίδεται στὴν
 Κόρινθο), 37 μόλις λοιπὸν γίνεται εἰρήνη ἐπὶ ἄρχοντα Φρα-

ἡ ἐν Λεύκτροις Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων, τότε ἐπιδημήσαντα Στέφανον τουτουὶ εἰς τὰ Μέγαρα καὶ καταγόμενον ὡς αὐτὴν ἑταίραν οὖσαν καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ διηγησάμενη πάντα τὰ πεπραγμένα καὶ τὴν ὕβριν τοῦ Φρυνίωνος,
 5 καὶ ἐπιδούσα ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ, ἐπιθυμούσα μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως, φοβουμένη δὲ τὸν Φρυνίωνα διὰ τὸ ἡδικηκέναι μὲν αὐτῇ, ἐκεῖνον δὲ ὀργίλως ἔχειν αὐτῇ, σοβαρὸν δὲ καὶ ὀλίγων εἰδυῖα αὐτοῦ τὸν τρόπον ὄντα, προΐσταται Στέφανον τουτουὶ αὐτῆς, 38 ἐπάρας δ' αὐτὴν
 10 οὗτος ἐν τοῖς Μεγάροις τῷ λόγῳ καὶ φυσῆσας ὡς κλαύσοιτο ὁ Φρυνίων εἰ ἄψαιτο αὐτῆς, αὐτὸς δὲ γυναῖκα αὐτὴν ἔξων, τοὺς τε παῖδας τοὺς ὄντας αὐτῇ τότε εἰσάξων εἰς τοὺς φράτερας ὡς αὐτοῦ ὄντας καὶ πολίτας ποιήσων, ἀδικήσει δὲ οὐδεὶς ἀνθρώπων, ἀφικνεῖται αὐτὴν ἔχων δεῦρο ἐκ τῶν
 15 Μεγάρων, καὶ παιδία μετ' αὐτῆς τρία, Πρόξενον καὶ Ἀρίστων καὶ θυγατέρα, ἣν νυνὶ Φανὼ καλοῦσιν· 39 καὶ εἰσάγει αὐτὴν καὶ τὰ παιδία εἰς τὸ οἰκίδιον ὃ ἦν αὐτῷ παρὰ τὸν ψιθυριστὴν Ἐρμῆν, μεταξὺ τῆς Δωροθέου τοῦ Ἐλευσινίου οἰκίας καὶ τῆς Κλεινομάχου, ἣν νυνὶ Σπίνθαρος παρ'
 20 αὐτοῦ ἐώνηται ἐπτὰ μνῶν. ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα Στεφάνῳ οὐσία αὕτη ἦν καὶ ἄλλο οὐδέν· δυοῖν δ' οὖν ἕνεκα ἦλθεν ἔχων αὐτὴν, ὡς ἐξ ἀτελείας τε ἔξων καλὴν ἑταίραν, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ταύτην ἐργασομένην καὶ θρέψουσιν τὴν

2 καταγόμενον Hude 3 ταύτη YRD 7 αὐτῇ Hude: αὐτὴν codd.
 11 ἄψαιτο Cobet 13 φράτερας Bekker: φράτορας codd. ἀδικήσει SFQ: ἀδικήσει F^{sl}Q^{sl}YRD 14 οὐδὲ εἰς YR 17 ὃ ἦν FQYRD: ὄν S
 21 οὖν ἕνεκα VP^c: οὖνεκα cett. 22 ἐξὸν καλεῖν R

σικλειδῆ καὶ ἡ μάχη στὰ Λεῦκτρα ἀνάμεσα σὲ Θηβαίους καὶ Λακεδαιμόνιους, τότε ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ φτάνοντας στὰ Μέγαρα καὶ πηγαίνοντας νὰ τὴν δεῖ, σὰν ἑταίρα ποὺ ἦταν, στὸ σπίτι τῆς καὶ πλαγιάζοντας μαζί τῆς, ἡ Νέαιρα τοῦ ἀφηγήθηκε ὅλα ὅσα εἶχαν συμβεῖ καὶ τὴ βάνουση μεταχείριση τοῦ Φρυνίωνα, καὶ τοῦ ἔδωσε νὰ τῆς φυλάξει ὅ,τι εἶχε πάρει μαζί τῆς φεύγοντας ἀπὸ τὸ σπίτι ἐκεῖνου· ἤθελε (τοῦ ἔλεγε) ὀλόψυχα νὰ μείνει στὴν Ἀθήνα, φοβόταν ὅμως τὸν Φρυνίωνα γιατί ἡ ἴδια τὸν εἶχε ἀδικήσει καὶ ἐκεῖνος ἦταν πολὺ θυμωμένος μαζί τῆς· καὶ ξέροντας πόσο ἀλαζονικὸς καὶ ἀδίστακτος ἦταν ὁ χαρακτήρας του, διορίζει τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ προστάτη τῆς. 38 Στὰ Μέγαρα ὅμως, καθὼς ὁ Στέφανος τῆς πῆρε τὰ μυαλὰ μὲ τὰ λόγια του καὶ τῆς καυχῆθηκε ὅτι ὁ Φρυνίων θὰ ἔκλαιγε πικρὰ ἂν ἄπλωνε χέρι ἐπάνω τῆς, καὶ ὅτι ὁ ἴδιος θὰ τὴν πάρει γυναῖκα του καὶ ὅτι τὰ παιδία ποὺ εἶχε τότε ἐκεῖνη θὰ τὰ ἐντάξει στὰ μέλη τῆς φρατρίας του σὰν δικὰ του καὶ θὰ τὰ κάνει πολίτες, καὶ ὅτι κανένας στὸν κόσμο δὲν θὰ τολμήσει νὰ τῆς κάνει κακό, τὴν παίρνει μαζί του καὶ φτάνει ἐδῶ ἀπὸ τὰ Μέγαρα — ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴν καὶ τρία παιδιὰ, ὁ Πρόξενος, ὁ Ἀρίστων καὶ μιὰ κόρη, ποὺ τὴν λένε Φανώ. 39 Αὐτὴν καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς βάζει νὰ μείνουν σ' ἓνα μικρὸ σπίτι ποὺ εἶχε δικό του κοντὰ στὸν Ψιθυριστὴ Ἐρμῆ, ἀνάμεσα στὸ σπίτι τοῦ Δωροθέου, ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ τὸ σπίτι τοῦ Κλεινομάχου — αὐτὸ τὸ ἔχει τώρα ἀγορασμένο ἀπὸ τὸν Στέφανο ὁ Σπίνθαρος γιὰ ἐπτὰ μνές. Ὀλόκληρη ἐπομένως ἡ περιουσία τοῦ Στέφανου αὐτῆ ἦταν καὶ ἄλλο τίποτε, καὶ ὁ λόγος ποὺ τὸν ἔκανε νὰ φέρει τὴν Νέαιρα μαζί του ἦταν διπλός: καὶ γιὰ νὰ ἔχει στὴ διάθεσή του (ἀνέξοδα!) μιὰν ὁμορφὴ ἑταίρα, καὶ γιὰ νὰ κερδίζει ἐκεῖνη μὲ τὴ δουλειὰ τῆς ὅσα χρειαζόταν νὰ κρατήσῃ

οικίαν· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἄλλη πρόσδοδος, ὅτι μὴ συκοφαντήσας τι λάβοι.

40 πυθόμενος δὲ ὁ Φρυνίων ἐπιδημοῦσαν αὐτὴν καὶ οὖσαν παρὰ τούτῳ, παραλαβὼν νεανίσκους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Στεφάνου ἤγειν αὐτήν. ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ Στεφάνου κατὰ τὸν νόμον εἰς ἐλευθερίαν, κατηγγύησεν αὐτὴν πρὸς τῷ πολεμάρχῳ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολέμαρχον παρέξομαι. καί μοι κάλει Ἀέτην Κειριάδην.

10

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἀέτης Κειριάδης μαρτυρεῖ πολεμαρχοῦντος αὐτοῦ κατεγγνηθῆναι Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην ὑπὸ Φρυνίωνος τοῦ Δημοχάρους ἀδελφοῦ, καὶ ἐγγυητὰς γενέσθαι Νεαίρας Στέφανον Ἐραιοῦ, Γλαυκέτην Κηφισία, Ἀριστοκράτην Φαληρέα.

15

41 Διεγγυηθεῖσα δ' ὑπὸ Στεφάνου καὶ οὖσα παρὰ τούτῳ τὴν μὲν αὐτὴν ἐργασίαν οὐδὲν ἤττον ἢ πρότερον ἠργάζετο, τοὺς δὲ μισθοὺς μείζους ἐπράττετο τοὺς βουλομένους αὐτῇ πλησιάζειν, ὡς ἐπὶ προσχήματος ἤδη τινὸς οὖσα καὶ ἀνδρὶ συνοικουσα. συνεσυκοφάντει δὲ καὶ οὗτος, εἴ τινα ξένον ἀγνώτα πλούσιον λάβοι ἐραστήν αὐτῆς, ὡς μοιχὸν ἐπ' αὐτῇ ἔνδον ἀποκλείων καὶ ἀργύριον πραττόμενος πολὺ, εἰκότως· 42 οὐσία μὲν γὰρ οὐχ ὑπῆρχεν Στεφάνῳ οὐδὲ Νεαίρῳ, ὥστε τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα δύνασθαι ὑποφέρειν, ἢ δὲ διοί-

20

15 διεγγυηθεῖσα ... Στεφάνου cf. Harp. δ 55

1 ὅτε μὴ Blass συκοφαντήσας τινὰ Reiske 4 λαβὼν YRD 9 Ἀέτην Kapparis; διητήν S: Διήτην YRDV: Ἀήτην FQ: Αἰήτην Reiske Κειριάδην Reiske: Κιριάδην codd. 11 Ἀέτης Kapparis: Διήτης SYRD: Ἀήτης FQ: Αἰήτης V, (Reiske) Κειριάδης Reiske: Κιριάδης codd. νῦν R 13 Εὐραιοῦ SFQ 15 ἐγγυηθεῖσα codd. Harp. δ' om. Harp. Στεφάνου codd. et Q Harp.: τοῦ Στεφάνου codd. pl. Harp. 16 ἢ τὸ F εἰργάζετο FQYRD 22 ὑπῆρχεν S: ὑπῆρχε cett. οὐδὲ Bekker: οὔτε codd.

τὸ σπίτι της, γιατί ὁ ἴδιος δὲν εἶχε ἄλλους πόρους ἐκτὸς ἀπ' ὅ,τι μπορούσε νὰ εἰσπράξει μὲ τοὺς ἐκβιασμούς του. 40 Μαθαίνοντας ὅμως ὁ Φρυνίων ὅτι ἡ Νέαιρα βρισκόταν στὴν πόλη καὶ ἔμενε στὸ σπίτι τοῦ Στέφανου, πῆρε μαζί του νεαρὰ παλληκάρια καὶ πηγαίνοντας στὸ σπίτι τοῦ Στέφανου προσπάθησε νὰ τὴν ἀνδραποδίσει. Καὶ ὅταν ὁ Στέφανος, ὅπως εἶχε ἀπὸ τὸν νόμο δικαίωμα, τὴν ἔσωσε ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ τὴν ἀπελευθέρωσε, ἐκεῖνος παρουσιάστηκε στὸν πολέμαρχο καὶ ἀπαίτησε γι' αὐτὴν ἐγγυητές. Ὅτι λέω τὴν ἀλήθεια, θὰ σᾶς παρουσιάσω μάρτυρα γι' αὐτὰ τὸν ἴδιον ἐκεῖνο πού τότε ἦταν πολέμαρχος. Κάνε μου τὴ χάρη καὶ κάλεσε τὸν Ἀέτη, δημότη Κειριαδῶν.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Ὁ Ἀέτης, δημότης Κειριαδῶν, καταθέτει ὅτι, ὅταν ὁ ἴδιος ἦταν πολέμαρχος, ἀπαιτήθηκαν ἀπὸ τὸν Φρυνίωνα, ἀδελφὸ τοῦ Δημοχάρη, ἐγγυητές γιὰ τὴν Νέαιρα, τὴν κατηγορούμενη σ' αὐτὴν ἐδῶ τῇ δίκῃ, καὶ ὅτι ἐγγυητές γιὰ τὴν Νέαιρα ἔγιναν ὁ Στέφανος, δημότης Ἐραιοῦ, ὁ Γλαυκέτης, δημότης Κηφισιάς, καὶ ὁ Ἀριστοκράτης, δημότης Φαλήρου.

41 Ἐχοντας ἐξασφαλίσαι ἀπὸ τὸν Στέφανο τοὺς ἐγγυητές καὶ ζώντας στὸ σπίτι του, συνέχιζε τὸ ἴδιο ἐπάγγελμα ἐξίσου δραστήρια μὲ τὸ παρελθόν, ἐνῶ σὲ ὅσους ἤθελαν νὰ πᾶνε μαζί της χρέωνε περισσότερα χρήματα, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι τώρα πιὰ ἀνῆκε σὲ κάποιον καὶ ζοῦσε παντρεμένη μ' ἐκεῖνον. Στὸν ἐκβιασμὸ συνεργοῦσε καὶ ὁ Στέφανος, πού ἂν τὴν ἔπιανε ἐπ' αὐτοφώρῳ μὲ ἐραστή της κανέναν ξένο, ἀφελὴ καὶ πλούσιο, τὸν κλείδωνε μέσα ὡς μοιχὸ καὶ ἀπαιτοῦσε ἐκβιαστικὰ πολλὰ χρήματα. Πράγμα ἀναμενόμενο: 42 γιατί οὔτε ὁ Στέφανος οὔτε καὶ ἡ Νέαιρα εἶχαν περιουσία ὥστε νὰ μποροῦν νὰ τὰ βγάλουν πέρα μὲ

κῆσις συχνή, ὅποτε δέοι τοῦτόν τε καὶ αὐτὴν τρέφειν καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτόν, καὶ θεραπαίνας δύο καὶ οἰκέτην διάκονον, ἄλλως τε καὶ μεμαθηκυῖα μὴ κακῶς ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐτέρων ἀναλισκόντων αὐτῇ τὸ

5 πρότερον. 43 οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτείας προσήει <τι> Στεφάνῳ τουτωὶ ἄξιον λόγου· οὐ γάρ πω ἦν ῥήτωρ, ἀλλ' ἔτι συκοφάντης τῶν παραβοώντων παρὰ τὸ βῆμα καὶ γραφομένων μισθοῦ καὶ φαινόντων καὶ ἐπιγραφομένων ταῖς ἀλλοτρίαις γνώμαις, ἕως ὑπέπεσε Καλλιστράτῳ τῷ

10 Ἀφιδναίῳ· ἐξ ὅτου δὲ τρόπου καὶ δι' ἣν αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν καὶ περὶ τοῦτου διέξειμι, ἐπειδὴν περὶ ταυτησὶ Νεαίρας ἐπιδείξω ὡς ἔστι ξένη καὶ ὡς μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκηκεν καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεοὺς, 44 ἵν' εἰδῆτε ὅτι καὶ αὐτὸς οὗτος ἄξιός ἐστιν οὐκ ἐλάττω δοῦναι δίκην ἢ καὶ Νεαίρα αὐτῇ, ἀλλὰ

15 καὶ πολλῶν μείζω καὶ μᾶλλον, ὅσω Ἀθηναῖος φάσκων εἶναι οὔτω πολὺ τῶν νόμων καταπεφρόνηκεν καὶ ὑμῶν καὶ τῶν θεῶν, ὥστ' οὐδὲ ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων αὐτῷ αἰσχυρόμενος τολμᾷ ἠσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντῶν ἄλλους τε καὶ ἐμέ, τουτοῦ πεποιήκεν αὐτόν καὶ ταύτην εἰς τηλικούτον

20 ἀγῶνα καταστήναι, ὥστ' ἐξετασθῆναι μὲν ταύτην ἥτις ἐστίν, ἐξελεγχθῆναι δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν.

45 Λαχόντος τοίνυν αὐτῷ τοῦ Φρυνίωνος δίκην, ὅτι

1 ὅπότ' ἔδει Lortzing: ὅπου γ' ἔδει Rennie: ὅπου γε δέοι Kapparis αὐτὴν Taylor: αὐτὴν S: αὐτὴν cett. 2 παιδία YRD 3 μεμαθηκυῖαν D 4 αὐτῇ Q^{sl}D: αὐτὴν cett. 5 οὐδὲ Hude προσείη S τι add. Kapparis 6 τουτωὶ Blass: τούτω R: τούτωι cett. τότε τι Hude λόγου οὐδὲν D 10 ὑμῖν post τούτου R 11 περὶ om. R 12 ὑμᾶς D: ἡμᾶς cett. ἠδίκηκε R 14 αὐτῇ Blass: αὐτῇ S: αὐτῇ FQ: αὐτῇ YRD 16 καταπεφρόνηκεν SY: καταπεφρόνηκε cett. καὶ ὑμῶν om. F^{ac} 19 αὐτόν SY 20 καταστήσαι FQ ὥστε FQ 21 αὐτοῦ om. Y^{ac}R: αὐτου S: αὐτοῦ Baiter-Sauppe

τις καθημερινὲς δαπάνες, ἐνῶ τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ ἦταν μεγάλα, ἀπὸ τῆ στιγμῆ ποῦ ἡ Νεαίρα εἶχε νὰ συντηρήσει τὸν Στέφανο καὶ τὸν ἑαυτὸ της καὶ τὰ τρία μικρὰ παιδιὰ (αὐτὰ ποῦ ἔφερε μαζί της ὅταν πῆγε στὸ σπίτι του), καὶ ἐπιπλέον δύο ὑπηρέτριες καὶ ἕναν ὑπηρέτη βοηθό, καθὼς μάλιστα ἦταν συνηθισμένη ἀπὸ παλιὰ νὰ καλοπερνᾷ ἀφήνοντας στοὺς ἄλλους νὰ ξοδεύουν γιὰ χάρη της. 43 Οὔτε πάλι ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ κέρδιζε ἀπὸ τὴν ἀνάμειξή του στὰ πολιτικὰ τίποτε ποῦ νὰ ἄξιζε τὸν κόπο: τότε ἀκόμη δὲν ἦταν πολιτικὸς ἀλλὰ συνέχιζε τὴ δουλειὰ τοῦ συκοφάντη — ἦταν ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ὄρθιοι δίπλα στὸ βῆμα κάνουν φασαρία ἢ παίρνουν χρήματα γιὰ νὰ υποβάλλουν μηνύσεις καὶ νὰ κάνουν καταγγελίες ἢ ἀφήνουν τὸ ὄνομά τους νὰ προταχθεῖ σὲ εἰσηγήσεις τρίτων. Ὡσπου ἔγινε παρατρεχάμενος τοῦ Καλλίστρατου, δημότη Ἀφιδνας, μὲ ποιὸν ὅμως τρόπο καὶ ἀπὸ ποιᾶν ἀφορμῆ, θὰ σᾶς τὸ ἀναπτύξω καὶ αὐτὸ ἀφοῦ πρῶτα ἀποδείξω ὡς πρὸς τὴν Νεαίρα αὐτὴν ἐδῶ ὅτι εἶναι ξένη, ὅτι σᾶς ἔχει προξενήσει μεγάλες συμφορὲς καὶ ὅτι ἔχει ἀσεβήσει πρὸς τοὺς θεοὺς· 44 γιὰ νὰ καταλάβετε ἔτσι ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀξίζει νὰ μὴν τιμωρηθεῖ λιγότερο ἀπ' ὅσο ἡ Νεαίρα αὐτῇ ἐδῶ, ἀλλὰ πολὺ βαρύτερα — τόσο περισσότερο ὅσο, ἐνῶ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι Ἀθηναῖος, ἔχει περιφρονήσει σὲ τέτοιο σημεῖο τοὺς νόμους καὶ σᾶς καὶ τοὺς θεοὺς ὥστε, ἀντὶ νὰ νιώθει ντροπὴ γιὰ τὰ ἐγκλήματατά του καὶ νὰ κάθεται ἡσυχος, ἀπεναντίας, ἐκβιάζοντας ἀνάμεσα σὲ πολλοὺς ἄλλους κι ἐμένα, ἔφτασε στὸ σημεῖο νὰ μπλέξει τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του (χαμένο κορμί!) καὶ αὐτὴν σὲ τόσο κρίσιμο δικαστικὸ ἀγῶνα, ὥστε νὰ ἀποδειχθεῖ ἀφενὸς ποιά εἶναι αὐτῇ καὶ νὰ ἀποκαλυφθεῖ ἀφετέρου ἡ δική του παλιανθρωπιά.

45 Ὄταν ὁ Φρυνίων τὸν κατήγγειλε στὸ δικαστήριο ὅτι

αὐτοῦ ἀφείλετο Νέαιραν ταυτηγὶ εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι ἃ ἐξήλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ αὕτη ὑπεδέξατο, συνῆγον αὐτοὺς οἱ ἐπιτήδευοι καὶ ἔπεισαν δίαιταν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς. καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ Φρυνίωνος διαιτητῆς ἐκαθέζετο Σάτυρος
 5 Ἄλωπεκῆθεν ὁ Λακεδαιμονίου ἀδελφός, ὑπὲρ δὲ Στεφάνου τουτουὶ Σαυρίας Λαμπτρέυς· κοινὸν δὲ αὐτοῖς προσαιροῦνται Διογείτονα Ἀχαρνέα. 46 συνελθόντες δ' οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου τὰ πεπραγμένα, γνώμην ἀπεφήναντο, καὶ οὗτοι ἐνέμειναν
 10 αὐτῇ, τὴν μὲν ἄνθρωπον ἐλευθέραν εἶναι καὶ αὐτὴν αὐτῆς κυρίαν, ἃ δ' ἐξήλθεν ἔχουσα Νέαιρα παρὰ Φρυνίωνος χωρὶς ἱματίων καὶ χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ αὐτῇ τῇ ἀνθρώπῳ ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα· συνεῖναι δ' ἑκατέρω ἡμέραν παρ' ἡμέραν· ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλους πεί-
 15 θωσι, ταῦτα κύρια εἶναι· τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν, καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου φίλους εἶναι ἀλλήλοις καὶ μὴ μνησικακεῖν. 47 ἢ μὲν οὖν γνωσθεῖσα διαλλαγὴ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ περὶ Νεαίρας ταυτησι αὕτη ἐστίν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα,
 20 τούτων ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. κάλει μοι Σάτυρον Ἄλωπεκῆθεν, Σαυρίαν Λαμπτρέα, Διογείτονα Ἀχαρνέα.

14 ἡμέραν παρ' ἡμέραν Athen. 13,593f

3 οἱ om. Y^{ac}R καὶ δίαιταν Y^{ac}R cett. 17 οὖν SFQ^{sl}YRD: δὴ F^{sl}Q

6 Λαμπτρέυς S^{ac}QY: Λαμπρέυς 20 τοὺς μάρτυρας R 21 Λαμπτρέα S^{ac}QY: Λαμπρέα cett.

τοῦ πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια τὴν Νέαιρα αὐτὴν ἐδῶ χαρίζοντάς της τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὅτι ἀποδέχθηκε ὅσα αὐτὴ εἶχε πάρει μαζί της φεύγοντας ἀπὸ τὸ σπίτι του, τοὺς ἔβαλαν οἱ φίλοι τους νὰ συναντηθοῦν καὶ τοὺς ἔπεισαν νὰ ἐμπιστευτοῦν σ' αὐτοὺς τὴ διαιτησίαν. Γιὰ τὴν πλευρὰ τοῦ Φρυνίωνα ὀρίστηκε νὰ παρακαθήσει διαιτητῆς ὁ Σάτυρος, δημότης Ἄλωπεκῆς, ἀδελφὸς τοῦ Λακεδαιμόνιου, ἐνῶ γιὰ τὴν πλευρὰ τοῦ Στέφανου αὐτοῦ ἐδῶ ὀρίστηκε ὁ Σαυρίας, δημότης Λαμπτρῶν. Διαιτητὴ κοινῆς ἀποδοχῆς διορίζουν ἐπιπλέον τὸν Διογείτονα, δημότη Ἀχαρνῶν. 46 Καὶ ὅταν οἱ διαιτητῆς συναντήθηκαν στὸ τέμενος καὶ ἄκουσαν ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ γυναῖκα ὅσα εἶχαν συμβεῖ, ἔβγαλαν ἀπόφαση ποὺ οἱ διάδικοι δέχτηκαν νὰ τηρήσουν: ἡ γυναῖκα νὰ ζεῖ ἐλεύθερη καὶ κυρία τοῦ ἑαυτοῦ της, καὶ ὅσα εἶχε πάρει μαζί της φεύγοντας ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Φρυνίωνα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φορέματα, τὰ χρυσαφικὰ καὶ τὶς ὑπηρέτριές της — αὐτὰ ἦταν ἀγορασμένα γιὰ χάρη της καὶ μόνο —, νὰ τὰ ἐπιστρέψει ὅλα στὸν Φρυνίωνα, καὶ νὰ συζεῖ με τοὺς δύο ἄντρες (τὴ μιὰ μέρα με τὸν ἕνα, τὴν ἄλλη με τὸν ἄλλο — ἂν ὅμως συμφωνήσουν μεταξύ τους σὲ κάτι διαφορετικό, αὐτὸ νὰ τοὺς δεσμεύει), καὶ τὴ γυναῖκα νὰ συντηρεῖ ὅποιος τὴν ἔχει δική του καὶ γιὰ ὅσο διάστημα τὴν ἔχει, καὶ στὸ μέλλον οἱ ἄντρες νὰ εἶναι φίλοι μεταξύ τους καὶ νὰ μὴν κρατοῦν κακία ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο. 47 Αὐτὸς λοιπὸν ἦταν ὁ συμβιβασμὸς ποὺ συμφωνήθηκε ἀπὸ τοὺς διαιτητῆς γιὰ χάρη τοῦ Φρυνίωνα καὶ τοῦ Στέφανου στὴν ὑπόθεσι τῆς Νεαίρας αὐτῆς ποὺ βλέπετε ἐδῶ. Ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, τὴ μαρτυρία γι' αὐτὰ θὰ σᾶς διαβάσει ὁ κλητῆρας. Κάνε μου τὴ χάρη καὶ φώναξε τὸν Σάτυρο, δημότη Ἄλωπεκῆς, τὸν Σαυρία, δημότη Λαμπτρῶν, καὶ τὸν Διογείτονα, δημότη Ἀχαρνῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίας Λαμπτρεύς, Διογείτων Ἀχαρνεύς
μαρτυροῦσι διαλλάξαι διαιτηταὶ γενόμενοι περὶ Νεαίρας τῆς νυνὶ
ἀγωνιζομένης Στέφανον καὶ Φρυνίωνα· τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, καθ'
5 ἃς διήλλαξαν, οἷας παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

ΔΙΑΛΛΑΓΑΙ

{Κατὰ τάδε διήλλαξαν Φρυνίωνα καὶ Στέφανον, χρῆσθαι ἐκάτερον
Νεαίρα τὰς ἴσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, ἂν μὴ τὶ
ἄλλο αὐτοὶ αὐτοῖς συγχωρήσωσιν.}

10 48 Ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν οἱ παρόντες ἐκατέρω ἐπὶ
τῇ διαίτῃ καὶ τοῖς πράγμασιν, οἶον οἶμαι φιλεῖ γίνεσθαι
ἐκάστοτε, ἄλλως τε καὶ περὶ ἑταίρας οὔσης αὐτοῖς τῆς δια-
φορᾶς, ἐπὶ δεῖπνον ἦσαν ὡς ἐκάτερον αὐτῶν, ὅποτε καὶ
Νεαίραν ἔχοιεν, καὶ αὐτῇ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν ὡς
15 ἑταίρα οὔσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μάρτυρας
τοὺς συνόντας αὐτοῖς, Εὐβουλον Προβαλίσιον, Διοπείθην
Μελιτέα, Κτήσωνα ἐκ Κεραμέων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

{Εὐβουλος Προβαλίσιος, Διοπείθης Μελιτεύς, Κτήσων ἐκ Κεραμέων
20 μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο αἱ περὶ Νεαίρας Φρυ-

10 ἀπηλλαγμένοι: cf. Anecd. Bek. 415,1

2-5 secl. Westermann 2 Λαμπτρεύς S^{ac}QY: Λαμπρεύς cett. 5 διήλ-
λαξαν αὐτούς YR 7-9 secl. Westermann 13 ἦσαν Dindorf ὅποτε-
ροι Reiske 14 αὐτῇ S: αὐτῇ Q: αὐτῇ cett. 16 παρόντας F⁷Q⁷Q⁷
Προβαλείσιον SFQ 18 ΜΑΡΤΥΡΙΑ FQ 19-80.3 secl. Westermann
19 Προβαλείσιος SFQ

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Ὁ Σάτυρος, δημότης Ἀλωπεκῆς, ὁ Σαυρίας, δημότης Λαμπτρῶν,
καὶ ὁ Διογείτων, δημότης Ἀχαρνῶν, καταθέτουν ὅτι διορίστηκαν
δαιτητῆς στὴν ὑπόθεση τῆς Νεαίρας, κατηγορούμενης σ' αὐτὴν
ἐδῶ τῇ δίκῃ, καὶ ὅτι συμβίβασαν τὸν Στέφανο μὲ τὸν Φρυνίωνα
καὶ ὅτι οἱ ὅροι τοῦ συμβιβασμοῦ τους εἶναι ἐκεῖνοι τοῦ προβάλλει
ὁ Ἀπολλόδωρος.

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

{Συμβίβασαν τὸν Φρυνίωνα μὲ τὸν Στέφανο ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:
ὁ καθένας τους νὰ συνευρίσκειται μὲ τὴν Νεαίρα γιὰ ἴσο ἀριθμὸ
ἡμερῶν κάθε μήνα, ἐκτὸς καὶ ἂν συμφωνήσουν μεταξύ τους σὲ
κάτι διαφορετικό.}

48 Ὅσοι συμπαραστάθηκαν στὴ μία ἢ τὴν ἄλλη πλευρὰ
κατὰ τὴν διαιτησίαν καὶ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν, ὅταν τακτοποιή-
σαν τὴν ἐκκρεμότητα, ἔκαναν ὅ,τι συμβαίνει, νομίζω, κάθε
φορὰ, καὶ μάλιστα ἀφοῦ ἡ διαμάχη τους ἀφοροῦσε μιὰν ἑταί-
ρα: πῆγαιναν νὰ δειπνήσουν στὸ σπῆτι τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλ-
λου ἀπὸ τοὺς δύο, κάθε φορὰ ποὺ ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος εἶχε τὴν
Νεαίρα, καὶ αὐτῇ, σὰν ἑταίρα ποὺ ἦταν, ἔτρωγε καὶ ἔπινε
μαζὶ τους. Ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, κάνε μου τὴ
χάρη καὶ φώναξε γιὰ μάρτυρες τὰ πρόσωπα τῆς συντροφιάς
τους, τὸν Εὐβουλο, δημότη Προβαλίνθου, τὸν Διοπείθην, δη-
μότη Μελίτης, τὸν Κτήσωνα, δημότη Κεραμέων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

{Ὁ Εὐβουλος, δημότης Προβαλίνθου, ὁ Διοπείθης, δημότης Μελί-
της, ὁ Κτήσων, δημότης Κεραμέων, καταθέτουν ὅτι, μόλις ἔγινε
ὁ συμβιβασμὸς τοῦ Φρυνίωνα μὲ τὸν Στέφανο γιὰ τὴν ὑπόθεσιν

νίωσι καὶ Στεφάνω, πολλάκις συνδειπνήσαι αὐτοῖς καὶ συμπίνειν μετὰ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὁπότε παρὰ Στεφάνω εἶη Νεαίρα καὶ ὁπότε παρὰ Φρυνίωσι.}

49 Ὅτι μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς δούλη ἦν καὶ ἐπράθη δις καὶ
 5 ἠργάζετο τῷ σώματι ὡς ἑταίρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν Φρυ-
 νίωνα εἰς Μέγαρα, καὶ ἤκουσα κατηγορηθῆναι ὡς ξένη οὖσα
 πρὸς τῷ πολεμάρχῳ, τῷ τε λόγῳ ἀποφαίνω ὑμῖν καὶ με-
 μαρτύρηται. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν Στέφανον τουτουὶ
 ἐπιδείξει καταμεμαρτυρηκὸτ' αὐτῆς ὡς ἔστι ξένη. 50 τὴν
 10 γὰρ θυγατέρα τὴν ταυτησὶ Νεαίρας, ἣν ἦλθεν ἔχουσα ὡς
 τουτουὶ παιδάριον μικρόν, ἦν τότε μὲν Στρυβήλην ἐκάλουν,
 νυνὶ δὲ Φανῶ, ἐκδίδωσι Στέφανος οὐτοσὶ ὡς οὖσαν αὐτοῦ
 θυγατέρα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ Φράστορι Αἰγυλιεῖ, καὶ προῖκα ἐπ'
 αὐτῇ δίδωσι τριάκοντα μνᾶς. ὡς δ' ἦλθεν ὡς τὸν Φράστο-
 15 ρα, ἀνδρα ἐργάτην καὶ ἀκριβῶς τὸν βίον συνελεγμένον, οὐκ
 ἠπίστατο τοῖς τοῦ Φράστορος τρόποις ἀρέσκειν, ἀλλ' ἐζή-
 τει τὰ τῆς μητρὸς ἔθη καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἀκολασίαν, ἐν
 τοιαύτῃ οἶμαι ἐξουσία τεθραμμένη. 51 ὁρῶν δὲ Φράστῳρ
 αὐτὴν οὐτε κοσμίαν οὖσαν οὐτ' ἐθέλουσαν αὐτοῦ ἀκροᾶσθαι,
 20 ἅμα δὲ καὶ πεπυσμένος σαφῶς ἤδη ὅτι Στεφάνου μὲν οὐκ
 εἶη θυγάτηρ, Νεαίρας δέ, τὸ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη ὅτ' ἠγ-
 γυᾶτο ὡς Στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων καὶ οὐ Νεαίρας,
 ἀλλὰ τούτῳ ἐξ ἀστῆς αὐτὴν γυναικὸς οὖσαν πρότερον πρὶν
 ταύτῃ συνοικῆσαι, ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτοις ἄπαισι, καὶ

11-12 ἦν τότε ... Φανῶ cf. Athen. 13,594a

3 Φρυνίωσι F 5 ἠργάζετο S: εἰργάζετο cett. 8 τὸν Στέφανον R
 τουτουὶ om. YRD 11 παιδίον YRD Στρυμβήλην Athen. 12 αὐτοῦ
 post θυγατέρα R 14 εἰς τὸν FQ Φράστορα S^{ac} 16 Φράστορος S^{ac}
 17 παρὰ ταύτῃ YRD 18 ὁ Φράστῳρ YRD 21 τὸ μὲν πρῶτον codd.:
 <καὶ> τὸ μὲν πρῶτον Wolf: τὸ δὲ πρῶτον G. H. Schaefer 21 ἐνεγυᾶτο
 F^gQ^gY^gM^gS 22 post θυγατέρα octo litterae in S erasae 23 αὐτὴν del.
 G. H. Schaefer

τῆς Νεαίρας, πολλές φορές ἔφαγαν μαζί τους καὶ ἤπιαν μαζί με
 τὴν Νεαίρα, τὴν κατηγορούμενη σ' αὐτὴν ἐδῶ τῆ δίκη — καὶ ὅσες
 φορές ἡ Νεαίρα βρισκόταν στὸ σπίτι τοῦ Στέφανου, καὶ ὅσες φο-
 ρές βρισκόταν στὸ σπίτι τοῦ Φρυνίωνα.}

49 Ὅτι, ἀφενός, ἡ Νεαίρα στὴν ἀρχὴ ἦταν δούλη, πουλήθη-
 κε δύο φορές, ἐκδιδόταν, ἑταίρα καθὼς ἦταν, δραπέτευσε
 ἀπὸ τὸν Φρυνίωνα γιὰ νὰ πάει στὰ Μέγαρα καί, ὅταν γύ-
 ρισε πίσω, ὑποχρεώθηκε, ὡς ξένη, νὰ παρουσιάσει ἐγγυη-
 τές ἐνώπιον τοῦ πολέμαρχου, τὰ ἔχω ἀποδείξει μὲ ὅσα εἶ-
 πα καὶ ἔχουν τεκμηριωθεῖ ἀπὸ τὶς μαρτυρίες. Θέλω ὅμως
 νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ
 ἔχει καταθέσει γιὰ κείνην ἐπιβαρυντικὰ στοιχεῖα πῶς εἶναι
 ξένη. 50 Γιατὶ τὴν κόρη αὐτῆς ἐδῶ τῆς Νεαίρας ποὺ τὴν
 εἶχε — παιδάκι μικρό — μαζί της ὅταν ἦρθε νὰ μείνει στὸ
 σπίτι αὐτοῦ ἐδῶ (τὴν ἔλεγαν τότε Στρυβήλη, τώρα ὅμως
 Φανῶ), ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ τὴν παντρεύει, σὰν δική
 του κόρη, μὲ Ἀθηναῖο ἀντρα, τὸν Φράστορα, δημότη Αἰγι-
 λιᾶς, καὶ ἀπὸ πάνω τῆς δίνει προῖκα τριάντα μνές. Ὅταν
 ὅμως ἦρθε στὸ σπίτι τοῦ Φράστορα, ἀντρα σκληρὰ ἐργα-
 ζόμενου ποὺ εἶχε μαζέψει τὸ βιός του μὲ στερήσεις, δὲν
 ἤξερε πῶς νὰ προσαρμοστεῖ στοὺς τρόπους του, ἀλλὰ νο-
 σταλοῦσε τὰ χούγια τῆς μάνας της καὶ τὴν ἐκλυτὴ ζωὴ
 δίπλα της, μεγαλωμένη καθὼς ἦταν, πιστεύω, μὲ τόση
 ἐλευθεριότητα. 51 Ὁ Φράστῳρ ὅμως βλέποντας νὰ μὴν
 κρατᾶει μέτρο στὰ λόγια της καὶ νὰ μὴν ἔχει τὴ διάθεση
 νὰ τὸν ἀκούει, καὶ ἔχοντας ταυτόχρονα πληροφορηθεῖ μὲ
 βεβαιότητα ὅτι δὲν ἦταν κόρη τοῦ Στέφανου ἀλλὰ τῆς
 Νεαίρας (ξεγελάστηκε στὴν ἀρχή, ὅταν παντρεύτηκε τὴν
 Φανῶ, πιστεύοντας ὅτι ἔπαιρνε κόρη τοῦ Στέφανου καὶ ὄχι
 τῆς Νεαίρας, κόρη ποὺ εἶχε ὁ Στέφανος ἀπὸ γυναίκα ἀστή,
 προτοῦ ἀρχίσει νὰ ζεῖ μετ' αὐτὴν Νεαίρα) — ὀργισμένος μὲ

ὑβρίσθαι ἡγούμενος καὶ ἐξηπατηθῆσαι, ἐκβάλλει τὴν ἀνθρω-
 πον ὡς ἐνιαυτὸν συνοικήσας αὐτῇ, κυοῦσαν, καὶ τὴν προῖκα
 οὐκ ἀποδίδωσιν. 52 λαχόντος δὲ τοῦ Στεφάνου αὐτῷ δί-
 κην σίτου εἰς Ὠδεῖον {τῆς προικὸς} κατὰ τὸν νόμον ὃς κε-
 5 λεύει, ἐὰν ἀποπέμψη τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα,
 ἐὰν δὲ μή, ἐπ' ἐννέα ὄβολοῖς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς Ὠ-
 δεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ, γράφε-
 ται ὁ Φράστωρ Στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς θε-
 σμοθέτας, Ἀθηναίῳ ὄντι ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι ὡς
 10 αὐτῷ προσήκουσαν, κατὰ τὸν νόμον τουτονί. καὶ μοι ἀνά-
 γνωθι αὐτόν.

ΝΟΜΟΣ

Ἐὰν δέ τις ἐκδῶ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ὡς ἐαυτῷ προσήκου-
 σαν, ἄτιμος ἔστω, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ ἐλόντος
 15 τὸ τρίτον μέρος. γραφέσθων δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας οἷς ἔξεστιν,
 καθάπερ τῆς ξενίας.

53 Τὸν μὲν τοίνυν νόμον ἀνέγνω ὑμῖν, καθ' ὃν ἐγράφη
 Στέφανος οὕτως ὑπὸ τοῦ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέ-
 τας. γνοὺς δ' ὅτι κινδυνεύσει ἐξελεγχθεὶς ξένης θυγατέρα
 20 ἡγγυηκέναι {καὶ} ταῖς ἐσχάταις ζημίαις περιπεσεῖν, δια-
 λάττεται πρὸς τὸν Φράστορα καὶ ἀφίσταται τῆς προικὸς,
 καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου ἀνείλετο, καὶ ὁ Φράστωρ τὴν γρα-

4 σίτου om. R εἰσώδιον S, R (εἰσώδιος δίκη in mg. addito): εἰσώδειον F:
 εἰσώδιον Q: εἰσοδεῖον Y τῆς προικὸς del. Salmasius 6 εἰσώδιον SR:
 εἰσώδειον Q: εἰσώδειον F: εἰσοδεῖον Y 9 Ἀθηναίῳ ὄντι Lambinus (in
 mg.): Ἀθηναῖον ὄντα codd. 13-16 del. van den Es 13 ἐκδιδῶ FQ
 20 ἡγγυηκέναι Dindorf: ἐγγυηκέναι Q^{ac}: ἐγγεγγυηκέναι SFQYRD fortasse
 recte καὶ del. Reiske

ἴλα τοῦτα ὁ Φράστωρ καὶ πιστεύοντας ὅτι ἔχει ἐξευτελι-
 στεῖ καὶ ἐξαπατηθεῖ, πετάει τὴν γυναῖκα ἔξω ἀπὸ τοῦ σπι-
 τι του, ἔγκυο (εἶχε ζήσει μαζί της κοντὰ ἓνα χρόνο) καὶ
 δὲν τῆς ἐπιστρέφει τὴν προῖκα. 52 Καὶ ὅταν ὁ Στέφανος
 πηγαίνει στὸ Ὠδεῖο καὶ καταγγέλλει τὸν Φράστορα ζητών-
 τας διατροφή — σύμφωνα μὲ τὸν νόμο ποὺ ὀρίζει ὅτι, ἂν
 χωρίσει κανεὶς τὴν γυναῖκα του, πρέπει νὰ τῆς ἐπιστρέψει
 τὴν προῖκα, ἀλλιῶς νὰ πληρώνει τόκο ἐννέα ὄβολῶν, καὶ
 ὅτι ὁ κύριός της ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγει γιὰ λογα-
 ριασμό της στὸ Ὠδεῖο ζητώντας διατροφή—, ἐνώπιον τῶν
 θεσμοθετῶν καὶ σύμφωνα μὲ τὸν νόμο καταγγέλλει ὁ Φρά-
 στωρ τὸν Στέφανο αὐτόν, ὅτι ἔδωσε στὸν ἴδιο, ποὺ ἦταν
 Ἀθηναῖος, νὰ παντρευτεῖ τὴν κόρη μιᾶς ξένης γυναίκας,
 σάμπως ἐκείνη νὰ ἦταν συγγενῆς του. Κάνε μου τὴ χάρη
 καὶ διάβασε τὸν νόμο.

ΝΟΜΟΣ

Ἄν κάποιος δώσει σὲ Ἀθηναῖο ἄντρα νὰ παντρευτεῖ ξένη γυναῖκα
 σάμπως αὐτὴ νὰ ἦταν συγγενῆς του, νὰ χάνει τὰ πολιτικά δικαιώ-
 ματά του, ἡ περιουσία του νὰ δημεύεται καὶ τὸ ἓνα τρίτο τῆς ἀξίας
 της νὰ τὸ παίρνει ὅποιος πέτυχε τὴν καταδίκη του. Τὴ μήνυση
 μποροῦν νὰ ὑποβάλουν ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν ὅσοι ἔχουν νόμιμο
 δικαίωμα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ μὲ τὴ μήνυση γιὰ ξένον ποὺ σφετε-
 ρίστηκε τὰ δικαιώματα πολίτη.

53 Σᾶς διάβασε τὸν νόμο, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο μηνύθηκε
 ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν ὁ Στέφανος αὐτός ἐδῶ ἀπὸ τὸν
 Φράστορα. Καταλαβαίνοντας ὅμως ὅτι θὰ κινδυνέψει νὰ ὑπο-
 στεῖ, τελικά, τὶς πιὸ βαριεῆς ποινὲς ἂν ἀπὸ τὴν ἀνάκριση
 ἀποδεικνυόταν ὅτι ἔδωσε σὲ γάμο τὴν κόρη μιᾶς ξένης γυ-
 ναίκας, συμβιβάζεται μὲ τὸν Φράστορα καὶ παραιτεῖται ἀπὸ
 τὴν ἀπαίτησή του γιὰ τὴν προῖκα, καὶ ἀποσύρει τὴ μήνυ-

φήν παρὰ τῶν θεσμοθετῶν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῶν μάρτυρα αὐτὸν τὸν Φράστορα καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν κατὰ τὸν νόμον. 54 κάλει μοι Φράστορα Αἰγυλιέα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

- 5 {Φράστωρ Αἰγυλιεύς μαρτυρεῖ, ἐπειδὴ ἦσθετο Νεαίρας θυγατέρα ἐγγυήσαντα αὐτῷ Στέφανον ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν θυγατέρα, γράψασθαι αὐτὸν γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὴν ἀνθρωπον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ λαχόντος αὐτῷ Στεφάνου εἰς Ἰδιεῖον οἴτου διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν
10 Στέφανον, ὥστε τὴν γραφὴν ἀναιρεθῆναι παρὰ τῶν θεσμοθετῶν καὶ τὴν δίκην τοῦ οἴτου ἦν ἔλαχεν ἐμοὶ Στέφανος.}

55 Φέρε δὴ ὑμῶν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παράσχωμαι τοῦ τε Φράστορος καὶ τῶν φρατέρων αὐτοῦ καὶ γεννητῶν, ὡς ἔστι ξένη Νεαίρα αὐτῆ. οὐ πολλῷ χρόνῳ γὰρ ὕστερον ἢ
15 ἐξέπεμψεν ὁ Φράστωρ τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, ἠσθένησε καὶ πάνυ ποιήρως διετέθη καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὖσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὐτοῦ καὶ ὀργῆς καὶ μίσους, πρὸς δὲ καὶ ἄπαις ἄν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ὑπὸ τε τῆς Νεαίρας καὶ
20 τῆς θυγατρὸς αὐτῆς 56 (ἐβάδιζον γὰρ πρὸς αὐτόν, ὡς ἠσθένει καὶ ἔρημος ἦν τοῦ θεραπεύσοντος τὸ νόσημα, τὰ πρόσφορα τῇ νόσῳ φέρουσαι καὶ ἐπισκοπούμεναι· ἵστε δήπου

1 τούτων R 2 αὐτὸν post τὸν Φράστορα FQ 5-11 del. Westermann
9 εισοδιον SR: εισώδιον Q: εισώδιον F: εισοδείον Y αὐτὸν Baiter-Sauppe: αυτον S: αὐτὸν cett.: αὐτὸν {Στέφανον} Blass 11 ἐμοὶ codd.: αὐτῷ Westermann 13 φρατέρων SFQ: φρατόρων F^{sl}YRD 14 αὐτῆ Blass: αυτη S: αυτη cett. γὰρ ante χρόνῳ R 19 τῇ θεραπείᾳ post ἀσθενείᾳ add. SFQYD: om. R: τῇ θεραπείᾳ <τῇ> Blass 21 θεραπέουστος Dobree: θεραπεύοντος codd. 22 ἵστε δὲ δήπου F^{sl}Q^{sl}Q^{sl}

σή του γιὰ διατροφή. Ὁ Φράστωρ, μὲ τὴ σειρά του, ἀποσύρει ἀπὸ τοὺς θεσμοθέτες τὴ δική του μήνυση. Ὅτι λέω τὴν ἀλήθεια, θὰ καλέσω μάρτυρα γι' αὐτὰ τὸν Φράστορα τὸν ἴδιο καὶ θὰ τὸν ὑποχρεώσω νὰ καταθέσει σύμφωνα μὲ τὸν νόμο. 54 Κάνε μου τὴ χάρη καὶ φώναξε τὸν Φράστορα, δημότη Αἰγυλιᾶς.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{Ὁ Φράστωρ, δημότης Αἰγυλιᾶς, καταθέτει ὅτι, ὅταν κατάλαβε πῶς ὁ Στέφανος τὸν εἶχε παντρέψει μὲ κόρη τῆς Νεαίρας σὰν νὰ ἦταν κόρη δική του, ὑπέβαλε ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν μήνυση ἐναντίον του σύμφωνα μὲ τὸν νόμο, καὶ ὅτι πέταξε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του τὴ γυναίκα καὶ ἔπαψε πιά νὰ ζεῖ μαζί της, καὶ ὅτι, ἐνῶ ὁ Στέφανος πῆγε στὸ Ἰδιεῖο καὶ κατέθεσε ἐναντίον του προσφυγὴ γιὰ διατροφή, ἔπειτα συμφιλιώθηκε μαζί του ὑπὸ τὸν ὄρο νὰ ἀποσυρθεῖ ἀπὸ τοὺς θεσμοθέτες ἢ μήνυση, καθὼς καὶ ἡ προσφυγὴ γιὰ διατροφή ποὺ εἶχε καταθέσει ἐναντίον μου ὁ Στέφανος.}

55 Καιρὸς τώρα νὰ σᾶς παρουσιάσω καὶ ἄλλη μία ἀπόδειξη ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Φράστορα καὶ τῶν μελῶν τῆς φρατρίας του καὶ τοῦ γένους του, ὅτι ἡ Νεαίρα αὐτῆ ἐδῶ εἶναι ξένη. Δὲν εἶχε περάσει δηλαδὴ πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Φράστωρ ἔδιωξε τὴν κόρη τῆς Νεαίρας, καὶ ἀρρώστησε, βρέθηκε σὲ βαρεῖα κατάσταση καὶ ἦταν ἀνῆμπορος νὰ βοηθήσει τὸν ἑαυτό του. Κι ἐπειδὴ βρισκόταν ἀπὸ παλιὰ σὲ σύγκρουση μὲ τοὺς δικούς του, γιὰ τοὺς ὁποίους ἐνιωθε ὀργὴ καὶ μίσος, καὶ ἐπιπλέον δὲν εἶχε παιδιά, καὶ ἐπειδὴ, ὅσο ἦταν ἀρρωστος, ἡ Νεαίρα καὶ ἡ κόρη της τὸν ἤγαν καὶ τὸν ἔφεραν μὲ τίς περιποιήσεις τους 56 (πήγαιναν, βλέπετε, σπίτι του ὅταν ἦταν ἀρρωστος καὶ δὲν εἶχε ἄνθρωπο νὰ τὸν γιατροκομήσει, καὶ αὐτὲς κουβαλοῦσαν ὅ,τι στὴν ἀρρώστια θὰ τὸν βοηθοῦσε καὶ τὸν κοίταζαν — ξέρετε δά,

καὶ αὐτοὶ ὅσου ἀξία ἐστὶν γυνὴ ἐν ταῖς νόσοις, παρούσα κάμνοντι ἀνθρώπῳ) ἐπέισθη δὴ τὸ παιδίον, ὃ ἔτεκεν ἢ θυγάτηρ ἢ Νεαίρας ταυτησὶ ὅτ' ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φράστορος κούσα, πυθομένου ὅτι οὐ Στεφάνου εἴη θυγάτηρ ἀλλὰ

⁵ Νεαίρας, καὶ ὀργισθέντος ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ, πάλιν λαβεῖν καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὐτοῦ, 57 λογισμὸν ἀνθρώπινον καὶ εἰκότα λογιζόμενος, ὅτι πονήρως μὲν ἔχοι καὶ οὐ πολλὴ ἐλπίς εἴη αὐτὸν περιγενήσεσθαι, τοῦ δὲ μὴ λαβεῖν τοὺς συγγενεῖς τὰ αὐτοῦ μηδ' ἄπαις τετελευτηκέναι ἐποίησατο τὸν παῖδα

¹⁰ καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὐτόν· ἐπεὶ ὅτι γε ὑγιαίνων οὐκ ἂν ποτε ἔπραξεν, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. 58 ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας ὁ Φράστωρ καὶ ἀνέλαβεν αὐτόν καὶ ἔσχεν ἐπιεικῶς τὸ σῶμα, λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, Σατύρου

¹⁵ μὲν τοῦ Μελιτέως θυγατέρα γνησίαν, Διφίλου δὲ ἀδελφὴν. ὥστε ὅτι μὲν οὐχ ἐκὼν ἀνεδέξατο τὸν παῖδα, ἀλλὰ βιασθεῖς ὑπὸ τῆς νόσου καὶ τῆς ἀπαιδίας {καὶ τῆς αὐτῶν θεραπείας} καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τῶν αὐτοῦ, ἂν τι πάθῃ, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια·

²⁰ δηλώσει δὲ καὶ τὰκόλουθ' αὐτῶν ἔτι μᾶλλον. 59 ὡς γὰρ εἰσήγεν ὁ Φράστωρ εἰς τοὺς φράτερας τὸν παῖδα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ὧν τὸν ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, καὶ εἰς τοὺς Βρυτίδας ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ Φράστωρ γεννήτης, εἰδότες οἶμαι οἱ γεννῆται τὴν γυναῖκα ἣτις ἦν, ἣν ἔλαβεν ὁ Φρά-

2 ἐπέισθη δὴ YR: ἔπειθ' ἤδη SFQ: ἐπέισθη F⁷²Q⁷²ED 3 ἢ ante Neaίρας om. Y^{ac}RD 8 δὲ codd. δὴ Reiske: 13 εἶχεν Hude 15 Διφίλου G. H. Schaefer: Διφίλου codd. 17 καὶ τῆς αὐτῶν θεραπείας del. Karparris: ὑπ' ante αὐτῶν add. Blass: αὐτῶν del. Baiter-Sauppe 20 δηλώσει Wolf: δηλώσω codd. τὰ ἀκόλουθα FQ 21 φράτερας SFQ: φράτορας F^{sl}YRD 23 ὧν YRD: ὡς SFQY^{sl} γεννητῆς FQYD: γεννητὸς R 24 γεννηται S: γεννηται cett.

δὲν ἀμφιβάλλω, καὶ ἐσεῖς οἱ ἴδιοι τί ἀξίζει μὴ γυναῖκα στὴν ἀρρώστια, ὅταν στέκεται δίπλα σὲ ἀνήμπορο ἀνθρώπο), τότε ἀκριβῶς δέχτηκε νὰ πάρει πίσω καὶ νὰ ἀναγνωρίσει γιὰ γνήσιο γιό του καὶ κληρονόμο τὸ παιδί πού εἶχε γεννήσει ἢ κόρη αὐτῆς ἐδῶ τῆς Νεαίρας, μετὰ πού ὁ Φράστωρ τὴν ἐδιώξε ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἔγκυο, γιὰτὶ εἶχε μάθει ὅτι δὲν ἦταν κόρη τοῦ Στεφάνου ἀλλὰ τῆς Νεαίρας καὶ εἶχε θυμώσει πολὺ μὲ τὴν ἀπάτη τους. 57 Σικέφτηκε, ὅπως κάθε λογικὸς ἀνθρώπος, ὅτι βρισκόταν σὲ βαρεῖα κατάστασι καὶ δὲν εἶχε πολλὰς ἐλπίδες νὰ ἐπιβιώσει, καὶ ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν πάρουν τὴν περιουσία του οἱ συγγενεῖς του καὶ πεθάνει χωρὶς παιδιά, ἀναγνώρισε τὸ ἀγόρι γιὰ γνήσιο γιό του καὶ κληρονόμο καὶ τὸ δέχτηκε ξανὰ σπίτι του. Θὰ σᾶς ἀποδείξω μὲ ἀπράνταχτα καὶ ἀναμφισβήτητα στοιχεῖα ὅτι, ἂν βέβαια ἦταν καλὰ στὴν ὑγεία του, δὲν θὰ τὸ εἶχε πράξει αὐτὸ ποτέ. 58 Δὲν πρόλαβε δηλαδὴ ὁ Φράστωρ νὰ συνέλθει ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἀρρώστια, νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του καὶ νὰ νιώσει ξανὰ γερός, καὶ ἀμέσως παντρεύεται, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους, γυναῖκα ἀστὴ, γνήσια κόρη τοῦ Σάτουρου, δημότη Μελίτης, καὶ ἀδελφὴ τοῦ Διφίλου. Ἐπομένως, ὅτι δέχτηκε ξανὰ πίσω τὸ ἀγόρι ὅχι ἐπειδὴ ὁ ἴδιος τὸ ἤθελε ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸν ἀνάγκασαν ἢ ἀρρώστια καὶ ἢ ἀκληρία καὶ ἢ ἔχθρα πού ἐνιωθε πρὸς τοὺς δικούς του, γιὰ νὰ μὴν κληρονομήσουν τὴν περιουσία του ἂν πάθει τίποτε — αὐτὰ ἄς εἶναι γιὰ σᾶς ἀπόδειξι. Καὶ ἀκόμα ἰσχυρότερη ἀπόδειξι θὰ εἶναι τὰ ὅσα ἐπακολούθησαν. 59 Γιατὶ ὅταν ὁ Φράστωρ, ὅσο ἦταν ἀρρωστος, θέλησε τὸ ἀγόρι πού εἶχε ἀπὸ τὴν κόρη τῆς Νεαίρας νὰ τὸ ἐγγράψει στὰ μέλη τῆς φρατρίας του καὶ τοῦ γένους τῶν Βρυτιδῶν, τοῦ ὁποίου μέλος ἦταν καὶ ὁ ἴδιος, τὰ μέλη τοῦ γένους του, ξέροντας, θέλω νὰ πιστεύω, ποιά ἦταν ἢ γυναῖκα πού παντρεύτηκε ὁ

στωρ τὸ πρῶτον, τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, καὶ τὴν ἀπό-
 πεμψιν τῆς ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν πεπεισμένον
 αὐτὸν πάλιν ἀναλαβεῖν τὸν παῖδα, ἀποψηφίζονται τοῦ παι-
 δὸς καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτοῦς. 60 λαχόν-
 5 τος δὲ τοῦ Φράστορος αὐτοῖς δίκην, ὅτι οὐκ ἐνέγραφον
 αὐτοῦ υἱόν, προκαλοῦνται αὐτὸν οἱ γεννήται πρὸς τῷ διαι-
 τητῇ ὁμόσαι καθ' ἱερῶν τελείων ἢ μὴν νομίζειν εἶναι αὐτοῦ
 υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγνητῆς κατὰ τὸν νόμον. προ-
 10 καλουμένων δὲ ταῦτα τῶν γεννητῶν τὸν Φράστορα πρὸς
 τῷ διαιτητῇ, ἔλιπεν ὁ Φράστωρ τὸν ὄρκον καὶ οὐκ ᾤμοσεν.
 61 καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας
 <ἐκ> Βρυτιδῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Τιμόστρατος Ἐκάληθεν, Ἐάνθιππος Ἐροιάδης, Εὐάλκος Φαληρεὺς,
 15 Ἄνυτος Λακιάδης, Εὐφράνωρ Αἰγυλιεύς, Νίκιππος Κεφαλῆθεν μαρ-
 τυροῦσιν εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ Φράστορα τὸν Αἰγυλιέα τῶν γεννητῶν
 οἱ καλοῦνται Βρυτιδαί, καὶ ἀξιούντος Φράστορος εἰσάγειν τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ εἰς τοὺς γεννήτας, εἰδότες αὐτοὶ ὅτι Φράστορος υἱὸς εἶη ἐκ τῆς
 θυγατρὸς τῆς Νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν Φράστορα τὸν υἱόν.

20 62 Οὐκοῦν περιφανῶς ἐπιδεικνύω ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς
 οἰκειοτάτους Νεαίρας ταυτησὶ καταμεμαρτυρηκότας ὡς
 ἔστιν ξένη, Στέφανόν τε τουτοῖ τὸν ἔχοντά ταύτην νυνὶ
 καὶ συνοικοῦντ' αὐτῇ καὶ Φράστορα τὸν λαβόντα τὴν θυ-
 γατέρα, Στέφανον μὲν οὐκ ἐθελήσαντα ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ

1 τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα del. Naber 8 υἱὸν SY^{ac}R: τὸν υἱὸν YP^cFQD
 12 ἐκ add. Kapparis: τοὺς μάρτυρας Βρυτιδῶν SYRD: μάρτυρας τοὺς
 παρόντας Βρυτιδῶν FQY⁷Q 14 Εὐάλκος Kapparis (Kirchner): Εὐάλ-
 κης SFQYD: Ἄαλης R 17 {τὸν} υἱὸν αὐτοῦ Blass: τὸν υἱὸν <τὸν>
 αὐτοῦ Baiter-Sauppe 18 γεννητας S: γεννητας cett. 20 ὑποδεικνύω
 F 22 εστω S: εστι cett. 23 συνοικοῦντα ταύτη Q⁷eYR

Φράστωρ τὴν πρώτη φορά, τὴν κόρη τῆς Νεαίρας, ξέρον-
 τας καὶ τὴν ἀποπομπή της καὶ ἐπιπλέον ὅτι ἡ ἀρρώστια
 ἀνάγκασε τὸν Φράστορα νὰ πάρει πίσω τὸν γιό του, ψηφί-
 ζουν κατὰ τοῦ ἀγοριοῦ καὶ δὲν θέλουν νὰ τὸ ἐγγράψουν στὰ
 μέλη τους. 60 Καὶ ὅταν ὁ Φράστωρ κατέθεσε ἀγωγή ἐναν-
 τίων τους ὅτι δὲν ἤθελαν νὰ ἐγγράψουν ἕναν δικό του γιό, τὰ
 μέλη τοῦ γένους του τὸν προκαλοῦν μπροστὰ στὸν διαιτητῇ
 νὰ ὀρκιστεῖ, μὲ τὸ χέρι πάνω στὰ ἄμωμα σφάγια, ὅτι, μὰ
 τοὺς θεοὺς, ἀναγνωρίζει τὸν γιό του ὡς δικό του παιδί γεν-
 νημένο ἀπὸ γυναίκα ἀστῆ καὶ παντρεμένην μαζί του ὅπως
 ὀρίζει ὁ νόμος. Καὶ ὅταν τὰ μέλη τοῦ γένους του ἔκαναν στὸν
 Φράστορα αὐτῇ τὴν πρόκληση μπροστὰ στὸν διαιτητῇ, ὁ
 Φράστωρ παραιτήθηκε ἀπὸ τὸν ὄρκο καὶ δὲν ὀρκίστηκε.
 61 Ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ σᾶς παρουσιάσω
 γι' αὐτὰ τοὺς μάρτυρες ἀπὸ τὸ γένος τῶν Βρυτιδῶν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Ὁ Τιμόστρατος, δημότης Ἐκάλης, ὁ Ἐάνθιππος, δημότης Ἐροια-
 δῶν, ὁ Εὐάλκος, δημότης Φαλήρου, ὁ Ἄνυτος, δημότης Λακιάδων,
 ὁ Εὐφράνωρ, δημότης Αἰγυλιᾶς, ὁ Νίκιππος, δημότης Κεφαλῆς,
 καταθέτουν ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι καὶ ὁ Φράστωρ, δημότης Αἰγυλιᾶς,
 ἀνήκουν στὰ μέλη τοῦ γένους τῶν Βρυτιδῶν, ὅπως λέγονται, καὶ
 ὅτι, ὅταν ὁ Φράστωρ ἀξίωσε νὰ ἐγγράψουν τὸν γιό του στὰ μέλη
 τοῦ γένους του, ξέροντας οἱ ἴδιοι καλὰ ὅτι ὁ γιὸς τοῦ Φράστορα
 ἦταν ἀπὸ τὴν κόρη τῆς Νεαίρας, ἔβαλαν ἐμπόδια στὸν Φράστορα
 νὰ ἐγγράψει τὸν γιό του.

62 Σᾶς ἀποδεικνύω λοιπὸν ἀδιάψευστα ὅτι ἀκόμα καὶ οἱ
 πιὸ στενοὶ συγγενεῖς τῆς Νεαίρας αὐτῆς ἐδῶ τῆς ἔχουν κα-
 ταμαρτυρήσει ὅτι εἶναι ξένη — καὶ ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ
 ποὺ τὴν ἔχει τώρα καὶ ζεῖ παντρεμένος μαζί της, καὶ ὁ
 Φράστωρ ποὺ πῆρε τὴν κόρη της: καὶ ὁ Στέφανος μὲν

τῆς θυγατρὸς τῆς ταύτης, γραφέντα ὑπὸ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὡς Ἀθηναίω ὄντι ξένης θυγατέρα αὐτῶ ἠγγύησεν, ἀλλ' ἀποστάντα τῆς προικὸς καὶ οὐκ ἀπολαβόντα, 63 Φράστορα δ' ἐκβαλόντα τὴν θυγατέρα τὴν Νεαίρας ταυτησί {γῆμαντά τε}, ἐπειδὴ ἐπύθετο οὐ Στεφάνου οὔσαν, καὶ τὴν προίκα οὐκ ἀποδόντα, ἐπειδὴ τε ἐπέισθη ὕστερον διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπαιδίαν καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους ποιήσασθαι τὸν υἱόν, καὶ ἐπειδὴ εἰσήγεν εἰς τοὺς γεννήτας, ἀποψηφισαμένων τῶν

10 γεννητῶν καὶ διδόντων ὄρκον αὐτῶ οὐκ ἐθελήσαντα ὁμόσαι, ἀλλὰ μᾶλλον εὐορκεῖν προελόμενον, καὶ ἑτέραν ὕστερον γῆμαντα γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τὸν νόμον· αὐταὶ γὰρ αἱ πράξεις περιφανεῖς οὔσαι μεγάλας μαρτυρίας δεδώκασιν κατ' αὐτῶν, ὅτι ἔστι ξένη Νεαίρα αὐτῆ.

15 64 Σκέψασθε δὲ καὶ τὴν αἰσχροκερδίαν τὴν Στεφάνου τουτουὶ καὶ τὴν πονηρίαν, ἵνα καὶ ἐκ ταύτης εἰδῆτε ὅτι οὐκ ἔστι Νεαίρα αὐτῆ ἀστή. Ἐπαίνεται γὰρ τὸν Ἄνδριον, ἔραστὴν ὄντα Νεαίρας ταυτησί παλαιὸν καὶ πολλὰ ἀνηλωκότα εἰς αὐτὴν καὶ καταγόμενον παρὰ τούτοις ὅποτε

20 ἐπίδημήσειεν Ἀθήναζε διὰ τὴν φιλίαν τὴν Νεαίρας, 65 ἐπιβουλεύσας Στέφανος οὐτοσί, μεταπεμφόμενος εἰς ἀγρὸν ὡς θύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῇ Νεαίρας ταυτησί, καὶ εἰς φόβον καταστήσας πράττεται μνᾶς τριάκοντα, καὶ λαβὼν ἐγγυητὰς τούτων Ἀριστόμαχόν τε τὸν θεσμοθετή-

1 τὴν ταύτης Q⁹² 2 Ἀθηναίω ὄντι Blass: Ἀθηναῖος ὢν codd. 3 ἠγγύησεν Dindorf: ἐνεγγύησεν SFQY: ἐνεγγύησεν RV 4 τὴν Νεαίρας SY: τῆς Νεαίρας FQR 5 γῆμαντά τε del. J. Diggle: τε post ἐκβαλόντα Sauppe: γῆμαντα τὴν θυγ. ... ἐκβαλόντα τε Jurinus ἐπειδὴ R: ἐπει cett. 9 γεννητας S: γεννητας cett. 14 ὅτι...αὐτῆ del. Herwerden αὐτῆ Blass: αὐτῆ codd. 15 αἰσχροκερδίαν SFQY: αἰσχροκέρδειαν F^sRV 17 αὐτῆ Blass: αὐτῆ codd. Ἐπαίνεται hic et infra SF: Ἐπαίνεται cett. Ἀνδρείον SFQ 20 τῆς Νεαίρας F 21 Στέφανος Sauppe: ὁ Στέφανος codd. 22 θύσων Naber τῇ Νεαίρας G. H. Schaefer: τῆς Νεαίρας codd. 24 θεσμοθέτην YRD

γιατί, ὅταν τὸν κατήγγειλε ὁ Φράστωρ ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν ὅτι τοῦ ἔδωσε, σ' αὐτὸν ποῦ ἦταν Ἀθηναῖος, νὰ πάρει γυναῖκα του τὴν κόρη μιᾶς ξένης, ἀρνήθηκε νὰ υπερασπιστεῖ στὸ δικαστήριον τὴν κόρη της (κάθε ἄλλο μάλιστα: παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν προίκα καὶ δὲν τὴν πῆρε πίσω). 63 ὁ Φράστωρ πάλι, γιατί ἔδωξε τὴν κόρη αὐτῆς ἐδῶ τῆς Νεαίρας, ὅταν κατάλαβε ὅτι δὲν ἦταν κόρη τοῦ Στέφανου καὶ ἀρνήθηκε νὰ ἐπιστρέψει τὴν προίκα της, καὶ ὅταν, ἀργότερα, ἢ ἀρρώστια, ἢ ἀκληρία καὶ ἢ ἔχθρα ποῦ ἐνιωθε πρὸς τοὺς δικούς του τὸν ἔπεισαν νὰ ἀναγνωρίσει τὸ παιδί γιὰ γνήσιο γιὸ καὶ κληρονόμο του καὶ ἐπιχείρησε νὰ τὸ ἐγράψει στὰ μέλη τοῦ γένους του, τὰ μέλη ψήφισαν ἀρνητικὰ καὶ ἐνῶ τὸν προκάλεσαν νὰ δώσει ὄρκον, ἐκεῖνος δὲν δέχθηκε νὰ ὀρκιστεῖ, ἀλλὰ προτίμησε καλύτερα νὰ μὴν ψευδορκήσει. Ὑστερα παντρεύτηκε ἄλλη γυναῖκα ἀστή, σύμφωνα μὲ τὸν νόμο. Αὐτές, βλέπετε, οἱ πράξεις, ἀναμφισβήτητες καθὼς εἶναι, ἀποτελοῦν ἀτράνταχτες ἀποδείξεις ἐναντίον τους ὅτι ἡ Νεαίρα αὐτῆ ἐδῶ εἶναι ξένη.

64 Ἐξετάστε τώρα καὶ τὴν αἰσχροκέρδεια τοῦ Στέφανου αὐτοῦ ἐδῶ καὶ τὴν παλιανθρωπιὰ του γιὰ νὰ καταλάβετε καὶ ἀπὸ αὐτὴν ὅτι ἡ Νεαίρα ποῦ βλέπετε ἐδῶ δὲν εἶναι ἀστή. Γιατί στὸν Ἐπαίνεται ἀπὸ τὴν Ἄνδρο —παλιὸν ἔραστή τῆς Νεαίρας αὐτῆς ἐδῶ ποῦ εἶχε ξοδέψει πολλὰ γιὰ χάρη της καὶ ποῦ ὅσες φορές ἐρχόταν στὴν Ἀθήνα ἔμεινε στὸ σπιτί τους ἐξαιτίας τῆς φιλίας του μὲ τὴν Νεαίρα—, 65 στῆνοντας παγίδα ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ (τὸν κάλεσε νὰ ἔρθει στὸ κτῆμα του μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἤθελε νὰ προσφέρει θυσία) τὸν πιάνει ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ μοιχεύεται μὲ τὴν κόρη τῆς Νεαίρας αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἀφοῦ τὸν φοβέρισε τὸν ἐκβιάζει ζητώντας του τριάντα μνᾶς καί, ὅταν δέχθηκε ἐγγυητὲς τῆς συμφωνίας τὸν Ἀριστόμαχο, τὸν ἄλλοτε θε-

σαντα καὶ Ναυσίφιλον τὸν Ναυσινίκου τοῦ ἄρξαντος υἱόν, ἀφήσιω ὡς ἀποδώσοντα αὐτῷ τὸ ἀργύριον. 66 ἐξελθὼν δὲ ὁ Ἑπαίνετος καὶ αὐτὸς αὐτοῦ κύριος γενόμενος γράφεται πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὴν Στέφανον τουτονί, ἀδίκως εἰρχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὸν νόμον ὃς κελεύει, ἐάν τις ἀδίκως εἴρξη ὡς μοιχόν, γράψασθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀδίκως εἰρχθῆναι, καὶ ἐὰν μὲν ἔλη τὸν εἴρξαντα καὶ δόξη ἀδίκως ἐπιβεβουλευθεῖσθαι, ἀθῶον εἶναι αὐτὸν καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπηλλάχθαι τῆς ἐγγύης· ἐὰν δὲ δόξη μοιχὸς εἶναι, 10 παραδοῦναι αὐτὸν κελεύει τοὺς ἐγγυητὰς τῷ ἐλόντι, ἐπὶ δὲ τοῦ δικαστηρίου ἄνευ ἐγχειριδίου χρῆσθαι ὅ τι ἂν βουληθῆ, ὡς μοιχῶ ὄντι. 67 κατὰ δὲ τοῦτον τὸν νόμον γράφεται αὐτὸν ὁ Ἑπαίνετος, καὶ ὠμολόγει μὲν χρῆσθαι τῇ ἀνθρώπῳ, οὐ μέντοι μοιχὸς γε εἶναι· οὔτε γὰρ Στεφάνου θυγατέρα 15 αὐτὴν εἶναι ἀλλὰ Νεαίρας, τὴν τε μητέρα αὐτῆς συνειδέναι πλησιάζουσαν αὐτῷ, ἀνηλωκέναι τε πολλὰ εἰς αὐτάς, τρέφειν τε ὁπότε ἐπιδημήσειεν τὴν οἰκίαν ὄλην· τὸν τε νόμον ἐπὶ τούτοις παρεχόμενος, ὃς οὐκ ἔῃ ἐπὶ ταύτησι μοιχὸν λαβεῖν ὅποσαι ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου καθῶνται ἢ {ἐν τῇ 20 ἀγορᾷ} πωλῶνται ἀποπεφασμένως, ἐργαστήριον φάσκων καὶ τοῦτο εἶναι, τὴν Στεφάνου οἰκίαν, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶναι, καὶ ἀπὸ τούτων αὐτοὺς εὐπορεῖν μάλιστα. 68 τούτους δὲ τοὺς λόγους λέγοντος τοῦ Ἑπαίνετου καὶ τὴν

19-20 ὅποσαι ... ἀποπεφασμένως Harp. a, 198, Sud. π 2174; cf. Lys. 10,19, Harp. π 131, Sud. a 3475, Anecd. Bek. 433,3, Anecd. Bachmann 1,130,14

2 ἀποδώσοντα SYRD: ἀποδώσοντ' FQ 5 ερχθ- S hic et infra 7 κὰν μὲν FQ 7-8 ἀδίκως δόξη YRD 15 αὐτὴν om. YRD 17 τρέφειν τὲ ποτὲ R τε² del. J. Diggle 18 <τὸν> ἐπὶ Hude ταύτησι Blass: ταύτης SR, Harp. π 131: ταύταις cett. 19 λαβεῖν D² cett.: ἐλεῖν D 19-20 ἐν τῇ ἀγορᾷ del. Francke 20 πωλῶνται Heraldus: πωλώσι(ν) τι codd., Harp. π 131 (-σι·FR, Harp. π 131): πωλοῦνται Harp. a 198, Lys. 10,19, Plu. Sol. 23 ἀποπεφασμένως (-vos R) codd., Harp. a 198, π 131: πεφασμένως Lys. 10,19, Plu. Sol. 23 <καὶ> ἐργαστήριον G. H. Schaefer 21 τοῦ Στεφάνου R τὴν ante ἐργασίαν del. Dobree 22 αὐτοὺς Reiske: αὐτὸν codd.

σμοθέτη, καὶ τὸν Ναυσίφιλο, τὸν γιὸ τοῦ Ναυσίνικου, τοῦ ἄλλοτε ἄρχοντα, ἀφήνει ἐλεύθερο τὸν Ἑπαίνετο πού ὑποσχέθηκε νὰ τοῦ φέροι τὰ χρήματα. 66 Μόλις ὅμως ὁ Ἑπαίνετος βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἔγινε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, καταγγέλλει ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ, ὅτι ἀδίκως τὸν εἶχε κρατήσῃ φυλακισμένο, σύμφωνα μὲ τὸν νόμο πού ὀρίζει ὅτι, ἂν ἕνας ἐγκλείσει κάποιον ἀδίκως ὡς μοιχό, τὸ θῦμα νὰ καταγγέλλει ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν ὅτι φυλακίστηκε ἀδίκως, καὶ ἂν μὲν πετύχει νὰ καταδικαστεῖ ἐκεῖνος πού τὸν φυλάκισε καὶ κριθεῖ ὅτι ὁ ἴδιος ὑπῆρξε θῦμα ἀδικῆς ἐπιβουλῆς, νὰ ἀθωώνεται καὶ οἱ ἐγγυητὲς νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ἐγγύηση, ἂν ὅμως κριθεῖ ὅτι ὄντως εἶναι μοιχός, ὁ νόμος ὀρίζει νὰ τὸν παραδώσουν οἱ ἐγγυητὲς σὲ κείνον πού τὸν συνέλαβε ἐπ' αὐτοφώρῳ καὶ αὐτός, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, νὰ τὸν τιμωρήσει ὡς μοιχὸ μὲ ὅποια τιμωρία θέλει, χωρὶς ὅμως νὰ χρησιμοποιοῦσε μαχαίρι. 67 Σὲ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν νόμο στηρίχθηκε ὁ Ἑπαίνετος γιὰ νὰ τὸν καταγγεῖλει, καὶ παραδέχθηκε μὲν ὅτι συνευρέθηκε μὲ τὴ γυναῖκα, μοιχὸς ὅμως βέβαια δὲν ἦταν· γιατί, ἔλεγε, αὐτὴ δὲν ἦταν κόρη τοῦ Στεφάνου ἀλλὰ τῆς Νεαίρας, καὶ ἡ μητέρα της ἤξερε καλὰ ὅτι ἡ κόρη της εἶχε σχέσεις μαζί του καὶ ὁ ἴδιος εἶχε ξοδέψει πολλὰ γιὰ χάρη τους καί, ὅποτε ἐρχόταν στὴν πόλη, πλήρωνε ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ τους. Γι' αὐτὰ τὰ θέματα ἐπικαλοῦνταν τὸν νόμο πού δὲν ἀφήνει νὰ συλλαμβάνει κανεὶς ὡς μοιχὸ κάποιον πού πάει μὲ γυναῖκες σὰν κι αὐτὲς πού ζοῦν καὶ δουλεύουν σὲ πορνεῖο ἢ ἐκπορνεύονται ὀλοφάνερα στοὺς δρόμους, ὑποστηρίζοντας ὅτι πορνεῖο ἦταν καὶ αὐτό, τὸ σπίτι τοῦ Στεφάνου, καὶ ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ δουλειά τους καὶ ἀπὸ αὐτὲς κυρίως τίς δουλειὲς ἐξασφαλίζουν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου. 68 Αὐτὰ ὑποστήριξε μὲ ὅσα

γραφὴν γεγραμμένου, γνούς Στέφανος οὕτως ὅτι ἐξελεγχθήσεται πορνοβοσκῶν καὶ συκοφαντῶν, δίαιταν ἐπιτρέπει πρὸς τὸν Ἐπαίνετον αὐτοῖς τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τῆς μὲν ἐγγύης αὐτοὺς ἀφείσθαι, τὴν δὲ γραφὴν ἀνελέσθαι τὸν Ἐπαίνετον. 69 πεισθέντος δὲ τοῦ Ἐπαίνετου ἐπὶ τούτοις καὶ ἀνελομένου τὴν γραφὴν ἣν ἐδίωκε Στέφανον, γενομένης συνόδου αὐτοῖς καὶ καθεζομένων διαιτητῶν τῶν ἐγγυητῶν, δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶχε λέγειν Στέφανος, εἰς ἔκδοσιν δ' ἠξίου τὸν Ἐπαίνετον τῇ τῆς Νεαίρας θυγατρὶ συμβαλέσθαι, λέγων τὴν ἀπορίαν τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀτυχίαν τὴν πρότερον γενομένην τῇ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ὅτι ἀπολωλεκῶς εἶη τὴν προῖκα, καὶ οὐκ ἂν δύναίτο πάλιν αὐτὴν ἐκδοῦναι. 70 'σὺ δὲ καὶ κέχρησαι' ἔφη 'τῇ ἀνθρώπῳ καὶ δίκαιος εἶ ἀγαθόν τι ποιῆσαι αὐτήν', καὶ ἄλλους ἐπαγωγούς λόγους, οὓς ἂν τις δεόμενος ἐκ πονηρῶν πραγμάτων εἴπειεν ἂν. ἀκούσαντες δ' ἀμφοτέρων αὐτῶν οἱ διαιτηταὶ διαλλάττουσιν αὐτούς, καὶ πείθουσιν τὸν Ἐπαίνετον χιλίας δραχμὰς εἰσενεγκεῖν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῇ θυγατρὶ τῇ Νεαίρας. καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς ἐγγυητὰς καὶ διαιτητὰς γενομένους καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

71 Ναυσίφιλος Κεφαλῆθεν, Ἀριστόμαχος Κεφαλῆθεν μαρτυροῦσιν ἐγγυηταὶ γενέσθαι Ἐπαίνετου τοῦ Ἀνδρίου, ὅτ' ἔφη Στέφανος μοιχὸν εἰληφέναι Ἐπαίνετον· καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθεν Ἐπαίνετος παρὰ Στεφά-

4 αὐτοὺς Reiske: αὐτὸν codd. 13 καὶ om. S^{ac} 14 δυνάμενος post αὐτὴν add. D 15 εἴπειεν SY: εἶπεν FQ: εἶποιεν Y^gRD: εἶποι Y^mGNPC 18 τῇ² Bekker: τῆς codd. 19 ταῦτα πάντα R 20 τοὺς <καὶ> Reiske 22-96.4 testimonium secl. Westermann 23 ἀνδρείου SFQ

ἔλεγε ὁ Ἐπαίνετος καὶ εἶχε ἤδη καταθέσει τὴ μήνυσή του, ὅταν ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ, καταλαβαίνοντας ὅτι ὁ ἔλεγχος θὰ τὸν ἐβγάζε πορνοβόσκῳ καὶ συκοφάντῃ, ἀναθέτει τὴν ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς του μὲ τὸν Ἐπαίνετο στοὺς ἴδιους τοὺς ἐγγυητὰς, ὑπὸ τοὺς ὄρους: αὐτοὶ μὲν νὰ ἀποδεσμευτοῦν ἀπὸ τὴν ἐγγύηση, καὶ ὁ Ἐπαίνετος νὰ ἀποσύρει τὴ μήνυσή του. 69 Καὶ ὅταν ὁ Ἐπαίνετος ἀποδέχθη αὐτοὺς τοὺς ὄρους καὶ ἀπέσυρε τὴ μήνυσή του ἐναντίον τοῦ Στεφάνου καὶ συγκεντρώθησαν αὐτοὶ καὶ οἱ ἐγγυητὰς πῆραν τίς θέσεις τους ὡς διαιτητὰς, ὁ Στέφανος δὲν εἶχε καμιά δικαιολογημένη ἀπαίτηση νὰ προβάλλει, ζητοῦσε ὅμως πιεστικὰ ἀπὸ τὸν Ἐπαίνετο νὰ συμβάλει στὴν παντρεία τῆς κόρης τῆς Νεαίρας, θυμίζοντας τὴ δική του φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία παλιότερα τῆς γυναίκας μὲ τὸν Φράστορα καὶ ὅτι ὁ ἴδιος εἶχε χάσει τὴν προῖκα καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴν ξαναπαντρέψει. 70 "Ἐσύ", εἶπε, "ἔχεις χαρεῖ τὴ γυναίκα· τὸ σωστὸ λοιπὸν εἶναι νὰ τὴν εὐεργετήσεις σὲ κάτι". εἶπε καὶ ἄλλα λόγια παραπλανητικά, λόγια ποὺ κάποιος θὰ ἔλεγε σὲ περιστάσεις μεγάλης ἀνάγκης γιὰ νὰ γλιτώσει ἀπὸ αὐτές. Οἱ διαιτητὰς ἀκούσαν πρῶτα καὶ τοὺς δύο τους, καὶ ἔπειτα τοὺς συμβίβασαν καὶ ἔπεισαν τὸν Ἐπαίνετο νὰ συμβάλει μὲ χίλιες δραχμὰς στὴν παντρεία τῆς κόρης τῆς Νεαίρας. "Ὅτι ὅλα αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ καλέσω γι' αὐτὰ ἐνώπιόν σας μάρτυρες τοὺς ἴδιους ποὺ ἔγιναν ἐγγυητὰς καὶ διαιτητὰς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

71 Ὁ Ναυσίφιλος, δημότης Κεφαλῆς, ὁ Ἀριστόμαχος, δημότης Κεφαλῆς, καταθέτουν ὅτι ἔγιναν ἐγγυητὰς τοῦ Ἐπαίνετου ἀπὸ τὴν Ἀνδρο, ὅταν ὁ Στέφανος ἰσχυρίστηκε ὅτι εἶχε πιάσει τὸν Ἐπαίνετο ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ μοιχεύει· καὶ ὅτι, ὅταν ὁ Ἐπαίνετος βγήκε

νου και κύριος ἐγένετο αὐτοῦ, γράψασθαι γραφήν Στέφανον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅτι αὐτὸν ἀδίκως εἴρξεν· καὶ αὐτοὶ διαλλακταὶ γινόμενοι διαλλάξαι Ἐπαίνετον καὶ Στέφανον· τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι ἅς παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

5

ΔΙΑΛΛΑΓΑΙ

{Ἐπὶ τοῖσδε διήλλαξαν Στέφανον καὶ Ἐπαίνετον οἱ διαλλακταί, τῶν μὲν γεγενημένων περὶ τὸν εἰργμὸν μηδεμίαν μνείαν ἔχει, Ἐπαίνετον δὲ δοῦναι χιλίας δραχμὰς Φανοὶ εἰς ἔκδοσιν, ἐπειδὴ κέχρηται αὐτῇ πολλάκις, Στέφανον δὲ παρέχειν Φανῶ Ἐπαινέτω, ὁπότεν ἐπιδημῆ 10 καὶ βούληται συνεῖναι αὐτῇ.}

72 Τὴν τοίνυν περιφανῶς ἐγνωσμένην ξένην εἶναι καὶ ἐφ' ἧ μοιχὸν οὗτος ἐτόλμησε λαβεῖν, εἰς τοσοῦτον ὕβρεως καὶ ἀναιδεΐας ἦλθεν Στέφανος οὗτοσί καὶ Νεαῖρα αὐτῇ, ὥστε ἐτόλμησαν μὴ ἀγαπᾶν εἰ ἔφασκον αὐτὴν ἀστὴν εἶναι, ἀλλὰ 15 κατιδόντες Θεογένην Κοιρωνίδην λαχόντα βασιλέα, ἀνθρωπον εὐγενῆ μὲν, πένητα δὲ καὶ ἄπειρον πραγμάτων, συμπα-
ραγενόμενος αὐτῷ δοκιμαζομένῳ καὶ συνευπορήσας ἀνα-
λωμάτων, ὅτε εἰσῆι εἰς τὴν ἀρχὴν, Στέφανος οὗτοσί, καὶ ὑπελθὼν καὶ τὴν ἀρχὴν παρ' αὐτοῦ πριάμενος, πάρεδρος 20 γενόμενος, δίδωσι τὴν ἀνθρωπον ταύτην γυναῖκα, τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, καὶ ἐγγυᾷ Στέφανος οὗτοσί ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὔσαν, οὕτω πολὺ τῶν νόμων καὶ ὑμῶν κατε-
φρόνησεν. 73 καὶ αὕτη ἡ γυνὴ ὑμῖν ἔθνε τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ εἶδεν ἃ οὐ προσήκεν αὐτὴν ὀρᾶν ξένην

1 Στέφανον γραφήν R 5 ΑΛΛΑΓΑΙ S 6-10 testimonium secl. Westermann 12 οὐκ ἐτόλμησε D 13 ἦλθε FQYD αὐτῇ Blass: αὕτη codd. 14 ἐτόλμησαν del. Reiske μόνον ante εἰ add. F⁷Q⁷ 15 Κοιρωνίδην Voemel: Κοθωκίδην codd. 19 τούτου ante αὐτοῦ add. F⁷Q⁷ 20 γενόμενος S 21 οὕτως R

ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Στέφανου καὶ ἐγένετο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, κατήγγειλε ἐνώπιον τῶν θεσμοθετῶν τὸν Στέφανο ὅτι ἀδίκως τὸν κράτησε φυλακισμένο· ὅτι οἱ ἴδιοι ἐγιναν συμβιβαστὲς καὶ συμβί-
βασαν τὸν Ἐπαίνετο μὲ τὸν Στέφανο· καί, τέλος, ὅτι ὁ συμβιβα-
σμός ἐγένετο ὑπὸ τοὺς ὄρους τοῦ παρουσιάζει ὁ Ἀπολλόδωρος.

ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ

{Οἱ συμβιβαστὲς συμβίβασαν τὸν Στέφανο καὶ τὸν Ἐπαίνετο ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὄρους: νὰ ξεχάσουν ἐντελῶς ὅσα ἐγιναν στὴν ὑπόθεση τοῦ ἐγκλεισμοῦ, ὁ Ἐπαίνετος νὰ δώσει χιλίας δραχμὰς στὴν Φανῶ γιὰ τὴν παντρεία της, ἐπειδὴ τὴν ἔχει χαρεῖ πολλές φορές, καί, τέλος, ὁ Στέφανος νὰ παραχωρεῖ τὴν Φανῶ στὸν Ἐπαίνετο ὅποτε βρίσκεται στὴν πόλη καὶ θέλει νὰ συνευρίσκεται μαζί της.}

72 Γι' αὐτὴ τὴ γυναῖκα ποὺ περίτρανα ἔχει διαπιστωθεῖ ὅτι εἶναι ξένη, καὶ μὲ τὴν ὁποία ὁ Στέφανος τόλμησε νὰ παγιδέψει κάποιον ὡς μοιχό, σὲ τέτοιο σημεῖο προκλητικῆς συμπεριφορᾶς καὶ ἀδιαντροπιᾶς ἔφτασαν ὁ Στέφανος αὐ-
τὸς ἐδῶ καὶ ἡ Νεαῖρα αὐτῇ ἐδῶ, ὥστε εἶχαν τὸ θράσος νὰ μὴν ἀρκεστοῦν στὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι εἶναι ἀστή, ἀλλὰ, ὅταν εἶδαν ὅτι ὁ Θεογένης, ἀπὸ τὸ γένος τῶν Κοιρωνιδῶν, κλη-
ρώθηκε βασιλέας (ἦταν ἀνθρωπος ἀπὸ εὐγενικὴ γενιά, ἀλ-
λὰ φτωχὸς καὶ ἄπραγος στὰ πολιτικά), ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ, ἀφοῦ τοῦ συμπαραστάθηκε ὅταν περνοῦσε τὴ δοκιμα-
σία τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸν βοήθησε στὰ ἐξοδά του ὅταν τὸ ἀνέλαβε, καὶ ἀφοῦ κέρδισε σιγὰ-σιγὰ τὴν εὐνοιά του καὶ ἐξαγόρασε ἀπ' αὐτὸν τὸ ἀξίωμά του καὶ ἐγένετο πάρεδρος, τοῦ δίνει γιὰ σύζυγο αὐτῇ τὴ γυναῖκα, τὴν κόρη τῆς Νεαί-
ρας, καὶ τὴν παντρεύει ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ σὰν κόρη δική του· τόσο πολὺ περιφρόνησε τοὺς νόμους κι ἐσᾶς! 73 Καὶ ἡ γυναῖκα αὐτῇ τελοῦσε γιὰ σᾶς τίς ἀπόρρητες ἱερο-
πραξίες ἐκ μέρους τῆς πόλης μας καὶ εἶδε ὅσα δὲν τῆς ἐπι-

οὔσαν, καὶ τοιαύτη οὔσα εἰσῆλθεν οἱ οὐδεὶς ἄλλος Ἀθηναίων
 τοσοῦτων ὄντων εἰσέρχεται ἀλλ' ἢ ἡ τοῦ βασιλέως γυνή,
 ἐξώρκωσέν τε τὰς γεραίρας τὰς ὑπηρετούσας τοῖς ἱεροῖς,
 ἐξεδόθη δὲ τῷ Διονύσῳ γυνή, ἔπραξε δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως
 5 τὰ πάτρια τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, πολλὰ καὶ ἄγρια καὶ ἀπόρρη-
 ρητα. ἃ δὲ μηδ' ἀκούσαι πᾶσιν οἷόν τ' ἐστίν, πῶς ποιῆσαι
 γε τῇ ἐπιτυχούσῃ εὐσεβῶς ἔχει, ἄλλως τε καὶ τοιαύτη γυ-
 ναικὴ καὶ τοιαῦτα ἔργα διαπεπραγμένη;

74 Βούλομαι δ' ὑμῖν ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἄνωθεν
 10 διηγῆσασθαι καθ' ἕκαστον, ἵνα μᾶλλον ἐπιμέλειαν ποιήση-
 σθε τῆς τιμωρίας, καὶ εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
 καὶ τῶν νόμων τὴν ψήφον οἴσετε, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τοὺς
 θεοὺς εὐλαβείας, τιμωρίαν ὑπὲρ τῶν ἠσεβημένων ποιούμε-
 νοι καὶ κολάζοντες τοὺς ἠδίκηκότας. τὸ γὰρ ἀρχαῖον, ὧ
 15 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυναστεία ἐν τῇ πόλει ἦν καὶ ἡ βασιλεία
 τῶν αἰεὶ ὑπερεχόντων διὰ τὸ αὐτόχθονας εἶναι, τὰς δὲ θυ-
 σίας ἀπάσας ὁ βασιλεὺς ἔθνε, καὶ τὰς σεμνοτάτας καὶ
 ἀρρήτους ἢ γυνὴ αὐτοῦ ἐποίει, εἰκότως, βασιλίνα οὔσα.
 75 ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς συνώκισεν αὐτοὺς καὶ δημοκρατίαν
 20 ἐποίησεν καὶ ἡ πόλις πολυάνθρωπος ἐγένετο, τὸν μὲν βασι-
 λέα οὐδὲν ἦττον ὁ δῆμος ἠρεῖτο ἐκ προκρίτων κατ' ἀνδρα-
 γαθίαν χειροτονῶν, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ νόμον ἔθεντο
 ἀστὴν εἶναι καὶ μὴ ἐπιμειγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ ἀλλὰ παρ-

18 βασιλίνα cf. Phrynichos 197 et 231 Fischer (202 et 203 Rutherford)

2 ἀλλ' ἢ ἢ Bekker: ἀλλ' ἢ S: ἀλλ' ἢ Y: ἀλλ' ἢ Y^m cett. 3 ἐξώρκωσέν R
 γεραίρας F: γεραιρας SQ: γεραράς YRD 6 πᾶσιν om. F 13 εὐσε-
 βείας D^{corr}: εὐλαβείας cett. 16 αἰεὶ om. R 17 σεμνότητας SFQ^{sl}
 18 βασιλίνα SFQ^{sl}Y: βασιλίνα R: βασιλίσα F^{sl}QY^mGD 19 συνώκη-
 σεν SP^cFQ^mGR 20 ἐποίησε R

τρεπτόταν νὰ δεῖ, ὄντας ξένη, καί, παρ' ὅτι ξένη, εἰσχώρησε
 ἐκεῖ ὅπου κανένας ἄλλος Ἀθηναῖος —καὶ εἶναι τόσοι πολλοὶ
 αὐτοί— δὲν εἰσχωρεῖ παρὰ μόνον ἢ γυναῖκα τοῦ βασιλέα,
 καὶ ἔβαλε τίς σεβάσμιες ἰέρειες ποὺ ὑπηρετοῦν στὰ τεμένη
 νὰ ὀρκιστοῦν, καὶ δόθηκε γυναῖκα στὸν Διόνυσο καὶ τέλεσε
 γιὰ λογαριασμὸ τῆς πόλης τίς πατροπαράδοτες ἱερουργίες
 πρὸς τοὺς θεοὺς, ποὺ εἶναι πολλές, σεβάσμιες καὶ ἀπόρρη-
 τες. Αὐτὰ ὅμως ποὺ δὲν εἶναι ἐπιτρεπτό σὲ κανέναν οὔτε
 καὶ νὰ τ' ἀκούσει, πῶς ταιριάζει μὲ τὸ αἶσθημα τῆς εὐσε-
 βείας νὰ τὰ ἔχει τελέσει μιὰ τυχαία γυναῖκα, καὶ μάλιστα
 γυναῖκα μὲ τέτοιο ἦθος καὶ τέτοιο παρελθὸν σὲ πράξεις;

74 Θέλω ὅμως γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ νὰ σᾶς μιλήσω
 λεπτομερέστερα, ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἀρχή, γιὰ νὰ ἔχετε
 περισσότερο τὸν νοῦ σας στὴν τιμωρία καὶ νὰ καταλάβετε
 ὅτι δὲν θὰ ψηφίσετε μόνον γιὰ τὸ προσωπικὸ σας συμφέρον
 καὶ γιὰ τὸ συμφέρον τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν προ-
 στασία τῶν θεῶν ἀπὸ προσβολές, παίρνοντας ἐκδίκηση γιὰ
 τὰ ἀσεβήματα καὶ τιμωρώντας τοὺς ἐνόχους. Γιατί, τὰ πα-
 λιά χρόνια, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, στὴν πόλη μας ὑπῆρχε
 μοναρχία καὶ ἡ βασιλεία βρισκόταν στὰ χέρια ὅσων εἶχαν,
 κάθε φορά, τὸ μεγαλύτερο κύρος, ἐπειδὴ ἦταν αὐτόχθονες,
 καὶ ὅλες τίς θυσίες, χωρὶς ἐξάιρεση, τίς τελοῦσε ὁ βασιλέας
 ἐνῶ τίς πιὸ σεβάσμιες καὶ ἀπόρρητες τίς τελοῦσε ἡ γυναί-
 κα του — πολὺ λογικά, ἀφοῦ ἦταν βασίλισσα. 75 Ὅταν
 ὅμως ὁ Θησεὺς συνώκισε τοὺς Ἀθηναίους στὸν ἴδιο τόπο
 καὶ ἐγκαθίδρυσε τὴ δημοκρατία καὶ ἡ πόλη μας γέμισε
 ἀπὸ κόσμο, ὁ λαός, παρ' ὅλ' αὐτὰ, ψηφίσε μὲ ἀνάταση τῶν
 χειρῶν καὶ κρίνοντας τὴν ἀνδρειοσύνη τους ἐξέλεγε ἀνάμε-
 σα σὲ ἐπιλεγμένους ὑποψήφιους τὸν βασιλέα, καὶ θέστι-
 σαν νόμο, ἢ γυναῖκα τοῦ βασιλέα νὰ εἶναι ἀστὴ καὶ νὰ μὴν
 ἔχει γνωρίσει ἄλλον ἄντρα, ἀλλὰ νὰ τὴν παντρεύεται παρ-

θένον γαμεῖν, ἵνα κατὰ τὰ πάτρια θύηται τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὰ νομιζόμενα γίγνηται τοῖς θεοῖς εὐσεβῶς καὶ μηδὲν καταλύηται μηδὲ καινοτομῆται. 76 καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βωμὸν ἐν Λίμναις (καὶ αὕτη ἡ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἔστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἄττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα), τοιαύτην μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας πρὸς τὸν θεὸν καὶ παρακαταθήκην καταλείπων τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι 10 'τὴν γε σοὶ γυναῖκα δοθησομένην καὶ ποιήσουσαν τὰ ἱερὰ τοιαύτην ἀξιούμεν εἶναι'. καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου καὶ ἀγιοτάτῳ ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσιν τὰ γεγραμμένα· ἄπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ ἀνθεστηριῶνος μηνός. 15 77 ὑπὲρ τοῖνυν ἀγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ πρόγονοι ὑμῶν οὕτως καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἄξιον καὶ ὑμᾶς σπουδάσαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς ἀσελγῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, ἀναιδῶς δ' ἠσεβηκότας εἰς τοὺς θεοὺς ἄξιον τιμωρήσασθαι 20 δυεῖν ἕνεκα, ἵνα οὗτοί τε τῶν ἡδικομένων δίκην δῶσιν, οἳ τ' ἄλλοι πρόνοιαν ποιῶνται καὶ φοβῶνται μηδὲν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀμαρτάνειν.

78 Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν ἱερὸν κήρυκα καλέσαι, ὃς ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικί, ὅταν ἐξορκοῖ τὰς γεραί-

6 Ἄττικοῖς γράμμασιν Harp. a 261, Sud. a 4360, Anecd. Bek. 461, 13, Anecd. Bachmann 1,161,22

7 τοιαύτην Kapparis: ἦν codd.: ταύτην Reiske: ἦν del. Dindorf 9 καταλιπὼν R 10 σοὶ codd.: Διονύσῳ Taylor: θεῶ G. H. Schaefer 13 εἰδῶσι R 20 δυοῖν VklV, Ald., Lambinus 23 ἱερὸν κήρυκα S: ἱεροκήρυκα cett. 24 γεραρὰς YRD

θένα ὁ βασιλέας, γιὰ νὰ τελοῦνται οἱ ἀπόρρητες ἱερές θυσίες σύμφωνα μὲ τὴν προγονικὴ μας παράδοση γιὰ τὸ καλὸ τῆς πόλης μας, καὶ οἱ θεσπισμένες τελετὲς πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ τελοῦνται μὲ εὐσέβεια χωρὶς τίποτε ἀπὸ τὰ παλιὰ νὰ καταργεῖται καὶ τίποτε τὸ καινούργιο νὰ καθιερώνεται. 76 Τὸν νόμο αὐτὸ τὸν χάραξαν πάνω σὲ πέτρινη στήλη καὶ τὸν ἔστησαν μέσα στὸ ἱερὸ τοῦ Διονύσου στὶς Λίμνες, δίπλα στὸν βωμὸ του (ἡ στήλη αὕτη βρίσκεται ἀκόμη καὶ τώρα στὴ θέση της καὶ ἡ ἐπιγραφή διαβάζεται μὲ ξεθωριασμένα τὰ ἀττικά της γράμματα), ἀποδεικνύοντας ὁ λαὸς μὲ μιὰ τόσο σημαντικὴ μαρτυρία τὴν εὐσέβειά του πρὸς τὸν θεὸ καὶ ἀφήνοντας παρακαταθήκη στὶς ἐπόμενες γενιές ὅτι "ἡ γυναῖκα ποὺ θὰ σοῦ δοθεῖ νύφη καὶ θὰ τελέσει τίς ἱεροπραξίες ἀξιῶνουμε νὰ διαθέτει τέτοιο ἦθος". Ἔτσι ἐξηγεῖται γιὰτὶ ἔστησαν τὴ στήλη στὸ ἀρχαιότατο καὶ πανσεβάσμιο τέμενος τοῦ Διονύσου στὶς Λίμνες: γιὰ νὰ μὴ μάθουν πολλοὶ τί λέει ἡ ἐπιγραφή, ἀφοῦ τὸ τέμενος ἀνοίγει μία μόνο μέρα τὸν χρόνο, τὴ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνα μήνα. 77 Αὐτὲς λοιπὸν τίς καθαγιασμένες καὶ σεβάσμιες ἱεροπραξίες, τίς ὁποῖες οἱ πρόγονοί σας φρόντισαν μὲ τόση ἐπιμέλεια καὶ λαμπρότητα, ἀξίζει, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, νὰ τίς περιβάλετε καὶ μὲ τὴ δική σας στοργή, καὶ ὅσους βάνουσα περιφρονοῦν τοὺς δικούς σας νόμους καὶ ἀσεβοῦν ἀναίσχυντα πρὸς τοὺς θεοὺς ἀξίζει νὰ τοὺς τιμωρήσετε γιὰ δύο λόγους: καὶ γιὰ νὰ πληρώσουν αὐτοὶ τὰ ἐγκλήματά τους καὶ γιὰ νὰ ἔχουν τὸν νοῦ τους οἱ ὑπόλοιποι καὶ νὰ φοβοῦνται νὰ πράξουν ὅτιδήποτε μπορεῖ νὰ προσβάλει τοὺς θεοὺς καὶ τὴν πόλη.

78 Θέλω ἐπίσης νὰ καλέσω ἐνώπιόν σας τὸν ἱερὸ κήρυκα ποὺ ἐπικουρεῖ τὴ γυναῖκα τοῦ βασιλιᾶ στὸ ἔργο της, ὅταν ἐκείνη ἀπευθύνει τὸν ὄρκο στὶς σεβάσμιες ἱερείες,

ρας ἐν κανοῖς πρὸς τῷ βωμῷ, πρὶν ἄπτεσθαι τῶν ἱερῶν, ἵνα καὶ τοῦ ὄρκου καὶ τῶν λεγομένων ἀκούσητε, ὅσα οἷόν τ' ἐστὶν ἀκούειν, καὶ εἰδήτε ὡς σεμνὰ καὶ ἅγια καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ἐστιν.

5

ΟΡΚΟΣ ΓΕΡΑΙΡΩΝ

Ἄγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἀγνή ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρώντων καὶ ἀπ' ἀνδρὸς συνουσίας, καὶ τὰ θεοῖνια καὶ τὰ ἰοβάκχεια γεραίρω τῷ Διονύσῳ κατὰ τὰ πάτρια καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις.

79. Τοῦ μὲν ὄρκου τοίνυν καὶ τῶν νομιζομένων πατρίων,
 10 ὅσα οἷόν τ' ἐστὶν εἰπεῖν, ἀκηκόατε, καὶ ὡς ἦν Στέφανος ἠγγύησεν τῷ Θεογένει γυναῖκα βασιλεύοντι ὡς αὐτοῦ οὖσαν θυγατέρα, αὕτη ἐποίει τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἐξώρκου τὰς γεραίρας, καὶ ὅτι οὐδ' αὐταῖς ταῖς ὁρώσαις τὰ ἱερὰ ταῦτα οἷόν τε ἐστὶν λέγειν πρὸς ἄλλον οὐδένα. φέρε δὴ καὶ
 15 μαρτυρίαν παράσχωμαι ὑμῖν δι' ἀπορρήτου μὲν γεγενημένην, ὁμῶς δὲ αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ἐπιδείξω φανεράν οὖσαν αὐτὴν καὶ ἀληθῆ. 80 ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀνέβησαν εἰς Ἄρειον Πάγον οἱ ἑννέα ἄρχοντες ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις, εὐθὺς ἢ βουλή ἢ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ, ὡσπερ
 20 καὶ τὰλλα πολλοῦ ἀξία ἐστὶν τῇ πόλει περὶ εὐσέβειαν, ἐζήτει τὴν γυναῖκα ταύτην τοῦ Θεογένους ἣτις ἦν, καὶ ἐξήλεγχεν, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν πρόνοιαν ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τὸν

1 <τὰς> ἐν κανοῖς Rennie 5 ΓΕΡΑΙΡΩΝ YRD 6-8 secl. Mommsen
 6 <τε> τῶν ἄλλων G. H. Schaefer 7 θεοῖνια YR, Harp.: θεοῖνια SFQ
 ἰοβακχεία YR 8 γεραρῶ Dobree 11 ἠγγύησεν S: ἠγγύησε cett. 13
 γεραρὰς YRD δρώσαις Reiske 14 οἷόν τε ἐστὶν λέγειν SFY: οἷόν τε
 ἐστὶ λέγειν QR 15 γεγενημένων S^{ac} 16 δὲ SFQ: δ' YR 17 οὐκ
 ἀληθῆ F 18 ἐν ταῖς F

κρατώντας πανέρια μπροστὰ στὸν βωμό, προτοῦ ἀγγίξουν τὰ ἱερὰ σφάγια, γιὰ ν' ἀκούσετε ἔτσι καὶ τὸν ὄρκο καὶ τὰ λόγια ποὺ λέγονται (ὅσα ἐπιτρέπεται νὰ ἀκουστοῦν) καὶ νὰ καταλάβετε πόσο σεβάσμιες, πανάγιες καὶ πανάρχαιες εἶναι οἱ θεσπισμένες αὐτὲς τελετές.

ΟΡΚΟΣ ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΝ ΙΕΡΕΙΩΝ

Ζῶ μὲ ἀγνότητα καὶ εἰμαι καθαρὴ καὶ ἄσπιλη ἀπὸ κάθε τι τὸ ἀκάθαρτο, καὶ ἀπὸ συνεύρεση μὲ ἄντρα· καὶ τελῶ γιὰ τὸν Δίονυσο τὰ Θεοῖνια καὶ τὰ Ἰοβάκχεια ἀκολουθώντας τὰ πατροπαράδοτα, καὶ στὸν θεσπισμένο γιὰ κάθε γιορτὴ χρόνο.

79 Ἀκούσατε τὸν ὄρκο καὶ τίς θεσπισμένες ἀπὸ τοὺς πατέρες μας τελετές (ὅσα εἶναι ἐπιτρεπτό νὰ πεῖ κανεὶς) καὶ πῶς ἢ γυναῖκα ποὺ ὁ Στέφανος ἔδωσε στὸν Θεογένη, ὅταν ἦταν βασιλέας, νὰ τὴν παντρευτεῖ παρουσιάζοντάς τὴν σὰν δική του κόρη, τελοῦσε τίς ἱεροπραξίες αὐτὲς καὶ ἀπηύθυνε τὸν ὄρκο στὶς σεβάσμιες ἱέρειες, καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε καὶ σ' ἐκεῖνες ἀκόμα ποὺ βλέπουν τίς ἱεροπραξίες αὐτὲς νὰ τίς ἀνακοινῶνουν σὲ κανέναν ἄλλο. Καιρὸς τώρα νὰ σᾶς παρουσιάσω μιὰ μαρτυρία ποὺ ναὶ μὲν δόθηκε ὑπὸ συνθήκης μυστικότητας, θὰ ἀποδείξω ὁμῶς, ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ γεγονότα, ὅτι εἶναι ὀλοφάνερη καὶ ἀληθινή. 80 Μόλις δηλαδὴ ὀλοκληρώθηκαν οἱ ἱεροπραξίες αὐτὲς καὶ οἱ ἑννέα ἄρχοντες ἀνέβηκαν στὸν Ἄρειο Πάγο, κατὰ τίς θεσπισμένες ἡμέρες, ἀμέσως ἢ Βουλὴ τοῦ Ἄρειου Πάγου, ἐπειδὴ ἀκριβῶς, ὅπως καὶ σὲ ἄλλα ζητήματα, τόσο πολὺτιμη καὶ σὲ ζητήματα εὐσέβειας εἶναι ἢ προσφορὰ τοὺς πρὸς τὴν πόλιν μας, ἐρεύνησαν γιὰ τὴν γυναῖκα αὐτὴ τοῦ Θεογένη, ποιά ἦταν, καὶ θέλησαν νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσουν. Βρῆκαν ποιά ἦταν καὶ θέλησαν νὰ προστατέψουν τίς ἱεροπραξίες καὶ, στὸ μέ-

Θεογέννη ὅσα κυρία ἐστίν, ἐν ἀπορρήτῳ δὲ καὶ διὰ κοσμότητος· οὐ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν, ὡς ἂν βούλωνται, Ἀθηναίων τινα κολάσαι. 81 γενομένων δὲ λόγων, καὶ χαλεπῶς φερούσης τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς καὶ ζημιούσης τὸν Θεογέννη ὅτι τοιαύτην ἔλαβεν γυναῖκα καὶ ταύτην εἶασε ποιῆσαι τὰ ἱερά τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ Θεογέννης ἰκετεύων καὶ ἀντιβολῶν, λέγων ὅτι οὐκ ἦδει Νεαίρας αὐτὴν οὖσαν θυγατέρα, ἀλλ' ἐξαπατηθεῖν ὑπὸ Στεφάνου, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὖσαν αὐτὴν λαμβάνων γνησίαν κατὰ τὸν νόμον, καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ τοῦτον πάρεδρον ποιῆσαιτο, ἵνα διοικήσῃ τὴν ἀρχήν, ὡς εὖνουν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειεν αὐτῷ. 82 ὅτι δ' ἔφη 'οὐ ψεύδομαι, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεί ἐπιδείξω ὑμῖν· τὴν γὰρ ἄνθρωπον ἀποπέμψω ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν Στεφάνου θυγάτηρ ἀλλὰ Νεαίρας, κἂν μὲν ταῦτα ποιήσω, ἤδη πιστοὶ ὑμῖν ἔστωσαν οἱ λόγοι οἱ παρ' ἐμοῦ λεγόμενοι, ὅτι ἐξηπατήθην· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω, τότε ἤδη με κολάζετε ὡς πονηρὸν ὄντα καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἤσεβηκότα.' 83 ὑποσχομένου δὲ ταῦτα τοῦ Θεογένους καὶ δεομένου, ἅμα μὲν καὶ ἐλεήσασα αὐτὸν ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή διὰ τὴν ἀκακίαν τοῦ τρόπου, ἅμα δὲ καὶ ἐξηπατηθῆσαι τῇ ἀληθείᾳ ἡγουμένη ὑπὸ τοῦ Στεφάνου, ἐπέσχεν. ὡς δὲ κατέβη ἐξ Ἀρείου πάγου ὁ Θεογέννης, εὐθὺς τὴν τε ἄνθρωπον τὴν ταυτησὶ Νεαίρας θυγατέρα ἐκβάλλει ἐκ τῆς οἰκίας, τὸν τε Στέφανον τὸν ἐξαπατήσαντα αὐτὸν τουτοῦ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ συνεδρίου. καὶ οὕτως ἐπαύσαντο οἱ Ἀρεο-

5 ἔλαβε R 6 τὰ ἱερά ἄρρητα F 12 κηδεύσειεν FQYRD: κελεύσειεν S 14 ἀποπέμψων S^{ac} 15 ἔστιν S: ἔστι cett. 26 post ἐπαύσαντο verba βελτίους ἔεσθε (89) ... ἀρίστους (107) hic inseruit S^{ac} ἀρεοπαγεται S^{ac}

τρο τῆς δικαιοδοσίας τους, ἐπέβαλαν πρόστιμο στὸν Θεογέννη — ὑπὸ συνθῆκες μυστικότητας πάντως καὶ μὲ διακριτικότητα, ἀφοῦ δὲν ἔχουν τὴν ἐξουσία νὰ τιμωρήσουν ἕναν Ἀθηναῖο μὲ τὸν τρόπο τοῦ θέλουν οἱ ἴδιοι. 81 Καὶ ὅταν ἐγινε συζήτησι καὶ ἡ Βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου δυσφοροῦσε πολὺ καὶ ἐπέβαλε στὸν Θεογέννη πρόστιμο γιατί παντρεύτηκε τέτοια γυναῖκα καὶ τὴν ἄφησε νὰ τελέσει τίς ἀπόρρητες ἱεροπραξίες γιὰ λογαριασμὸ τῆς πόλης μας, ὁ Θεογέννης τοὺς ἰκέτευε καὶ ἐκλιπαροῦσε λέγοντας ὅτι δὲν ἤξερε πῶς αὐτὴ ἦταν κόρη τῆς Νεαίρας παρὰ εἶχε ξεγελαστεῖ ἀπὸ τὸν Στέφανο παίρνοντάς τὴν σὲ γάμο σὰν γνήσια κόρη του, ὅπως ἦταν ἡ ἐπιταγὴ τοῦ νόμου, καὶ ὅτι ἐπίσης, ἐπειδὴ ἦταν ἄπραγος στὰ πολιτικά καὶ ἄκακος καὶ γιὰ νὰ ἀσκήσει τὸ ἀξίωμά του, τὸν διόρισε πάρεδρό του, θεωρώντας τον φίλο του (γι' αὐτὸ καὶ συμπεθέρισε μαζί του). 82 “Ὅτι δὲν λέω ψέματα, θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω”, εἶπε, “μὲ ἀκλόνητα καὶ ἀναμφισβήτητα τεκμήρια: θὰ διώξω τὴ γυναῖκα ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἀφοῦ δὲν εἶναι κόρη τοῦ Στεφάνου ἀλλὰ τῆς Νεαίρας· καί, ἂν ἐνεργήσω ὅπως εἶπα, νὰ δώσετε πλέον πίστη σὲ ὅ,τι σᾶς λέω, ὅτι ὑπῆρξα θύμα ἀπάτης· ἂν ὅμως δὲν ἐνεργήσω, τότε νὰ μὲ τιμωρήσετε ἀμέσως ὡς παλιάνθρωπο καὶ ἔνοχο ἀσέβειας πρὸς τοὺς θεοὺς”. 83 Αὐτὰ καθὼς ὑποσχόταν ὁ Θεογέννης καὶ παρακαλοῦσε, ἡ Βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου συμπονώντας τον γιὰ τὸν ἄκακο χαρακτήρα του καὶ ταυτόχρονα συνειδητοποιώντας ὅτι ὄντως τὸν εἶχε ξεγελάσει ὁ Στέφανος, ἀνέστειλαν τίς ἐνεργειές τους. Μόλις λοιπὸν ὁ Θεογέννης κατέβηκε ἀπὸ τὸν Ἀρειο Πάγο, πετάει ἀπὸ τὸ σπίτι του αὐτὴ τὴ γυναῖκα, τὴν κόρη τούτης ἐδῶ τῆς Νεαίρας, ἀλλὰ καὶ τὸν Στέφανο τοῦτον ἐδῶ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο εἶχε ἐξαπατηθεῖ, τὸν ἀπολύει ἀπὸ τὸ συμβούλιο. Καὶ ἔτσι οἱ Ἀρεοπαγίτες ἔπαψαν νὰ ἐγκαλοῦν

παγίται κρίνοντες τὸν Θεογένην καὶ ὀργιζόμενοι αὐτῷ, καὶ συγγνώμην εἶχον ἐξαπατηθέντι. 84 καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα αὐτὸν τὸν Θεογένην καλῶ καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν. κάλει μοι Θεογένην Ἐρχιά.

5

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

{Θεογένης Ἐρχιεύς μαρτυρεῖ, ὅτε αὐτὸς ἐβασίλευεν, γῆμαι Φανῶ ὡς Στεφάνου οὖσαν θυγατέρα, ἐπεὶ δὲ ἦσθετο ἐξηπατημένος, τὴν τε ἀνθρώπων ἐκβαλεῖν καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ Στέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τῆς παρεδρίας καὶ οὐκ ἔαν ἔτι παρεδρεύει αὐτῷ.}

- 10 85 Λαβὲ δὴ μοι τὸν νόμον ἐπὶ τούτοις τουτονὶ καὶ ἀνάγνωθι, ἵν' εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον προσήκεν αὐτὴν ἀπέχεσθαι τῶν ἱερώων τούτων τοιαύτην οὖσαν καὶ τοιαῦτα διαπεπραγμένην, τοῦ ὄραν καὶ θύειν καὶ ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως πατρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν Ἀθή-
- 15 νησιω ἀπάντων. ἐφ' ἣ γὰρ ἂν μοιχὸς ἀλῶ γυναικί, οὐκ ἔξεστιν αὐτῇ ἐλθεῖν εἰς οὐδὲν τῶν ἱερώων τῶν δημοτελῶν, εἰς ἃ καὶ τὴν ξένην καὶ τὴν δούλην {ἐλθεῖν} ἐξουσίαν ἔδοσαν οἱ νόμοι καὶ θεασομένην καὶ ἱκετεύουσιν εἰσιέναι· 86 ἀλλὰ μόναις ταύταις ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι ταῖς γυναιξὶ μὴ
- 20 εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά τὰ δημοτελή, ἐφ' ἣ ἂν μοιχὸς ἀλῶ, ἔαν δ' εἰσιώσι καὶ παρανομῶσι, νηπουεὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ βου-

19-20 μόναις ... ἱερά Aneecd. Bek. 123,29

4 Ἐρχιά SFQYD: ἀρχιερέα R 6-9 secl. Westermann 6 ἀρχιερεύς R ἐβασίλευε R 7 ἐπεὶ δὲ FQY: ἐπειδὴ δὲ RD: καὶ ἐπεὶ δὲ S ἐξαπατημένος S 9 προεδρίας F^gQ^g 10 <τὸν> ἐπὶ Rennie 13 τι τῶν νομιζομένων FQY^{pc}D: τι τῶν νομιζομένων τι S: τῶν νομιζομένων Y^{ac}R 15 οὐκ SR: οὐκέτ' FQYD 16 ἃ Reiske: δ codd. 17 ἐλθεῖν del. Hude 18 ἱκετεύουσιν om. R 20 ἔαν μοιχὸς SFQ 21 νηπουη S

τὸν Θεογένη καὶ νὰ ὀργίζονται μαζί του, καὶ τὸν συγχώρησαν ποὺ ἔπεσε θύμα ἀπάτης. 84 Ὅτι αὐτὰ ποὺ λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ καλέσω νὰ τὰ καταθέσει ἐνώπιόν σας τὸν ἴδιο τὸν Θεογένη καὶ θὰ τὸν ὑποχρεώσω νὰ δώσει κατάθεση. Κάνε μου τὴ χάρη καὶ φώναξε τὸν Θεογένη, δημότη Ἐρχιάς.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

{Ὁ Θεογένης, δημότης Ἐρχιάς, καταθέτει ὅτι ὅταν ὁ ἴδιος ἦταν βασιλέας παντρεύτηκε τὴν Φανῶ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι αὐτὴ ἦταν κόρη τοῦ Στέφανου, μὲ ὅμως συνειδητοποίησε ὅτι ἔπεσε θύμα ἀπάτης ἔδωξε τὴ γυναίκα καὶ ἔπαψε πιά νὰ ζεῖ μαζί της, ἀλλὰ καὶ τὸν Στέφανο ἀπέλυσε ἀπὸ τὴν παρεδρία καὶ δὲν τὸν ἄφηγε ἄλλο νὰ παρεδρεύει στὸ πλευρὸ του.}

85 Κάνε μου τὴ χάρη καὶ πάρε, κλητῆρα, τοῦτον ἐδῶ τὸν νόμο ποὺ ρυθμίζει αὐτὰ τὰ ζητήματα καὶ διάβασέ τον, γιὰ νὰ καταλάβετε οἱ δικαστὲς ὅτι αὐτὴ ὄχι μόνον θὰ ἔπρεπε —τέτοια ποὺ ἦταν καὶ μὲ τέτοια δραστηριότητα ἀπὸ παλιά— νὰ κρατᾶει τὸν ἑαυτὸ της μακριὰ ἀπὸ αὐτὲς τίς ἱεροπραξίες, ἀπὸ τὸ νὰ βλέπει καὶ νὰ θυσιάζει καὶ νὰ τελεῖ ὅτιδήποτε ἀπὸ τὰ πατροπαράδοτα θεσπισμένα γιὰ λογαριασμό τῆς πόλης μας, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἀπὸ κάθε ἄλλη ἱεροπραξία ποὺ τελεῖται στὴν Ἀθήνα. Γιατὶ μὲ ὅποια γυναίκα συλληφθεῖ μοιχὸς ἓνας ἄντρας, δὲν τῆς εἶναι ἐπιτρεπτὸ νὰ πλησιάζει σὲ κανένα ἀπὸ τὰ δημόσια τεμένη, στὰ ὅποια οἱ νόμοι παραχώρησαν τὸ δικαίωμα εἰσόδου ἀκόμα καὶ σὲ μιὰ ξένη ἢ σὲ μιὰ δούλη ὄχι μόνον γιὰ νὰ παρακολουθήσει ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ προσευχηθεῖ. 86 Τουναντίον, μόνον σ' ἐκεῖνες τίς γυναῖκες ἀπαγορεύουν οἱ νόμοι νὰ μπαίνουν στὰ δημόσια τεμένη, μὲ ὅποιαν δηλαδή συλληφθεῖ μοιχὸς ἓνας ἄντρας· ἂν ὅμως μπαίνουν καὶ παραβαίνουν τὸν νόμο, νὰ ἀσκεῖ ὅποιος θέλει καὶ χωρὶς ποινικὲς συνέπειες

λομένου ὃ τι ἂν πάσχη, πλὴν θανάτου, καὶ ἔδωκεν ὁ νόμος τὴν τιμωρίαν ὑπὲρ αὐτῶν τῷ ἐντυχόντι, διὰ τοῦτο δ' ἐποίησεν ὁ νόμος, πλὴν θανάτου, τὰλλα ὑβρισθεῖσαν αὐτὴν μηδαμοῦ λαβεῖν δίκην, ἵνα μὴ μιάσματα μηδ' ἀσεβήματα γίνηται ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἱκανὸν φόβον ταῖς γυναιξὶ παρασκευάζων τοῦ σωφρονεῖν καὶ μηδὲν ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ δικαίως οἰκουρεῖν, διδάσκων ὡς, ἂν τι ἀμάρτη τοιοῦτον, ἅμα ἔκ τε τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς ἐκβεβλημένη ἔσται καὶ ἔκ τῶν ἱερῶν τῶν τῆς πόλεως. 87 καὶ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀκούσαντες ἀναγνωσθέντος εἴσεσθε. καὶ μοι λαβέ.

ΝΟΜΟΣ ΜΟΙΧΕΙΑΣ

Ἐπειδὴν δὲ ἔλη τὸν μοιχόν, μὴ ἐξέστω τῷ ἐλόντι συνοικεῖν τῇ γυναικί· ἐὰν δὲ συνοικῇ, ἄτμος ἔστω. μηδὲ τῇ γυναικὶ ἐξέστω εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά τὰ δημοτελή, ἐφ' ἣ ἂν μοιχὸς ἀλῶ· ἐὰν δ' εἰσῆ, νηπιουεῖ πασχέτω ὃ τι ἂν πάσχη, πλὴν θανάτου.

88 Βούλομαι τοῖνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων μαρτυρίαν παρασχέσθαι, ὡς σπουδάζει περὶ τὰ ἱερά ταῦτα καὶ ὡς πολλὴν πρόνοιαν περὶ αὐτῶν πεποιήται. ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων κυριώτατος ὢν τῶν ἐν τῇ πόλει ἀπάντων, καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὃ τι ἂν βούληται, οὕτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἠγγήσατ' εἶναι δῶρον τὸ Ἀθηναίων

13-14 μηδὲ ... εἰς τὰ ἱερά ταῦτα Anecd. Bek. 140,4

2 αὐτῶν S^Fsl QYRD: αὐτοῦ FQ^{sl} 3 τὰλλα om. S^{ac}D 7 τοιοῦτον Q⁷Q: τούτων cett. 8-9 ἱερῶν τῆς RD 9 ταῦτα SQYD: ταῦτ' F: ταῦθ' R 10 post λαβέ add. τὸν νόμον FQ 11 ΜΟΙΧΕΙΑ S litt. eia in ras. 12-15 secl. Westermann 13 δὲ om. F^{ac} 14 ἱερά ταῦτα Anecd. Bek. 14-18 τὰ δημοτελή ... ἱερά om. S, Y^{ac}R spatio vacuo relicto 14 ἂν μοιχὸς YP^c: ἐὰν μοιχὸς FQ εἰσῆ YP^cQ^{sl}: εἶη FQ 17 τῶν Ἀθηναίων F 19 ὁ post δῆμος om. F

κάθε μορφῆς βία ἐπάνω της, ὅχι ὅμως νὰ τὴν σκοτώσει. Ὁ νόμος παραχώρησε τὸ δικαίωμα στὸν ὅποιονδήποτε νὰ πάρει ἐκδίκηση γιὰ τέτοιες πράξεις καὶ προνόησε, αὐτὴ ποὺ εὐτελίστηκε μὲ κάθε τρόπο, ἐκτὸς μὲ θάνατο, νὰ μὴν μπορεῖ νὰ βρεῖ δικαίωση πουθενά (ὁ λόγος εἶναι γιὰ νὰ μὴ μολύνονται μήτε νὰ βεβηλώνονται τὰ τεμένη). Καί, ἔτσι, γεννώντας ὁ νόμος μεγάλο φόβο στὶς γυναῖκες, αὐτὲς νὰ ζοῦν μὲ ἐγκράτεια χωρὶς νὰ παρεκτρέπονται καθόλου, ἀλλά, ὅπως εἶναι πρέπον, νὰ φροντίζουν τὰ τοῦ οἴκου τους· καὶ ὀρίζοντας ὁ νόμος ὅτι ἂν μία γυναῖκα διαπράξει τέτοιο ἔγκλημα, τὴν ἴδια στιγμή θὰ ἔχει ἐκδιωχτεῖ καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀντρα της καὶ ἀπὸ τὰ τεμένη τῆς πόλης. 87 Ὅτι αὐτὰ εἶναι πράγματι ὅπως τὰ εἶπα, θὰ τὸ καταλάβετε μόλις ἀκούσετε τὸν κλητῆρα νὰ σᾶς διαβάξει τὸν ἴδιο τὸν νόμο. Κάντε μου τὴ χάρη καὶ πάρτε τὸν νόμο.

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΙΧΕΙΑ

Μόλις θὰ ἔχει συλλάβει τὸν μοιχό, ὁ ἀντρας ποὺ ἔκανε τὴ σύλληψη νὰ μὴν μπορεῖ ἄλλο νὰ ζεῖ παντρεμένος μὲ τὴ γυναῖκα του· ἂν ὅμως ἐξακολουθήσει νὰ ζεῖ, νὰ χάνει τὰ πολιτικά του δικαιώματα. Καὶ ἡ γυναῖκα, μὲ ὅποιαν συλληφθεῖ μοιχὸς ἕνας ἀντρας, νὰ μὴν μπορεῖ ἄλλο νὰ μπαίνει στὰ δημόσια τεμένη· ἂν ὅμως μπαίνει, νὰ ὑπόκειται σὲ κάθε λογῆς ἐξευτελισμό, ἐκτὸς ἀπὸ θάνατο, χωρὶς ποινικὲς συνέπειες γιὰ τὸν τιμωρό.

88 Θέλω, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, νὰ σᾶς παρουσιάσω τὴ μαρτυρία τοῦ ἴδιου τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, ποὺ δείχνει μὲ πόση στοργὴ περιβάλλει αὐτὲς τίς ἱεροπραξίες καὶ πόση φροντίδα ἔχει ἐπιδείξει γι' αὐτές. Γιατὶ ὁ ἀθηναϊκὸς λαός, μὲ ποὺ ἡ ἐξουσία του σὲ ὅτιδήποτε συμβαίνει στὴν πόλη εἶναι ἀπεριόριστη καὶ ὅτιδήποτε θέλει μπορεῖ νὰ τὸ πράττει, θεώρησε ὅτι τόσο εὐγενικὸ καὶ ἀξιοσέβαστο δῶρο εἶναι τὸ

γενέσθαι, ὥστε νόμους ἔθετο αὐτῷ καθ' οὓς ποιείσθαι δεῖ, εἴαν τινα βούλωνται, πολίτην, οἱ νῦν προπεπηλακισμένοι εἰσὶν ὑπὸ Στεφάνου τουτουὶ καὶ τῶν οὕτω γεγαμηκότων. 89 ὅμως δ' ἀκούοντες αὐτῶν βέλτιον εἴσεσθε, καὶ τὰ κάλλι-
 5 στα καὶ τὰ σεμνότατα δῶρα τοῖς εὐεργετοῦσι τὴν πόλιν δι-
 δόμενα γνῶσεσθε ὡς λελυμασμένοι εἰσίν. πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθη-
 ναῖον, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων
 10 ἀξίον ἢ γενέσθαι πολίτην, ἔπειτ' ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος καὶ
 δῶ τὴν δωρεάν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, εἴαν μὴ
 τῇ ψήφῳ εἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν ὑπερεξακισχίλιοι
 Ἀθηναίων ψηφίσωνται κρύβδην ψηφίζόμενοι. 90 τοὺς δὲ
 πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος καὶ τὴν
 ψήφον διδόναι προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι
 15 καὶ τὰ γέρρα ἀναιρεῖν, ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὐτοῦ ἕκαστος
 σκοπῆται πρὸς αὐτὸν ὄντινα μέλλει πολίτην ποιήσεσθαι, εἰ
 ἀξίός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. ἔπειτα μετὰ
 ταῦτα παρανόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτοῦ τῷ βουλο-
 μένῳ Ἀθηναίων, καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον
 20 ἐξελέγξαι ὡς οὐκ ἀξίός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς
 νόμους Ἀθηναῖος γέγονεν. 91 καὶ ἦδη τισὶ τοῦ δήμου δόν-
 τος τὴν δωρεάν, λόγῳ ἔξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούντων,

15 γέρρα cf. Harp. γ 8, Anecd. Bachmann 2,339,24 (D.18,169)

4 lacunam ante ὅμως statuit Herwerden ἀκούσαντες F^{sl}: fortasse recte βέλτιον εἴσεσθε Kapparis: βελτίους ἔσεσθε codd. 7 τῷ δήμῳ om. Y^{ac}RD 8 τῶν Ἀθηναίων SYRD 10 δῶ SFQYPC: δήμῳ R, Y^{ac} ut videtur 12 Ἀθηναῖοι FQ 15 γέρρα Harp.: γέρα codd. 16 πολίτην om. D 20 ἐξελέγξαι om. Y^{ac}R: ἐξελεγχθῆναι Y^{mg}

νὰ πολιτογραφηθεῖ κανεὶς Ἀθηναῖος, ὥστε θέσπισε γὰρ τὸν ἑαυτοῦ νόμους ποὺ ὀφείλουν νὰ τοὺς τηροῦν ἂν κάποιον θέλουν νὰ τὸν πολιτογραφήσουν, νόμους ποὺ ἔχουν τώρα ἐξευτελιστεῖ ἀδιάντροπα ἀπὸ τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ καὶ ὅσους ἔχουν κάνει παρόμοιους γάμους. 89 Ἄν ὅμως ἀκού-
 σετε τοὺς νόμους θὰ γνωρίσετε τὰ πράγματα καλύτερα καὶ θὰ καταλάβετε πόσο οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν ἀτιμάσει τὰ εὐγενέστερα καὶ πιὸ ἀξιοσέβαστα δῶρα ποὺ δίνονται στοὺς εὐεργέτες τῆς πόλης μας. Γιατί, πρῶτα-πρῶτα, ὁ λαὸς μας δεσμεύεται ἀπὸ ἰσχύοντα νόμο, νὰ μὴν μπορεῖ νὰ πολιτο-
 γραφεῖ Ἀθηναῖο κάποιον ἂν αὐτὸς δὲν εἶναι ἀξίος νὰ γίνει πολίτης γὰρ ἔξοχος ὑπηρεσίες του πρὸς τὸν ἀθηναϊκὸ λαό. Ἐπειτα πάλι, ὅταν ὁ λαὸς πεισθεῖ καὶ παραχωρήσει τὴν δω-
 5 ρεά, ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἰσχύσει ἢ παραχώρηση, ἂν μὲ τὴν ψήφο τους δὲν τὴν ἐπικυρώσουν στὴν ἀμέσως ἐπόμενη λαϊκὴ συνέλευση πάνω ἀπὸ ἕξι χιλιάδες Ἀθηναῖοι, μὲ μυστικὴ ψηφοφορία. 90 Ὅρίζει ἐπίσης ὁ νόμος, οἱ πρυτάνεις νὰ βάζουν στὴ θέση τους τις κάλπες καὶ νὰ ζητοῦν ἀπὸ κάθε πολίτη νὰ ψηφίσει καθὼς προσέρχεται, προτοῦ
 10 μποῦν μέσα οἱ ξένοι καὶ οἱ πρυτάνεις μετακινήσουν τὰ χωρίσματα, γὰρ νὰ μπορεῖ ὁ καθένας, μὲ ἀπόλυτη αὐτοπεποιθ-
 θηση, νὰ σκέφτεται καλὰ μὲς στὸ μυαλό του ποιὸν πρόκειται ν' ἀνακηρύξει σὲ πολίτη καὶ ἂν εἶναι ἀξίος τῆς δω-
 15 ρεᾶς ὁ μέλλων νὰ τὴν λάβει. Καὶ ἐπιπλέον, μετὰ ἀπὸ αὐτά, ὁ νόμος θέσπισε ὅτι, ὅποιος ἀπὸ τοὺς Ἀθηναῖους θέλει, δικαιούται νὰ τοῦ ὑποβάλει μήνυση γὰρ παράνομο ψήφισμα καὶ μπορεῖ νὰ ἔρθει στὸ δικαστήριον καὶ νὰ ἀποδείξει ὅτι αὐ-
 20 τὸς ποὺ πολιτογραφήθηκε δὲν εἶναι ἀντάξιός τῆς δωρεᾶς ἀλλὰ ἔγινε Ἀθηναῖος παρὰ τοὺς νόμους. 91 Μέχρι σήμερον ὑπῆρξαν περιπτώσεις, παρασυρμένος ὁ λαὸς ἀπὸ τὰ λεγόμενα ὅσων τὸ ζητοῦσαν, νὰ ἔχει παραχωρήσει σὲ ὀρισμένους τὴν

παρανόμων γραφῆς γενομένης καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὴν δωρεὰν μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς, καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς καὶ παλαιοὺς ἔργον διηγῆσασθαι· ἃ δὲ πάντες

5 μνημονεύετε, Πειθόλαν τε τὸν Θετταλὸν καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλύνθιον πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένους ἀφείλετο τὸ δικαστήριον· 92 ταῦτα γὰρ οὐ πάλαι ἐστὶ γεγενημένα ὥστε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. οὕτως τοίνυν καλῶς καὶ ἰσχυρῶς τῶν νόμων κειμένων ὑπὲρ τῆς πολιτείας, δι' ὧν δεῖ Ἀθηναίων

10 γενέσθαι, ἕτερός ἐστιν ἐφ' ἅπασιν τούτοις κυριώτατος νόμος κείμενος· οὕτω πολλὴν ὁ δῆμος πρόνοιαν ἐποιεῖτο ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν θεῶν, ὥστε δι' εὐσεβείας τὰ ἱερὰ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως. ὅσους γὰρ ἂν ποιήσῃται ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων πολίτας, ὁ νόμος ἀπαγορεύει διαρρηθῆναι μὴ ἐξεῖναι

15 αὐτοῖς τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν· τοῖς δ' ἐκ τούτων μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἀπάντων καὶ προσέθηκεν ἕαν ὦσιν ἐκ γυναικὸς ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον· 93 καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλη καὶ περιφανεὶ μαρτυρία ἐγὼ ὑμῖν δηλώσω.

20 βούλομαι δ' ὑμῖν τὸν νόμον πόρρωθεν προδιηγῆσασθαι, ὡς ἐτέθη καὶ πρὸς οὓς διωρίσθη, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὄντας καὶ βεβαίους φίλους περὶ τὸν δῆμον γεγονότας. ἐκ τούτων γὰρ ἀπάντων εἴσεσθε τὴν τε τοῦ δήμου δωρεὰν τὴν ἀπόθετον

4 πολλοὺς καὶ del. Reiske 7 εἰς τὸ SFQ: αὐτὸν τὸν Hude
 τῶν νόμων R 10 ἕτερός ἐστιν SQYRD: ἕτερός τις F
 ποιήσῃται Fac 16 ἤδη om. R 23 τε om. SYRD

9 κειμένων
 13 ὁ δῆμος

δωρεά, μετὰ ὅμως νὰ ὑποβάλλεται μήνυση γιὰ παράνομο ψήφισμα, νὰ εἰσάγεται στὸ δικαστήριον, νὰ ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ἀποδέκτης τῆς δωρεᾶς δὲν ἦταν ἀντάξιός της καὶ τὸ δικαστήριον νὰ τοῦ τὴν ἀφαιρεῖ. Θὰ ἦταν μεγάλος κόπος νὰ μνημονέψω τις πολυάριθμες περιπτώσεις ἀπὸ τὸ παρελθόν· ἐκεῖνες ὅμως ὅλοι σας τις θυμάστε, γιὰ τὸν Πειθόλα ἀπὸ τὴν Θεσσαλία καὶ τὸν Ἀπολλωνίδην ἀπὸ τὴν Ὀλυθιο ποῦ ὁ λαὸς τοὺς εἶχε ἀνακηρύξει πολίτες, καὶ τὸ δικαστήριον ἀνακάλεσε τις δωρεές. 92 Αὐτὰ τὰ συμβάντα, ὄντως, δὲν ἔχουν γίνεи τόσο παλιὰ ποῦ νὰ μὴν τὰ ξέρετε. Καὶ ἐνῶ, ἐπιπλέον, τόσο θαυμαστά καὶ ἀκλόνητα θεσπίστηκαν καὶ ἰσχύουν οἱ νόμοι γιὰ τὴν πολιτογράφηση, σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἀνακηρύσσεται κανεὶς Ἀθηναῖος, θεσπίστηκε καὶ ἰσχύει καὶ ἄλλος νόμος, μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς προηγούμενους, μὲ ὑπέρτατο κύρος· τόσο μεγάλη φροντίδα ἔδειχνε⁶ λαὸς γιὰ τὸ δικό του καλὸ καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῶν θεῶν, ὥστε ἡ θυσία τῶν ἱερῶν σφαγίων νὰ τελεῖται ἐξ ὀνόματος τῆς πόλης μὲ εὐσέβεια. Ὅσους δηλαδὴ καὶ ἂν ἀνακηρύξει σὲ πολίτες ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς, ὁ νόμος ἀπαγορεύει ρητὰ νὰ μὴν μποροῦν αὐτοὶ νὰ ἐκλεγοῦν στοὺς ἐννέα ἀρχοντες μήτε νὰ ἀναδεχθοῦν ὁποιοδήποτε ἱερατικὸ ἀξίωμα· στοὺς ἀπογόνους τοὺς ὅμως ὁ λαὸς παραχώρησε ἤδη ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἀξιώματα, μὲ τὸν πρόσθετο ὄρο: “ἕαν γεννήθηκαν ἀπὸ γυναίκα ἀστῆ καὶ παντρεμένην ὅπως ὀρίζει ὁ νόμος”. 93 Καὶ ὅτι αὐτὰ ποῦ λέω εἶναι ἀλήθεια, θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω ἐγὼ μὲ ἀτράνταχτα καὶ ἀναμφισβήτητα τεκμήρια. Θέλω νὰ σᾶς διηγηθῶ πῶς ξεκίνησε ἀπὸ πολὺ παλιὰ ὁ νόμος, πῶς ψηφίστηκε καὶ ποιούς ἀφοροῦσαν οἱ διατάξεις του — γιὰτι αὐτοὶ ποῦ τοὺς ἀφοροῦσαν ἦταν ἄντρες ἀξιοὶ καὶ σταθεροὶ στὴ φιλία τοὺς μὲ τὸν λαό. Καὶ ἀπ' ὅλα αὐτὰ θὰ καταλάβετε ὅτι ἡ δωρεὰ ποῦ ἐπιφύλασσε ὁ λαὸς

τοῖς εὐεργέταις προπηλακιζομένην, καὶ ὅσων ὑμᾶς ἀγαθῶν κωλύουσι κυρίους εἶναι Στέφανός τε οὐτοσὶ καὶ οἱ τὸν αὐτὸν τρόπον τούτῳ γεγαμηκότες καὶ παιδοποιούμενοι.

94 Πλαταιῆς γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνοι τῶν Ἑλλη-
νων ὑμῖν ἐβοήθησαν Μαραθῶνάδε, ὅτε Δάτις ὁ βασιλέως
Δαρείου στρατηγὸς ἀναχωρῶν ἐξ Ἐρετρείας Εὐβοίαν ὑφ'
ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἀπέβη εἰς τὴν χώραν πολλῇ δυνάμει
καὶ ἐπόρθει. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς ἀνδραγαθίας αὐτῶν ὑπο-
μνήματα <ή> ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφῇ δεδήλωκεν. ὡς
ἕκαστος γὰρ τάχους εἶχεν, εὐθὺς προσβοηθῶν γέγραπται.
... οἱ τὰς κυνᾶς τὰς Βοιωτίας ἔχοντες. 95 πάλιν δὲ Ξέρξου
ἰόντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, Θηβαίων μηδισάντων, οὐκ ἐτόλμη-
σαν ἀποστῆναι τῆς ὑμετέρας φιλίας, ἀλλὰ μόνοι τῶν ἄλ-
λων Βοιωτῶν οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν μετὰ Λακεδαιμονίων
καὶ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις παραταξάμενοι τῷ βαρβάρῳ
ἐπιόντι συναπώλοντο, οἱ δὲ λοιποὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ὑμετέ-
ρας τριήρεις, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἰκεία σκάφη οὐχ ὑπῆρχεν, συν-
εναυμάχουν ὑμῖν ἐπὶ τε Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι. 96 καὶ
τὴν τελευταίαν μάχην Πλαταιᾶσι Μαρδονίῳ τῷ βασιλέως
στρατηγῷ μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν συνελευθερούντων τὴν Ἑλ-
λάδα μαχεσάμενοι, εἰς κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις Ἑλ-
λησι κατέθηκαν. ἐπεὶ δὲ Πανσανίας ὁ Λακεδαιμονίων βασι-
λεὺς ὑβρίζειν ἐνεχειρεῖ ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠγάπα ὅτι τῆς ἡγεμο-
νίας μόνοι ἠξιώθησαν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ
ἡ πόλις τῇ μὲν ἀληθείᾳ ἠγείτο τῆς ἐλευθερίας τοῖς Ἑλλη-

9 ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ cf. Sud. ο 104, Harp. ο 13 11 οἱ τὰς κυνᾶς τὰς
σιωπᾶς ἔχοντες Sud. κ 2697; cf. Phot. s.v. κυνᾶς

4 Πλαταιῆς S^{ac}: Πλαταιεῖς cett. ante μόνοι duae litterae in S erasae,
fortasse οἱ 5 Δάτις YRD: Δάτις R^{mg}: Δάτης SFQ 6-7 ἐφ' ἑαυτῷ F:
ὑφ' αὐτῷ YR 8 καὶ ante νῦν om. FD 9 ἢ add. Iurinus γραφῇ Y
11 lacunam ante οἱ statuit Kapparis κυνᾶς Sud. Phot. Anecd. Bek.: κύνας
FQYR: κοινᾶς SD 13 ὑμετέρας Reiske: ἡμετέρας codd. 16 ἐπιόντι
SF^gQ^gYRD: om. FQ ὑμετέρας SYRD: ἡμετέρας FQ 17 ὑπῆρχε R
18 ἀρτεμησιω S ἐν om. R Σαλαμηνι S^{ac} 19 Πλαταιεῖσι SFQ 21
μαχασάμενοι YR 24 μόνοι SFQYRD: μόνον F^{sl}Q^{sl}: del. Blass καὶ
del. Reiske 25 Ἑλλησι R

στοὺς εὐεργέτες του ἐξευτελίζεται, καθὼς καὶ πόσα σπου-
δαῖα προνόμια ἀφαιροῦν ἀπὸ τῆ δικαιοδοσίας σας ὁ Στέφα-
νος αὐτὸς ἐδῶ καὶ ὅσοι ἔχουν κάνει γάμους παρόμοιους με
τὸν δικό του καὶ ἔχουν γεννήσει παιδιά.

94 Οἱ Πλαταιεῖς, βλέπετε, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, ἦταν οἱ
μόνοι ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ποὺ σᾶς βοήθησαν στὸν Μαραθῶ-
να, ὅταν ὁ Δάτις, ὁ στρατηγὸς τοῦ βασιλιᾶ Δαρείου, ἐγκα-
ταλείποντας τὴν Ἐρέτρια, ἀφοῦ εἶχε κυριέψει τὴν Εὐβοία,
ἀποβιβάστηκε στὴ χώρα μας με πολυάριθμο στρατὸ καὶ ἄρ-
χιζε νὰ τὴν λεηλατεῖ. Ἀκόμα καὶ μέχρι σήμερα τὴν παλ-
ληκαριά τους τὴν θυμίζει ἢ τοιχογραφία τῆς Ποικίλης Στοᾶς:
καθένας τους εἶναι ζωγραφισμένος νὰ σπεύδει ἀμέσως σὲ
βοήθεια, ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσε ..... αὐτοὶ με τὰ βιοω-
τικά κράνη στὸ κεφάλι. 95 Καὶ ξανά, ὅταν ὁ Ξέρξης ἐκ-
στράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδας, με τοὺς Θηβαίους νὰ ἔχουν
μηδίσει, οἱ Πλαταιεῖς δὲν διακινδύνευσαν νὰ ἀπιστήσουν
στὴ φιλία τους μαζί σας, ἀλλὰ μόνοι αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλ-
λους Βοιωτοὺς, οἱ μισοὶ παραταγμένοι μαζί με τοὺς Λακε-
δαιμόνιους καὶ τὸν Λεωνίδα στὶς Θερμοπύλες ἀπέναντι στοὺς
ἐπερχόμενους βαρβάρους χάθηκαν μαζί με αὐτούς, ἐνῶ οἱ
ὑπόλοιποι, μπαίνοντας στὶς δικές σας τριήρεις, ἐπειδὴ δὲν
εἶχαν δικές τους, ναυμάχησαν στὸ πλευρὸ σας ὄχι μόνο στὰ
ἀνοιχτὰ τοῦ Ἀρτεμισίου ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ στενὸ τῆς Σα-
λαμίνας. 96 Καὶ δίνοντας τὴν τελικὴ μάχη στὶς Πλαταιεῖς
κατὰ τοῦ Μαρδόνιου, στρατηγοῦ τοῦ Πέρση βασιλιᾶ, στὸ
πλευρὸ τὸ δικό σας καὶ τῶν συνελευθερωτῶν τῆς Ἑλλά-
δας, ἄφησαν ἔτσι γιὰ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνες κοινὴ παρακα-
ταθήκη τὴν ἐλευθερία. Καὶ ὅταν ὁ Πανσανίας, ὁ βασιλιάς
τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπιχείρησε νὰ σᾶς προσβάλλει καὶ δὲν
θεώρησε ἀρκετὸ ὅτι τοὺς Λακεδαιμόνιους καὶ μόνο ἐκριναν
οἱ Ἑλλήνες ἀντάξιους τῆς ἀρχιστρατηγίας —ἐνῶ, στ' ἀλή-

σιν, τῇ δὲ φιλοτιμίᾳ οὐκ ἤναντιοῦτο τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἵνα μὴ φθονηθῶσιν ὑπὸ τῶν συμμάχων — 97 ἐφ' οἷς φησὶ Πausanias ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπέγραψεν ἐπὶ τὸν τρίποδα ἐν Δελφοῖς, ὃν οἱ Ἕλληνες οἱ συμμαχε-
 5 σάμενοι τὴν Πλαταιαῖσι μάχην καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ναυμαχήσαντες κοινῇ ποιησάμενοι ἀνέθηκεν ἀριστεῖον τῷ Ἀπόλλωνι ἀπὸ τῶν βαρβάρων,

Ἑλλήνων ἀρχηγός, ἐπεὶ στρατὸν ἄλεσε Μῆδων,
 Πausanias Φοῖβω μνήμ' ἀνέθηκε τόδε.

10 ὡς αὐτοῦ τοῦ ἔργου ὄντος καὶ τοῦ ἀναθήματος, ἀλλ' οὐ κοινοῦ τῶν συμμάχων. 98 ὀργισθέντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, οἱ Πλαταιεῖς λαγχάνουσι δίκην τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας χιλίων ταλάντων ὑπὲρ τῶν συμμάχων, καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς ἐκκολλάψαντας τὰ ἐλεγεία ἐπιγράψαι
 15 τὰς πόλεις τὰς κοινωνούσας τοῦ ἔργου. δι' ὅπερ αὐτοῖς οὐκ ἦκιστα παρηκολούθει ἡ ἔχθρα παρὰ Λακεδαιμονίων καὶ ἐκ τοῦ γένους τοῦ βασιλείου. καὶ ἐν μὲν τῷ παρόντι οὐκ εἶχον αὐτοῖς ὅ τι χρῆσονται οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὕστερον δὲ ὡς πεντήκοντα ἔτεσιν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξίδαμου Λακεδαιμονίων
 20 βασιλεὺς εἰρήνης οὔσης ἐνεχείρησεν αὐτῶν καταλαβεῖν τὴν πόλιν. 99 ἔπραξε δὲ ταῦτ' ἐκ Θηβῶν δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου βοιωταρχούντος, ἀνοιξάντων τὰς πύλας τῆς

2 ἀπὸ τῶν R 4 τὸν post τρίποδα add. Blass coll. Th. 1,132 5 ἐν Πλαταιαῖσι (-ει F^{sl}) FQ σαλαμῖνι S^{ac} 10 αὐτοῦ SFQ^{sl}YRD: αὐτῶν F^{sl}Q 11 δὲ codd.: δὴ Dobree 14 ἐκκολλάψαντας F^{ve}Q^{ve}: ἐκκόψαντας cett. ἐγγράψαι F^{ve}Q^{ve} 16 ἡ ante παρὰ add. Blass οὐκ ante ἐκ add. R 18 αὐτον S^{ac}Y^{ac}Af: αὐτοι S^{pe}: αὐτοῖς S^{re}cyp^c χρῆσονται RD: χρῆσαιντο Herwerden οἱ om. YRD

θεῖα, πρόμαχος τῆς ἐλευθερίας γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἦταν ἡ δική μας πόλη, ἀπὸ γενναιοδωρία ὅμως δὲν ἐναντιωνόταν στοὺς Λακεδαιμόνιους γιὰ νὰ μὴν τὴν φθονήσουν οἱ σύμμαχοι—, 97 ὁ Πausanias, λοιπόν, ὁ βασιλιάς τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλόγιστα κομπάζοντας ἀπ' ὅσα ἔγιναν, ἔβαλε νὰ χαράξουν πάνω στὸν τρίποδα, στοὺς Δελφοὺς (τὸν τρίποδα ποὺ οἱ Ἕλληνες, ὅσοι συμπολέμησαν στὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν καὶ συνναυμάχησαν στὴ μάχη τῆς Σαλαμίνας, εἶχαν, ὅλοι μαζί, φτιάξει καὶ ἀφιερῶσει στὸν Ἀπόλλωνα ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν βαρβάρων, ὡς μνημεῖο ἀριστείας):

Τῶν Ἑλλήνων ἀρχιστράτηγος, ὅταν τὸν στρατὸ ἀφάνισε
 τῶν Μῆδων,
 ὁ Πausanias, στὸν Φοῖβο ἔστησε αὐτὸ τὸ μνημεῖο,

λὲς καὶ τὸ κατόρθωμα νὰ ἦταν δικό του ὅπως καὶ τὸ ἀνάθημα, καὶ ὄχι μὲ συμπράξη τῶν συμμάχων. 98 Οἱ Ἕλληνες ὀργίστηκαν καὶ οἱ Πλαταιεῖς, ἐξ ὀνόματος τῶν συμμάχων, καταγγέλλουν τοὺς Λακεδαιμόνιους ἐνώπιον τῶν Ἀμφικτυόνων ζητώντας νὰ τοὺς ἐπιβληθεῖ πρόστιμο ἀπὸ χίλια τάλαντα, καὶ τοὺς ἀνάγκασαν νὰ σβήσουν τὶς λέξεις τοῦ ἐλεγείου καὶ νὰ χαράξουν στὴ θέση τους τὶς πόλεις ποὺ εἶχαν συμπράξει στὸ κατόρθωμα. Αὐτὸς ἀκριβῶς ἦταν ὁ λόγος ποὺ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τὸ βασιλικὸ τους γένος ἄρχισαν νὰ μισοῦν τοὺς Πλαταιεῖς. Καὶ ναὶ μὲν, ὑπὸ τὶς τότε περιστάσεις, οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν ἤξεραν πῶς νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσουν, πενήντα ὅμως πάνω-κάτω χρόνια ἀργότερα ὁ Ἀρχίδαμος, γιὸς τοῦ Ζευξίδαμου, βασιλιάς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπιχείρησε νὰ κυριέψει τὴν πόλη τους σὲ καιρὸ εἰρήνης. 99 Αὐτὰ τὰ ἔκανε μὲ ὀρηκτήριό του τὴν Θήβα καὶ μὲ τὴ συνέργεια τοῦ Εὐρύμαχου, γιοῦ τοῦ βοιωτάρχη Λεοντιάδου, ὅταν ἀνοιξαν τὶς πύλες, μέσα στὴ νύχτα, ὁ Ναυ-

νυκτὸς Ναυκλείδου καὶ ἄλλων τινῶν μετ' αὐτοῦ, πεισθέν-
 των χρήμασιν. αἰσθόμενοι δ' οἱ Πλαταιεῖς ἔνδον ὄντας τοὺς
 Θηβαίους τῆς νυκτὸς καὶ ἐξαπίνης αὐτῶν τὴν πόλιν ἐν
 εἰρήνῃ κατειλημμένην, προσεβόηθον καὶ αὐτοὶ καὶ συνε-
 5 τάττοντο. καὶ ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο καὶ εἶδον οὐ πολλοὺς
 ὄντας τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ τοὺς πρώτους αὐτῶν εἰσεληλυ-
 θότας (ὑδῶρ γὰρ γενόμενον τῆς νυκτὸς πολὺ ἐκάλυπεν
 αὐτοὺς πάντας εἰσελθεῖν· ὁ γὰρ Ἄσωπὸς ποταμὸς μέγας
 ἐρρῦη καὶ διαβῆναι οὐ ῥάδιον ἦν, ἄλλως τε καὶ νυκτός),
 10 100 ὡς οὖν εἶδον οἱ Πλαταιεῖς τοὺς Θηβαίους ἐν τῇ πόλει
 καὶ ἔγνωσαν ὅτι οὐ πάντες πάρειςιν, ἐπιτίθενται καὶ εἰς
 μάχην ἐλθόντες κρατοῦσι καὶ φθάνουσιν ἀπολέσαντες αὐ-
 τοὺς πρὶν τοὺς ἄλλους προσβοηθῆσαι, καὶ ὡς ὑμᾶς πέμ-
 15 πουσιν εὐθὺς ἄγγελον τὴν τε πρᾶξιν φράσσοντα καὶ τὴν μά-
 χην δηλώσοντα ὅτι νικῶσι, καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντες, ἂν οἱ
 Θηβαῖοι τὴν χώραν αὐτῶν δηῶσι. ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀθη-
 ναῖοι τὰ γεγονότα διὰ τάχους ἐβοήθουν εἰς τὰς Πλαταιάς·
 καὶ οἱ Θηβαῖοι ὡς ἐώρων τοὺς Ἀθηναίους βεβοηθηκότας
 τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. 101 ὡς οὖν ἀπέ-
 20 τυχον οἱ Θηβαῖοι τῆς πείρας καὶ οἱ Πλαταιεῖς τοὺς ἄνδρας
 οὓς ἔλαβον αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας ἀπέκτειναν, ὀργι-
 σθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπροφασίστως ἤδη στρατεύουσιν
 ἐπὶ τὰς Πλαταιάς, Πελοποννησίους μὲν ἅπασι πλὴν Ἀρ-
 γείων τὰ δύο μέρη τῆς στρατιᾶς ἀπὸ τῶν πόλεων ἐκάστων
 25 πέμπειν ἐπιτάξαντες, Βοιωτοῖς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι
 καὶ Λοκροῖς καὶ Φωκεῦσι καὶ Μαλιεῦσι καὶ Οἰταίοις καὶ

3 τὴν αὐτῶν πόλιν Dyroff: αὐτῶν del. Rennie 5 ἐγένετο FQ οὐκ
 εἶδον R 8 μέγας F⁷Q⁷YRD: μέγα SFQ 12 φθάνουσιν S ἀπε-
 λάσαντες Hude 26 Μιλιεῦσι YV^{ac}: Μηλιεῦσι VP^c: Μιλιαίοις R

κλειδῆς καὶ μερικοὶ ἄλλοι μαζί του, ἐξαγορασμένοι μὲ χρή-
 ματα. Βλέποντας οἱ Πλαταιεῖς ὅτι οἱ Θηβαῖοι εἰσέβαλαν
 μέσα στὴ νύχτα καὶ ἡ πόλη τους ξαφνικά, σὲ καιρὸ εἰρήνης,
 εἶχε καταληφθεῖ, ἔτρεξαν νὰ βοηθήσουν καὶ ἐτοιμάστηκαν
 γιὰ ἀμυνα. Καὶ ὅταν ξημέρωσε καὶ εἶδαν ὅτι οἱ Θηβαῖοι
 δὲν ἦταν πολλοὶ παρὰ εἶχε εἰσβάλει μόνο ἡ ἐμπροσθοφυ-
 λακὴ τους (τὴ νύχτα εἶχε βρέξει πολὺ, πράγμα ποὺ τοὺς
 ἐμπόδισε νὰ μποῦν ὅλοι μέσα, γιατί τὰ νερὰ τοῦ Ἄσωποῦ
 ποταμοῦ ἀνέβηκαν καὶ πλημμύρισε, καὶ δὲν ἦταν εὐκολο
 κανεῖς νὰ περάσει στὴν ἀπέναντι ὄχθη, καὶ μάλιστα μέσα
 στὴ νύχτα), 100 καθὼς λοιπὸν οἱ Πλαταιεῖς εἶδαν τοὺς
 Θηβαίους μέσα στὴν πόλη καὶ κατάλαβαν ὅτι δὲν ἦταν μὲ
 ὀλόκληρη τὴ δύναμή τους ἐκεῖ, κάνουν ἐπίθεση, καὶ ἀφοῦ
 συγκρούστηκαν μαζί τους θριαμβεύουν καὶ προφταίνουν νὰ
 τοὺς συντρίψουν προτοῦ οἱ ἄλλοι Θηβαῖοι ἔρθουν σὲ βοήθεια.
 Καὶ σὲ σᾶς στέλνουν ἀμέσως ἀγγελιαφόρο νὰ σᾶς περι-
 γράφει τὸ συμβάν καὶ νὰ ἀναγγεῖλει τὴ νίκη τους στὸ πε-
 δίο τῆς μάχης, ζητώντας νὰ στείλετε βοήθεια ἂν τυχὸν οἱ
 Θηβαῖοι λεηλατήσουν τὴ χώρα τους. Ἀκούγοντας οἱ Ἀθη-
 ναῖοι τὰ ὅσα ἔγιναν ἔστειλαν γρήγορα στὶς Πλαταιὰς στρα-
 τεύματα νὰ βοηθήσουν. Καὶ οἱ Θηβαῖοι, καθὼς ἔβλεπαν
 τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἔχουν στείλει βοήθεια στοὺς Πλαταιεῖς,
 γύρισαν πίσω στὴν πατρίδα τους. 101 Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ Θη-
 βαῖοι δὲν πέτυχαν στὸ ἐγχείρημά τους καὶ οἱ Πλαταιεῖς ὅσους
 Θηβαίους ἔπιασαν ζωντανούς στὸ πεδίο τῆς μάχης τοὺς
 σκότωσαν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ὀργίστηκαν καὶ, τώρα πιά,
 χωρὶς κανένα πρόσχημα ἐκστρατεύουν κατὰ τῶν Πλαταιῶν
 προστάζοντας ὅλους τοὺς Πελοποννησίους, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς
 Ἀργεῖους, νὰ στείλουν, κάθε πόλη χωριστά, τὰ δύο τρίτα
 τῆς στρατιωτικῆς τους δύναμης, καὶ παραγγέλλοντας σὲ
 ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους Βοιωτοῦς, τοὺς Λοκροῦς, τοὺς Φω-

Αἰνῖασι πανδημὶ ἐπαγγέλαντες στρατεύειν. 102 καὶ περικαθεζόμενοι αὐτῶν τὸ τεῖχος πολλῇ δυνάμει ἐπηγγέλλοντο, εἰ βούλουτο τὴν μὲν πόλιν αὐτοῖς παραδοῦναι, τὴν δὲ χώραν ἔχειν καὶ καρποῦσθαι τὰ αὐτῶν, ἀφίστασθαι δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας. οὐκ ἐβελήσαντων δὲ τῶν Πλαταιέων, ἀλλ' ἀποκρῶναιμένων ὅτι ἄνευ Ἀθηναίων οὐδὲν ἂν πράξειαν, ἐπολιόρκουν αὐτοὺς διπλῶ τείχει περιτειχίσαντες δέκα ἔτη, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς πείρας προσάγοντες. 103 ἐπεὶ δ' ἀπειρήκεσαν οἱ Πλαταιεῖς καὶ ἐνδεεῖς ἦσαν ἀπάντων καὶ ἠποροῦντο τῆς σωτηρίας, διακληρωσάμενοι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς οἱ μὲν ὑπομείναντες ἐπολιορκοῦντο, οἱ δὲ τηρήσαντες νύκτα καὶ ὕδωρ καὶ ἄνεμον πολὺν, ἐξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως καὶ ὑπερβάντες τὸ περιτείχισμα τῶν πολεμίων λαθόντες τὴν στρατιάν, ἀποσφάζαντες τοὺς φύλακας διασώζονται δεῦρο, δεινῶς διακείμενοι καὶ ἀπροσδοκῆτως· οἱ δ' ὑπομείναντες αὐτῶν ἀλούσης τῆς πόλεως κατὰ κράτος ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἠβῶντες, παῖδες δὲ καὶ γυναῖκες ἐξηνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ προαισθημένοι ἐπιόντας τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπεξήλθον Ἀθήναζε. 104 τοῖς οὖν οὕτω φανερώς ἐνδεδειγμένοις τὴν εὐνοίαν τῷ δήμῳ, καὶ προεμένοις ἅπαντα τὰ αὐτῶν καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν

4 δὲ post ἀφίστασθαι del. Rennie 5 δὲ τῶν FP^cD: τῶν cett. Πλαταιέων FQ^pc: Πλαταιῶν Q^{ac}, cett. 8 δύο ἔτη Palmer 13 τείχισμα R 18 προαισθημένοι FQY²e: αἰσθανόμενοι SYRD: αἰσθόμενοι Blass 21 ἐαυτῶν YR

κεῖς, τοὺς Μαλιεῖς, τοὺς Οἰταίους καὶ τοὺς Αἰνῖανες νὰ ἐκστρατεύσουν μὲ ὅλες τους τὶς δυνάμεις. 102 Οἱ Λακεδαιμόνιοι πολιορκήσαν τὸ τεῖχος τῶν Πλαταιῶν μὲ μεγάλη δύναμη καὶ πρότειναν στοὺς Πλαταιεῖς νὰ τοὺς παραδώσουν, ἂν ἤθελαν, τὴν πόλιν τους, διατηρώντας τὴν ἐξουσία τους στὴν ὑπαιθρὴ χώρα καὶ ἀπολαμβάνοντας τὰ καλά τους, θὰ ἔπρεπε ὅμως νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ συμμαχία τους μὲ τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ ὅταν οἱ Πλαταιεῖς δὲν δέχτηκαν καὶ ἀποκρίθηκαν ὅτι χωρὶς τοὺς Ἀθηναίους δὲν θὰ ἔπρατταν τὸ παραμικρό, οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἔχοντας χτίσει γύρω ἀπὸ τὴν πόλιν τους διπλὸ τεῖχος, τοὺς πολιορκοῦσαν δέκα χρόνια, ἐπιχειρώντας πολλὰς καὶ κάθε μορφῆς ἐπιθέσεις. 103 Καὶ ὅταν οἱ Πλαταιεῖς ἀπελπίστηκαν καὶ εἶχαν ξεμείνει ἀπ' ὅλα καὶ ἔφτασαν σὲ ἀπόγνωση γιὰ τὴ σωτηρία τους, ρίχνοντας κλῆρο μεταξύ τους χωρίστηκαν σὲ δύο· καὶ οἱ μὲν ἔμειναν στὴ θέση τους καὶ ἀντεχάν στὴν πολιορκία, ἐνῶ οἱ ἄλλοι παραφύλαξαν μιὰ νύχτα μὲ πολλὴ βροχὴ καὶ δυνατὸ ἄνεμο, καὶ βγαίνοντας ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν σκαρφάλωσαν στὸ περιτείχισμα τῶν ἐχθρῶν τους, χωρὶς νὰ τοὺς πάρουν εἶδηση οἱ στρατιῶτες, κατέσφαξαν τοὺς φύλακες καὶ ἔφτασαν ἐδῶ ζωντανοί, παρ' ὅτι σὲ ἄθλια κατάσταση καὶ χωρὶς νὰ τὸ πιστεύουν καὶ οἱ ἴδιοι. Ὅσοι ὅμως ἀπὸ τοὺς Πλαταιεῖς ἔμειναν πίσω, ὅταν ἡ πόλιν τους καταλήφθηκε μὲ αἰφνίδια κίνηση, κατασφάχτηκαν ὅλοι οἱ ἄντρες, ἐνῶ παιδιὰ καὶ γυναῖκες πουλήθηκαν δοῦλοι, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πρῶτοι κατάλαβαν ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι πλησίαζαν ἀπειλητικοί, καὶ γι' αὐτὸ ἔφυγαν στὰ κρυφὰ παίρνοντας τὸν δρόμο γιὰ τὴν Ἀθήνα. 104 Αὐτοὺς λοιπὸν ποὺ τόσο περίτρانا ἀπέδειξαν τὸ εὐγενικό τους φρόνημα ἀπέναντι στὸν λαὸ μας καὶ ἐγκατέλειψαν ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, τὰ παιδιὰ τους καὶ τὶς γυναῖκες τους, προσέξτε ξανά, πῶς τοὺς παραχω-

σκοπέετε πῶς μετέδοτε τῆς πολιτείας. ἐκ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων καταφανῆς πᾶσιν ἔσται ὁ νόμος, καὶ γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. καὶ μοι λαβὲ τὸ ψήφισμα τοῦτο καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

5

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ

Ἴπποκράτης εἶπεν, Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐπιτίμους καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι, καὶ μετεῖναι αὐτοῖς ὧνπερ Ἀθηναῖοι μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν καὶ ὀσίων, πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη ἢ τελετὴ ἔστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων. κατανεῖμαι δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς φυλάς· ἐπειδὴν δὲ νεμηθῶσι, μὴ ἐξέστω ἔτι Ἀθηναῖω μηδενὶ γίνεσθαι Πλαταιέων, μὴ εὐρομένω παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων.

105 Ὅρατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔγραψεν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ ἤξιω-
15 σε τοὺς Πλαταιέας λαμβάνοντας τὴν δωρεὰν πρῶτον μὲν δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἔστιν Πλαταιεὺς καὶ εἰ τῶν φίλων τῶν τῆς πόλεως, ἵνα μὴ ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μεταλάβωσι τῆς πολιτείας· ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ,
20 καὶ στήσαι ἐν ἀκροπόλει παρὰ τῇ θεῷ, ἵνα σώζῃται ἢ δωρεὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ ἢ ἐξελέγξαι ὅτου ἂν ἕκαστος ἢ συγγενῆς. καὶ ὕστερον οὐκ ἐᾶ γίνεσθαι Ἀθηναῖον ἐξεῖναι,
106 ὃς ἂν μὴ νῦν γένηται καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ,

2 ἔσται Hude: ἐστὶν codd. 5 ΨΗΦΙΣΜΑ om. S 6 εἶπε RV 7 ἐπιτίμους Cobet: ἐντίμους codd. καὶ om. S^{ac} 8 ἀλλὰ μὴ τῶν ἱερωσυνῶν ante πλὴν add. Riehemann: ante μηδὲ Osborne: lacunam ante πλὴν statuit Carey 9 τούτων μὴ μετεῖναι αὐτοῖς ante μηδὲ add. Reiske λαχεῖν vel γενέσθαι post ἀρχόντων add. Reiske 10 ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγυτῆς κατὰ τὸν νόμον post τούτων add. Osborne: lacunam statuit Reiske 12 τῶν Ἀθηναίων R 13 ὁράτε SYD: ὁράτ' R: ὁράτε δὴ FQY^{mg} fortasse recte 17 ἔστι YR εἰ τῶν φίλων SQ^gYRD: εἰς τῶν φίλων FQY^g 19 ἀναγράφειν D 20 στήναι Richards παρὰ SYRD: πρὸς FQY^g

ρήσατε τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχουν στὸ πολιτικό μας σύστημα. Γιατί, μέσα ἀπὸ τὰ δικά σας ψηφίσματα θὰ γίνει ὀλοφάνερος σὲ ὅλους ὁ νόμος καὶ θὰ καταλάβετε ὅτι λέω τὴν ἀλήθεια. Κάνε μου, κλητήρα, τὴ χάρη νὰ πάρεις τὸ ψήφισμα αὐτὸ καὶ νὰ τοὺς τὸ διαβάσεις.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΛΑΤΑΙΕΙΣ

Ὁ Ἴπποκράτης εἰσηγήθηκε: ἀπὸ σήμερα οἱ Πλαταιεῖς νὰ κηρυχτοῦν Ἀθηναῖοι πολῖτες, μὲ πλήρη δικαιώματα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἀθηναῖοι, καὶ νὰ μετέχουν σὲ ὅλα ἀκριβῶς ποὺ μετέχουν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ στὶς ἰδιωτικὲς καὶ στὶς δημόσιες ἱεροπραξίες, ἐκτὸς ἀπὸ ἱερατικὰ ἀξιώματα καὶ ἱεροπραξίες κατὰ κληρονομικὴ διαδοχὴ ... μῆτε στοὺς ἐννέα ἀρχοντες, οἱ ἀπόγονοί τους ὅμως ..... νὰ κατανεμηθοῦν οἱ Πλαταιεῖς μεταξὺ τῶν δήμων καὶ τῶν φυλῶν καὶ ὅταν τελειώσει ἡ κατανομή τους, νὰ μὴν μπορεῖ στὸ ἐξῆς κανένας ἀπὸ τοὺς Πλαταιεῖς νὰ γίνετα Ἀθηναῖος χωρὶς τὴ ρητὴ ἔγκριση τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ.

105. Βλέπετε, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, πόσο εὐστοχη καὶ ἀκριβοδίκαιη ἦταν ἡ εἰσηγήση τοῦ ῥήτορα γιὰ χάρη τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ. Ἀπαίτησε ἀπὸ τοὺς Πλαταιεῖς ἀποδέκτες τῆς δωρεᾶς πρῶτα-πρῶτα νὰ ὑποστοῦν, ὁ καθένας χωριστά, τὸν δικαστικὸ ἔλεγχο, ἂν πράγματι εἶναι Πλαταιεῖς καὶ ἂν ἀνήκουν σὲ ἐκείνους ποὺ τρέφουν φιλικὰ αἰσθήματα πρὸς τὴν πόλιν μας, γιὰ νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀποχτήσουν πολλοὶ τὰ πολιτικά μας δικαιώματα μὲ αὐτὸ τὸ πρόσχημα· ἔπειτα, τὰ ὀνόματα ὅσων ἐξετάστηκαν νὰ χαραχτοῦν σὲ πέτρινη στήλῃ καὶ νὰ τὴν στήσουν πάνω στὴν Ἀκρόπολη δίπλα στὴ θεά, γιὰ νὰ διασώζεται ἢ δωρεὰ στὶς μελλοντικὲς γενιὲς καὶ νὰ μπορεῖ ὁ καθένας νὰ ἐλέγξει ποιανοῦ συγγενῆς εἶναι. Ἐπειτα πάλι δὲν δίνει τὸ δικαίωμα νὰ μπορεῖ νὰ γίνετα Ἀθηναῖος 106 παρὰ μόνον ὅποιος γίνετα ἐκείνη τὴ στι-

τοῦ μὴ πολλοὺς φάσκοντας Πλαταιέας εἶναι κατασκευάζειν αὐτοῖς πολιτείας. ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διωρίσατο ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς αὐτοὺς εὐθέως ὑπὲρ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν, {καὶ} μὴ ἐξεῖναι αὐτῶν μηδενὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων λαχεῖν μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιάς, τοῖς δ' ἐκ τούτων, ἂν ὄσιν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς καὶ ἐγγνητῆς κατὰ τὸν νόμον.

107 Οὐκ οὖν δεινόν; πρὸς μὲν τοὺς ἀστυγείτονας καὶ ὁμολογουμένως ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν γεγεννημένους οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς διωρίσασθε περὶ ἐκάστου, 10 ἐφ' οἷς δεῖ ἔχειν τὴν δωρεάν, τὴν δὲ περιφανῶς ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι πεπορνευμένην οὕτως αἰσχρῶς καὶ ὀλιγῶρως ἐάσετε ὑβρίζουσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς θεοὺς ἀτιμώρητον, ἣν οὔτε οἱ πρόγονοι ἀστὴν κατέλιπον οὔθ' ὁ δῆμος πολίτην ἐποίησατο; 108 ποῦ γὰρ αὕτη οὐκ εἴργασται τῷ σώματι, ἣ ποῖ οὐκ ἐλήλυθεν ἐπὶ τῷ καθ' ἡμέραν μισθῷ; οὐκ ἐν Πελοποννήσῳ μὲν πάσῃ, ἐν Θετταλίᾳ δὲ καὶ Μαγνησίᾳ μετὰ Σίμου τοῦ Λαρισσαίου καὶ Εὐρυδάμαντος τοῦ Μηδείου, ἐν Χίῳ δὲ καὶ ἐν Ἰωνίᾳ τῇ πλείστη μετὰ Σωτάδου τοῦ Κρητὸς ἀκολουθοῦσα, μισθωθείσα ὑπὸ τῆς Νικαρέτης ὅτε ἔτι ἐκείνης ἦν; τὴν δὴ ὑφ' ἑτέροις οὖσαν καὶ ἀκολουθοῦσαν τῷ διδόντι τί οἴεσθε ποιεῖν; ἀρ' οὐχ ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἀπάσας ἡδονάς; εἶτα τὴν τοιαύτην

4 καὶ del. Reiske 7 οὐκ οὖν S: οὐκοῦν cett. ὁμολογουμένους FQ 8 τῶν om. S 9 διωρίσασθε Reiske: διωρισασθαι S: διορίσασθαι cett. 10 τὴν δὲ om Y^{ac}R καὶ ἀκριβῶς post περιφανῶς add. FQ 11 ἐάσετε S^{sl}, cett.: ἐάσατε S 13 εἶναι post ἀτιμώρητον add. FQ 14 πολίτην F^{sl}, cett.: πολίτην SF αυτη S^Q: αὐτῆι F ποῖ Reiske: ποῦ codd. 18 Μηδείου SP^cQYR: Μηδίου S^{ac}: Μειδίου FDY^{mg} υἱῶ post Μηδείου add. FQD καὶ Ἰωνία R 20 ὅτ' ἐκείνης R δὲ F^{sl}Q^{sl}

γμῆ καὶ ὑποστῆ τὸν δικαστικὸν ἔλεγχον, γὰρ νὰ μὴν ἰσχυριστοῦν πολλοὶ ὅτι εἶναι Πλαταιεῖς καὶ ἐξασφαλίσουν μὲ ἀπάτη γὰρ τὸν ἑαυτὸ τους δικαιώματα πολίτη. Ἐπειτα στὸ ψήφισμα ὁ ρήτορας ὄρισε μὲ σαφήνεια καὶ γὰρ ἄμεση ἐφαρμογὴ τὸν νόμον ὡς πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς, γὰρ τὸ καλὸ τῆς πόλεως μας καὶ τῶν θεῶν: νὰ μὴν μπορεῖ κανένας τους νὰ ἐκλέγεται στοὺς ἐννέα ἄρχοντες μήτε σὲ ἱερατικὰ ἀξιώματα, οἱ ἀπόγονοί τους ὅμως νὰ μποροῦν, ἂν ἔχουν γεννηθεῖ ἀπὸ γυναίκα ἀστῆ καὶ παντρεμένη ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει.

107 Λοιπὸν, φοβερὸ δὲν εἶναι; Ἀπέναντι μὲν σὲ αὐτοὺς ποὺ ζοῦν σὲ ὁμορῆ πόλιν καὶ ὅλοι παραδέχονται ὅτι ἀναδείχτηκαν ἀπ' ὅλους τοὺς Ἑλληνας οἱ πιὸ γενναῖοι πρὸς τὴν πόλιν μας, τόσο εὐστοχα καὶ ἐπακριβῶς ὀρίσατε, γὰρ τὸν καθένα χωριστά, ὑπὸ ποιῆς προϋποθέσεις πρέπει νὰ λάβει τὴν δωρεά, τὴν γυναίκα ὅμως ποὺ ὀλοφάνερα ἔχει ἐκπορνευτεῖ, τόσο αἰσχρὰ καὶ ἀδίστακτα, ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρῃ τῆς Ἑλλάδας ὡς τὴν ἄλλη, θὰ τὴν ἀφήσετε ἀτιμώρητη, ἐνῶ ἐξευτελίζει τὴν πόλιν μας καὶ ἀσεβεῖ πρὸς τοὺς θεοὺς μας, αὐτὴν ποὺ οὔτε οἱ πρόγονοί της τῆς κληροδότησαν δικαιώματα ἀστῆς οὔτε ὁ λαὸς τὴν ἀνακῆρυξε πολίτιδα; 108 Καὶ ποῦ δὲν ἔχει πουλήσει τὸ κορμὶ της; Καὶ ποῦ δὲν ἔχει πάει γὰρ νὰ κερδίσει τὸ μεροκάματο; Σὲ ὀλόκληρη τὴν Πελοπόννησο δὲν ἔχει πάει, στὴν Θεσσαλία καὶ τὴν Μαγνησία, συντροφιά μὲ τὸν Σίμο ἀπὸ τὴν Λάρισα καὶ τὸν Εὐρυδάμαντα τὸν γιὸ τοῦ Μηδείου, στὴν Χίον πάλιν καὶ στὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἰωνίας συνοδεύοντας τὸν Σωτάδα ἀπὸ τὴν Κρήτη, ἐκχωρημένη σὲ αὐτὸν μὲ μισθὸ ἀπὸ τὴν Νικαρέτη, ὅταν ἡ Νέαιρα τὴν εἶχε ἀκόμη κυρά της; Καὶ μιὰ γυναίκα ποὺ ἔχει ἀφέντες στὸ κεφάλι της καὶ πάει μαζί μὲ ὅποιον τὴν πληρώνει, τί νομίζετε ὅτι κάνει; Μήπως δὲν εἶναι δούλα σ' ἐκείνους ποὺ τὴν χρησιμοποιοῦν γὰρ νὰ τοὺς

καὶ περιφανῶς ἐγνωσμένην ὑπὸ πάντων <ἀπὸ τριῶν τρυπημάτων> γῆς περίοδον εἰργασμένην ψηφιεῖσθε ἀστὴν εἶναι; 109 καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας διαπεπράχθαι, ἢ ποία αἰσχύνῃ καὶ ἀσεβείᾳ οὐκ ἔνοχοι αὐτοὶ εἶναι; πρὶν μὲν γὰρ γραφῆναι ταύτην καὶ εἰς ἀγῶνα καταστήναι καὶ πυθέσθαι πάντας ἥτις ἦν καὶ οἶα ἡσέβηκεν, τὰ μὲν ἀδικήματα ταύτης ἦν, ἢ δ' ἀμέλεια τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν οὐκ ἤδεσαν ὑμῶν, οἱ δὲ πυθόμενοι τῷ μὲν λόγῳ ἡγανάκτουν, τῷ δ' ἔργῳ οὐκ εἶχον ὅ τι χρῆσαιτο αὐτοί, οὐδενὸς εἰς ἀγῶνα καθιστάντος οὐδὲ διδόντος περὶ αὐτῆς τὴν ψήφον. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἴστε πάντες καὶ ἔχετε ἐφ' ὑμῶν αὐτοῖς καὶ κύριοι ἐστε κολάσαι, ὑμέτερον ἤδη τὸ ἀσέβημα γίνεται τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐὰν μὴ ταύτην κολάσητε. 110 τί δὲ καὶ φήσειεν ἂν ὑμῶν ἕκαστος εἰσιῶν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἢ θυγατέρα ἢ μητέρα, ἀποψηφισάμενος ταύτης, ἐπειδὴν ἔρηται ὑμᾶς 'ποῦ ἦτε;' καὶ εἶπητε ὅτι 'ἐδικάζομεν'; τῷ ἐρήσεται εὐθύς. 'Νεαίρα' δῆλον ὅτι φήσετε (οὐ γάρ;) 'ὅτι ξένη οὐσα ἀστῶ συνοικεῖ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ὅτι τὴν θυγατέρα μεμοιχευμένην ἐξέδωκεν Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι, καὶ αὐτῇ ἔθυσσε τὰ ἱερά τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῷ Διόνυσῳ γυνὴ ἐδόθη', καὶ τὰλλα διηγούμενοι τὴν κατηγορίαν αὐτῆς, ὡς καὶ μνημονικῶς καὶ ἐπιμελῶς περὶ ἐκάστου κα-

1 (fortasse post πάντων) ἀπὸ τριῶν τρυπημάτων τὴν ἐργασίαν πεποιησθαι Herm. 325,18 Rabe; cf. D.H. fr. 23 Usener-Radermacher, Greg. Cor. 7,1160 Walz, Tzetzes H. 6,83

1 post πάντων verba ἀπὸ τῶν τριῶν τρυπημάτων inseruit Blass (ἀπὸ τριῶν τρυπημάτων Kapparis) ex Herm. 325,18 Rabe 3 φήσετε καλὸν R 6 ἡσέβηκε R: ἡσεβήκει Hude 7 ἦν R: ἦν ἂν cett. 9 post ἔργῳ sex litt. in S erasae αὐτοὶ R: αὐτῇ cett. 14 εἰσιῶν SF⁷Q⁷YRD: ἀπιῶν FQ 15 ἔρητε SFQ 20 ἔθυσεν F ὑπὲρ FQ: περὶ SYRD 22 ὡς εὖ καὶ μνημονικῶς FQ: ὡς μνημονικῶς R

ἱκανοποιεῖ ὅλες τις ὀρέξεις; Ἐπειτα, μιὰ τέτοια γυναῖκα ποὺ οἱ πάντες γνωρίζουν πῶς ἔχει κάνει τὸν γύρο τοῦ κόσμου πουλώντας τὴνπραμάτεια της καὶ ἀπὸ τις τρεῖς τρύπες της, θὰ ψηφίσετε ὅτι εἶναι ἀστὴ; 109 Καὶ ἂν τύχει καὶ σᾶς ρωτήσουν κάποιοι τί καλὸ ὑπάρχει σ' αὐτὸ ποὺ ἔχετε κάνει, τί θὰ ἀπαντήσετε, ἢ γιὰ ποιά ἀδιαντροπιά ἢ ἀσεβεία θὰ ἰσχυριστεῖτε ὅτι δὲν εἴσατε ἐσεῖς οἱ ἴδιοι ὑπόλογοι; Γιατὶ προτοῦ αὐτὴ καταγγελλεῖ καὶ ἐμπλακεῖ σὲ δικαστικὸ ἀγῶνα καὶ προτοῦ οἱ πάντες ἀντιληφθοῦν ποία ἦταν αὐτὴ καὶ τί ἱεροσυλίες ἔχει διαπραξεί, τὰ ἐγκλήματα μὲν ἦταν δικά της, ἢ παράλειψη ὅμως ἦταν τῆς πόλης μας. Ἀπὸ σᾶς κάποιοι δὲν γνώριζαν, κάποιοι ἄλλοι ὅμως ποὺ ἔμαθαν, ἐνῶ ἀγανακτοῦσαν στὰ λόγια, στὴν πράξη δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐνεργήσουν οἱ ἴδιοι, ἀφοῦ κανένας δὲν τὴν κατήγγειλε στὸ δικαστήριον οὔτε καὶ ἐπέτρεψε ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐνοχὴ της. Τώρα ὅμως ποὺ καὶ ὅλοι σας ξέρετε τί συμβαίνει καὶ τὴν κρατᾶτε στὸ χέρι σας καὶ δικαιούστε νὰ τὴν τιμωρήσετε, τὸ ἀσέβημα πλέον πρὸς τοὺς θεοὺς γίνεται δικό σας ἀσέβημα, ἂν τυχὸν καὶ δὲν τὴν τιμωρήσετε. 110 Καὶ ἀθωώνοντάς την, τί θὰ ἔλεγε, μπαίνοντας στὸ σπιτί του ὁ καθένας σας, στὴ δικιά του γυναῖκα ἢ τὴν κόρη του ἢ τὴ μάνα του, ἂν σᾶς ρωτήσῃ "ποῦ ἦσαταν;" καὶ πεῖτε "εἴχαμε δικαστήριον"; "Γιὰ ποιόν;"; θὰ ρωτήσῃ ἀμέσως. "Γιὰ τὴν Νεαίρα", βέβαια θὰ πεῖτε (τί ἄλλο;), "γιατί, μόλο ποὺ εἶναι ξένη, ζεῖ παράνομα παντρεμένη με ἀστὸ καὶ γιατί τὴν κόρη της ποὺ εἶχε πιαστεῖ νὰ μοιχεύεται τὴν ἔδωσε στὸν Θεογένη ποὺ ἦταν βασιλέας νὰ τὴν παντρευτεῖ, καὶ τέλεσε τις ἀπόρρητες ἱεροπραξίες γιὰ τὸ καλὸ τῆς πόλης μας καὶ δόθηκε γυναῖκα στὸν Διόνυσον". θὰ διηγηθεῖτε καὶ τὸ ὑπόλοιπο κατηγορητήριον ἐναντίον της ἀναφέροντας πόσο ἀξιομνημόνευτα καὶ προσεχτικὰ ἀπαγγέλληκε

τηγορήθη. 111 αἱ δὲ ἀκούσασαι ἐρήσονται 'τί οὖν ἐποιήσατε;' ὑμεῖς δὲ φήσετε 'ἀπειρηφίσμεθα'. οὐκοῦν ἤδη αἱ μὲν σωφρονέσταιται τῶν γυναικῶν ὀργισθήσονται ὑμῖν, διότι ὁμοίως αὐταῖς ταύτην κατηξιούτε μετέχειν τῶν τῆς πόλεως
 5 καὶ τῶν ἱερῶν· ὅσαι δ' ἀνόητοι, φανερώς ἐπιδείκνυτε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ὡς ἄδειαν ὑμῶν καὶ τῶν νόμων δεδωκότων· δόξετε γὰρ ὀλιγώρως καὶ ῥαθύμως φέροντες ὁμογνώμονες καὶ αὐτοὶ εἶναι τοῖς ταύτης τρόποις. 112 ὥστε πολὺ μᾶλλον ἐλυσιτέλει μὴ γενέσθαι τὸν ἀγῶνα τουτουῖ ἢ
 10 γενομένου ἀπορηφίσασθαι ὑμᾶς. κομιδῇ γὰρ ἤδη {παντελῶς} ἐξουσία ἔσται ταῖς πόρναῖς συνοικεῖν οἷς ἂν βούλωνται, καὶ τοὺς παῖδας φάσκειν οὗ ἂν τύχῳσιν εἶναι· καὶ οἱ μὲν νόμοι ἄκυροι ὑμῖν ἔσονται, οἱ δὲ τρόποι τῶν ἑταῖρῶν κύριοι ὅ τι ἂν βούλωνται διαπράττεσθαι. ὥστε καὶ ὑπὲρ
 15 τῶν πολιτῶν σκοπεῖτε, τοῦ μὴ ἀνεκδότους γενέσθαι τὰς τῶν πενήτων θυγατέρας. 113 νῦν μὲν γάρ, κὰν ἀπορηθῇ τις, ἱκανὴν προῖκ' αὐτῇ ὁ νόμος συμβάλλεται, ἂν καὶ ὀπωστιοῦν μετρίαν ἢ φύσις ὄψιν ἀποδῶ· προπηλακισθέντος δὲ τοῦ νόμου ὑφ' ὑμῶν ἀποφυγούσης ταύτης, καὶ ἀκύρου γε
 20 νομένου, παντελῶς ἤδη ἢ μὲν τῶν πορνῶν ἐργασία ἤξει εἰς τὰς τῶν πολιτῶν θυγατέρας, δι' ἀπορίαν ὅσαι ἂν μὴ δύωνται ἐκδοθῆναι, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν ἀξίωμα εἰς τὰς ἑταῖρας, ἂν ἄδειαν λάβωσι τοῦ ἐξεῖναι αὐταῖς παι-

4 τῶν τῆς πόλεως μετέχειν R 5 ἀναίσχυντοι D^g post ἐπιδείκνυτε add. ταύταις F^g Q^g Y^g D 10 γενομένου Wolf: γενομένου codd. ἤδη om. SY^{ac} RD παντελῶς del. G. H. Schaefer 13 ἐτέρων S^{ac} 15 γίνεσθαι FQ: γίνεσθαι Blass 18 ἐπιδῶ Reiske 20 παντελῶς γενομένου R 21 πολιτῶν Reiske: πολιτῶν codd.

κάθε κατηγορία χωριστά. 111 Καὶ αὐτὲς ἀκούγοντάς τα θὰ ρωτήσουν "Ὡραῖα, καὶ σεῖς τί κάνατε;". Καὶ σεῖς θὰ πεῖτε "τὴν ἀθωώσαμε". Λοιπὸν, τότε πᾶ οἱ πιὸ μυαλωμένες ἀπὸ τῆς γυναικῆς θὰ ἐξοργιστοῦν μαζί σας τοῦ κρίνατε αὐτὴ τὴ γυναικῆ ἀξία νὰ συμμετέχει στὰ δημόσια πράγματα καὶ στὶς ἱεροπραξίες ἰσότιμα μὲ κεῖνες· καὶ ὅσες πάλι εἶναι ἄμυαλες, τοὺς δείχνετε ὀλοφάνερα νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν, ἀφοῦ, ὅπως φαντάζονται, ἐσεῖς καὶ οἱ νόμοι τοὺς ἔχετε προσφέρει ἀτιμωρησία· γιατί, μὲ τὴν ἀδιάφορη καὶ ἐπιτόλαιη στάση σας θὰ δημιουργήσετε τὴν ἐντύπωση ὅτι καὶ ἐσεῖς οἱ ἴδιοι συμφωνεῖτε μὲ τοὺς τρόπους τῆς. 112 Ἐπομένως, πολὺ πιὸ χρήσιμο θὰ ἦταν ποτὲ νὰ μὴν εἶχε γίνεαι αὐτὸς ὁ δικαστικὸς ἀγῶνας, παρὰ νὰ ἔχει γίνεαι καὶ ἐσεῖς νὰ τὴν κηρύξετε ἀθῶα. Γιατὶ τώρα πᾶ οἱ πόρνες θὰ ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ ζοῦν παντρεμένες μὲ ὅποιους θέλουν καὶ νὰ λένε ὅτι τὰ παιδιὰ τοὺς ἔχουν πατέρα τὸν ὅποιονδήποτε· καὶ οἱ νόμοι —τί κρίμα γιὰ σᾶς!— θὰ χάσουν τὸ κύρος τοὺς, ἐνῶ οἱ πόρνες μὲ τὰ φερσίματά τοὺς θὰ ἔχουν τὸ ἐλεύθερο νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν. Ἐπομένως, νὰ ἔχετε τὸν νοῦ σας στὶς δικές μας πολιτίδες, μήπως καὶ μείνουν ἀνύπαντρες οἱ κόρες φτωχῶν πατεράδων. 113 Γιατί, ὅπως ἔχουν τώρα τὰ πράγματα, καὶ τότε ἀκόμα ποὺ μιὰ κόρη δὲν ἔχει τὰ ἀπαραίτητα, ἔρχεται νὰ τὴν συνδράμει ὁ νόμος μὲ ἀρκετὴ προῖκα, φτάνει μόνον ἢ φύση νὰ τὴν ἔχει πλάσει μὲ κάποια, ἔστω καὶ μέτρια, ὁμορφιά· ἂν ὅμως ἢ Νέαιρα γλυτώσει τὴν καταδίκη καὶ ὁ νόμος πεταχτεῖ ἀπὸ ἐσᾶς στὸν βόρβορο καὶ χάσει τὸ κύρος του, τότε, ὀριστικὰ πλέον, ἢ δουλειὰ τῶν πορνῶν θὰ φτάσει ὡς τῆς θυγατέρες τῶν πολιτῶν, ὅσες, ἀπὸ φτώχεια, δὲν θὰμποροῦν νὰ δοθοῦν σὲ γάμο, ἐνῶ ἢ ἀξιοπρέπεια τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν θὰ περιέλθει στὶς ἑταῖρες, ἂν θὰμποροῦν ἀτιμωρητὶ νὰ κάνουν

δοποιείσθαι ὡς ἂν βούλωνται καὶ τελετῶν καὶ ἱερῶν καὶ τιμῶν μετέχειν τῶν ἐν τῇ πόλει. 114 ὥστε εἰς ἕκαστος ὑμῶν νομιζέτω, ὁ μὲν ὑπὲρ γυναικός, ὁ δ' ὑπὲρ θυγατρός, ὁ δ' ὑπὲρ μητρός, ὁ δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ἱερῶν τὴν ψῆφον φέρειν, τοῦ μὴ ἐξ ἴσου φανῆναι ἐκείνας τιμωμένας ταύτῃ τῇ πόρῃ, μηδὲ τὰς μετὰ πολλῆς καὶ καλῆς σωφροσύνης καὶ ἐπιμελείας τραφείσας ὑπὸ τῶν προσηκόντων καὶ ἐκδοθείσας κατὰ τοὺς νόμους, ταύτας ἐν τῷ ἴσῳ φαίνεσθαι μετεχούσας τῇ μετὰ πολλῶν καὶ ἀσελγῶν τρόπων πολλάκις πολλοῖς ἐκάστης ἡμέρας συγγενημένη, ὡς ἕκαστος ἠβούλετο. 115 ἠγείσθε δὲ μήτ' ἐμὲ τὸν λέγοντα {εἶναι Ἀπολλόδωρον} μήτε τοὺς ἀπολογησομένους καὶ συνεροῦντας πολίτας, ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ Νέαιραν ταυτηνὶ περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῇ πρὸς ἀλλήλους 15 διαδικάζεσθαι. καὶ ὅταν μὲν ἐπὶ τῆς κατηγορίας γένησθε, τῶν νόμων αὐτῶν ἀκούετε, δι' ὧν οἰκεῖται ἡ πόλις καὶ καθ' οὓς ὁμωμόκατε δικάσειν, τί κελεύουσιν καὶ τί παραβεβήκασιν· ὅταν δὲ ἐπὶ τῆς ἀπολογίας ᾗτε, μνημονεύοντες τὴν τῶν νόμων κατηγορίαν καὶ τὸν ἔλεγχον τὸν τῶν εἰρημένων, τῇν 20 τε ὄψιν αὐτῆς ἰδόντες, ἐνθυμείσθε τοῦτο μόνον, εἰ Νέαιρα οὔσα ταῦτα διαπέπρακται.

116 Ἄξιον δὲ κάκεινο ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀρχίαν τὸν ἱεροφάντην γενόμενον, ἐξελεγχθέντα ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀσεβεῖν θύοντα παρὰ τὰ πάτρια τὰς θυσίας,

23-132.5 Ἀρχίαν ... ἱερείας Athen. 13,594a-b

1 οἷς ἂν D 4 post πόλεως tres litt. in S erasae (fortasse ὁ δέ) 7 τραφείσας S^{sl} cett.: τραφήναι S^{ac}: τραφῆσας S^{pc} 8-9 ἐν τῷ ἴσῳ codd.: τῶν ἴσων G. H. Schaefer 11 ἐβούλετο Rennie 12 εἶναι Ἀπολλόδωρον del. Herwerden 15 διαδικάζεσθαι FQY^{pc}: δικάζεσθαι cett. 17 οἷτοι post παραβεβήκασιν add. Iurinus 18 δ' ἐπὶ YR ὁμολογίας R 19 τὸν τῶν Bekker: τῶν τῶν Q: τῶν cett. 20 αὐτῇ R ἐνθυμείσθε τὸν νόμον F^gQ^gY^gY^g εἰ S^{sl}, cett.: ἡ S 24 ἀσεβεῖν θύοντα codd.: ὡς ἀσεβοῦντα καὶ θύοντα Athen.: ἀσεβοῦντα καὶ θύοντα Blass

παιδιά μὲ ὅποιον τρόπο διαλέξουν καὶ νὰ συμμετέχουν στὶς τελετές, τίς ἱεροπραξίες καὶ τίς τιμές τῆς πόλης μας. 114 Ἐπομένως, καθένας σας θὰ πρέπει νὰ σκεφτεῖ ὅτι ρίχνει τὴν ψῆφο του, ὁ ἕνας γιὰ τὴ γυναίκα του, ὁ ἄλλος γιὰ τὴν κόρη του, ὁ ἄλλος γιὰ τὴ μάνα του, ὁ ἄλλος γιὰ τὴν πόλη μας καὶ τοὺς νόμους της καὶ τὰ ἱερά της, γιὰ νὰ μὴ φανεῖ ὅτι οἱ γυναῖκες ἐκεῖνες τιμῶνται ἐξίσου μὲ αὐτὴ τὴν πόρῃ, μήτε ἐκεῖνες ποὺ μὲ πολλὴ καὶ ἀριστη εὐπρέπεια καὶ φροντίδα ἀνατράφηκαν ἀπὸ τοὺς δικούς τους ἀνθρώπους καὶ ποὺ δόθηκαν σὲ γάμο σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους, νὰ φαίνεται ὅτι μετέχουν ἐξίσου μ' αὐτὴν ποὺ ἔχει πάει πολλές φορές κάθε μέρα μὲ πολλοὺς ἄντρες — σὲ πολλὲς καὶ ἀδιάντροπες στάσεις, ἀνάλογα μὲ τὸ τί ἤθελε ὁ καθένας τους. 115 Καὶ νὰ σκεφθεῖτε ὅτι οἱ δύο πλευρὲς ποὺ ἀντιμάχονται ἢ μία τὴν ἄλλη γιὰ ὅσα ἔχουν διαπραχθεῖ ἀπὸ τὴν Νέαιρα δὲν εἶμαι ἐγώ, ὁ κατήγορος, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἀπολογηθοῦν γι' αὐτὴν καὶ θὰ μιλήσουν ὑπὲρ της· οἱ νόμοι εἶναι καὶ ἡ Νέαιρα αὐτὴ ἐδῶ! Καὶ ὅταν μὲν πρόκειται νὰ κρίνετε τὴ μήνυση, νὰ ἀκούτε τί λένε οἱ ἴδιοι οἱ νόμοι μὲ τοὺς ὁποίους διοικεῖται ἡ πόλη μας καὶ σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ἔχετε δώσει ὄρκο νὰ δικάσετε, τί ἐντέλλονται καὶ σὲ ποιὰ σημεῖα τοὺς ἔχουν παραβιάσει οἱ κατηγορούμενοι· ὅταν πάλι πρόκειται νὰ κρίνετε τὴν ἀπολογία, φέρνοντας στὸν νοῦ σας τὴν καταγγελία τῶν νόμων καὶ τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα τῶν προβληθέντων ἰσχυρισμῶν, καὶ βλέποντάς την κατὰ πρόσωπο, βάλτε στὸν νοῦ σας τοῦτο μόνο, ἂν, ὄντας ἡ Νέαιρα ποὺ εἶναι, ἔχει κάνει αὐτὰ τὰ πράγματα.

116 Ἀξίζει, πολῖτες τῆς Ἀθήνας, νὰ βάλετε στὸν νοῦ σας καὶ τοῦτο, ὅτι τὸν Ἀρχίαν, τὸν ἄλλοτε ἱεροφάντη, μὲ τὸ ποὺ ἀποδείχθηκε στὸ δικαστήριο ὅτι ἀσέβησε προσφέροντας θυσίες ἀντίθετα πρὸς τὰ πατροπαράδοτα, τὸν τιμωρήσατε καὶ

ἐκολάσατε ὑμεῖς, καὶ ἄλλα τε κατηγορήθη αὐτοῦ καὶ ὅτι
 Σινώπη τῇ ἐταίρα Ἀλώοις ἐπὶ τῆς ἐσχάρας τῆς ἐν τῇ αὐλῇ
 Ἐλευσίην προσαγοῦση ἱερεῖον θύσειεν, οὐ νομίμου ὄντος ἐν
 ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἱερεῖα θύειν, οὐδ' ἐκείνου οὔσης τῆς θυσίας
 5 ἀλλὰ τῆς ἱερείας. 117 οὐκ οὐκ δεινὸν τὸν μὲν καὶ ἐκ γένους
 ὄντα τοῦ Εὐμολπιδῶν καὶ προγόνων καλῶν κἀγαθῶν καὶ
 πολίτην τῆς πόλεως, ὅτι ἐδόκει τι παραβῆναι τῶν νομίμων,
 δοῦναι δίκην (καὶ οὔθ' ἢ τῶν συγγενῶν οὔθ' ἢ τῶν φίλων
 ἐξαίτησις ἀφέλησεν αὐτόν, οὔθ' αἰ λητουργίαι ἄς ἐλητούρ-
 10 γησε τῇ πόλει αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἱερο-
 φάντην εἶναι, ἀλλ' ἐκολάσατε δόξαντα ἀδικεῖν). Νέαιραν δὲ
 ταυτηνὴν εἰς τε τὸν αὐτὸν θεὸν τοῦτον ἠσεβηκυῖαν καὶ τοὺς
 νόμους, καὶ αὐτὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς, οὐ τιμωρήσεσθε;
 118 Θαυμάζω δ' ἔγωγε τί ποτε καὶ ἐροῦσι πρὸς ὑμᾶς ἐν
 τῇ ἀπολογία. πότερον ὡς ἀστὴ ἐστὶν Νέαιρα αὐτῇ καὶ
 15 κατὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ αὐτῷ; ἀλλὰ μεμαρτύρηται ἐταί-
 ρα οὐσα καὶ δούλη Νικαρέτης γεγεννημένη. ἀλλ' οὐ γυναῖκα
 εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ παλλακὴν ἔχειν ἔνδον; ἀλλ' οἱ παῖδες
 ταύτης ὄντες καὶ εἰσηγμένοι εἰς τοὺς φράτερας ὑπὸ Στε-
 φάνου καὶ ἢ θυγάτηρ ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ἐκδοθεῖσα περιφανῶς
 αὐτὴν ἀποφαίνουσι γυναῖκα ἔχοντα. 119 ὡς μὲν τοῖνυν
 20 οὐκ ἀληθὴ ἐστὶν τὰ κατηγορημένα καὶ μεμαρτυρημένα, οὐτ'
 αὐτὸν Στέφανον οὐτ' ἄλλον ὑπὲρ τούτου οἶμαι ἐπιδείξειν,
 ὡς ἐστὶν ἀστὴ Νέαιρα αὐτῇ. ἀκούω δὲ αὐτὸν τοιοῦτόν τι

2 Ἀλώοις cf. Harp. a 83

2 Σινώπης τῆς ἐταίρας ἐάλω οἷς F⁹Q⁹Y⁹Y⁹ ἀλῶ·οἷς FQYR αἰσχρασ
 S^{ac} 4 ἐκείνου D, Athen.: ἐκείνης SFQYR 6 τῶν Εὐμολπιδῶν R 7
 τῶν νόμων F 15 ἐστὶ YR αὐτῇ Blass: αὐτῆ codd. 19 φράτερας
 Bekker: φράτορας codd. 22 ἐστὶ YR 24 ὡς ... αὐτῇ del. Herwerden
 αὐτῇ Blass: αὐτῆ codd.

τοῦ ἀπαγγέλλησαν κατηγορίες καὶ γιὰ ἄλλα πράγματα καὶ
 κυρίως γιὰ τὸ ὅτι στῆ γιορτῇ τῶν Ἀλώων, πάνω στὸν βω-
 μὸ τῆς αὐλῆς, στὴν Ἐλευσίνα, θυσίασε γιὰ χάρη τῆς Σι-
 νώπης τῆς ἐταίρας τὸ σφάγιο ποῦ τοῦ εἶχε φέρει, μὲ ποῦ
 τὸ ἔθιμο δὲν ἐπέτρεπε νὰ θυσιάζει κανεὶς σφάγια ἐκείνη
 τὴν ἡμέρα οὔτε καὶ τοῦ Ἀρχία δουλειὰ ἦταν ἢ θυσία ἀλλὰ
 τῆς ἱερείας. 117 Φοβερὸ δὲν εἶναι; Αὐτὸς ποῦ ἦταν ἀπὸ τῶν
 Εὐμολπιδῶν τὸ γένος καὶ ἀπὸ προγόνους εὐπατριδες καὶ
 πολίτης τῆς πόλης μας, ἐπειδὴ φάνηκε νὰ παραβιάζει κάτι
 ἀπὸ τὰ θεσπισμένα, τιμωρήθηκε (καὶ οὔτε τὰ παρακάλια
 συγγενῶν καὶ φίλων τὸν ἀφέλησαν, οὔτε οἱ λειτουργίες ποῦ
 εἶχε ἀναλάβει γιὰ χάρη τῆς πόλης ὁ ἴδιος καὶ οἱ πρόγονοί του,
 οὔτε τὸ ὅτι ἦταν ἱεροφάντης, ἀλλὰ τὸν τιμωρήσατε ἐπειδὴ
 φάνηκε νὰ ἔχει διαπράξει ἀδίκημα). τὴν Νέαιρα ὅμως αὐ-
 τὴν ἐδῶ ποῦ καὶ πρὸς τὸν ἴδιο θεὸ ἔχει ἀσεβήσει καὶ πρὸς
 τοὺς νόμους, αὐτὴ καὶ ἢ θυγατέρα της, θὰ τὴν ἀφήσετε
 ἀτιμώρητη;

118 Ἀναρωτιέμαι, ὁμολογῶ, τί τέλος πάντων θὰ σᾶς ποῦν
 στὴν ἀπολογία τους: Μήπως ὅτι ἢ Νέαιρα αὐτῇ ἐδῶ εἶναι
 ἀστὴ καὶ ζεῖ μαζί του σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους; Ἀλλὰ ἔχει
 κατατεθεῖ ἀπὸ τοὺς μάρτυρες ὅτι ἦταν ἐταίρα καὶ ἄλλοτε
 δούλη τῆς Νικαρέτης. Ἡ μήπως ὅτι δὲν εἶναι γυναῖκα του
 ἀλλὰ τὴν ἔχει σπιτωμένη γιὰ παλλακίδα; Ἀλλὰ τὰ παιδιά
 ποῦ εἶναι δικὰ της καὶ ὁ Στέφανος τὰ ἔχει ἐγγράψει στοὺς
 φράτερες, καὶ ἢ κόρη της ποῦ παντρεύτηκε Ἀθηναῖο ἀντρα,
 ἀποδεικνύουν ἀναμφισβήτητα ὅτι ὁ Στέφανος τὴν ἔχει σὰν
 γυναῖκα του. 119 Τώρα, ὅτι δὲν ἀληθεύουν οἱ κατηγορίες
 ποῦ ἔγιναν καὶ οἱ μαρτυρίες ποῦ κατατέθηκαν καὶ ὅτι ἢ
 Νέαιρα αὐτῇ ἐδῶ εἶναι ἀστὴ, οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Στέφανος πι-
 στεῦω ὅτι θὰ μπορέσει νὰ τὸ ἀποδείξει οὔτε κανένας ἄλ-
 λος γιὰ λογαριασμό του. Ἀκούω νὰ λένε ὅτι αὐτὸς κάτι τέ-

μέλλειν ἀπολογεῖσθαι, ὡς οὐ γυναῖκα ἔχει αὐτὴν ἀλλ' ἐταί-
 ραν, καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶν ταύτης ἀλλ' ἐξ ἐτέρας γυναικὸς
 αὐτῷ ἀστῆς, ἣν φησι πρότερον γῆμαι συγγενῆ αὐτοῦ. 120
 πρὸς δὴ τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ τὴν παρα-
 5 σκευὴν τῆς ἀπολογίας καὶ τῶν μαρτυρεῖν αὐτῷ παρεσκευα-
 σμένων πρόκλησιν αὐτὸν προεκαλεσάμην ἀκριβῆ καὶ δι-
 καίαν, δι' ἧς ἐξῆν ὑμῖν πάντα ἀληθῆ εἰδέναι, παραδοῦναι
 τὰς θεραπαίνας τὰς Νεαῖρα τότε προσκαρτερούσας ὅτ' ἦλ-
 θεν ὡς Στέφανου ἐκ Μεγάρων, Θρωάτων καὶ Κοκκαλίην,
 10 καὶ ἃς ὕστερον παρὰ τούτῳ οὔσα ἐκτήσατο, Ξενίδα καὶ
 Δροσίδα, 121 αἱ ἴσασιν ἀκριβῶς Πρόξενόν τε τὸν τελευτή-
 σαντα καὶ Ἀρίστων τὸν νῦν ὄντα καὶ Ἀντιδωρίδην τὸν
 σταδιοδρομοῦντα καὶ Φανῶ {τὴν Στρυβήλην καλουμένην}
 ἢ Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι συνώκησεν, Νεαῖρας ὄντας.
 15 καὶ ἐὰν φαίνηται ἐκ τῆς βασάνου γήμας Στέφανος οὗτοσι
 ἀστὴν γυναῖκα καὶ ὄντες αὐτῷ οἱ παῖδες οὗτοι ἐξ ἐτέρας
 γυναικὸς ἀστῆς καὶ μὴ Νεαῖρας, ἤθελον ἀφίστασθαι τοῦ
 ἀγῶνος καὶ μὴ εἰσιέναι τὴν γραφὴν ταύτην. 122 τὸ γὰρ
 συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν παιδοποιῆται καὶ εἰσάγη εἰς τε
 20 τοὺς φράτερας καὶ δημότας τοὺς υἱεῖς, καὶ τὰς θυγατέρας
 ἐκδιδῶ ὡς αὐτοῦ οὔσας τοῖς ἀνδράσι. τὰς μὲν γὰρ ἐταίρας
 ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν, τὰς δὲ παλλακὰς τῆς καθ' ἡμέραν थे-
 ραπείας τοῦ σώματος, τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι
 γνησίως καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν, ὥστ' εἰ πρό-

21-24 τὰς μὲν ... ἔχειν Athen. 13,573b, Stob. Fl. 22,19 Hense

1 ἔχειν S^{ac}RD 2 εἰσὶν S: εἰσὶ cett. ἐξ om. R 3 φησὶ codd.: φήσει
 Blass 6 προεκαλεσάμην codd.: προῦκαλεσάμην Rennie 7 ἅπαντα
 YR 9 θρωάτων S 10 ἐκτήσατο om. R 13 τὴν Στρυβήλην καλου-
 μένην del. Kapparis: Φανῶ τὴν Στρυβήλην πρότερον καλουμένην vel
 Στρυβήλην τὴν Φανῶ καλουμένην Blass 14 θεογενῆ S συνώκησε R
 18-24 τὸ γὰρ ... ἔχειν del. Naber 20 φράτερας Bekker: φράτορας
 codd. 22 τὰς παλλακὰς vel τὰς παλλακὰς δὲ codices Stobaei 22-
 23 θεραπείας τοῦ σώματος codd.: παλλακείας Athen.

τοιο σκέφτεται νὰ ὑποστηρίξει στὴν ἀπολογία του, ὅτι δη-
 λαδῆ δὲν τὴν ἔχει σὰν γυναῖκα του ἀλλὰ σὰν ἐταῖρα καὶ
 τὰ παιδιά δὲν εἶναι δικὰ της ἀλλὰ δικὰ του ἀπὸ ἄλλη γυ-
 ναῖκα, ἀστὴ καὶ συγγενῆ του, πού, ὅπως ἰσχυρίζεται, τὴν
 εἶχε παντρευτεῖ πρωτύτερα. 120 Ἀπέναντι στὴν ἀδιαντρο-
 πιά αὐτοῦ τοῦ ἰσχυρισμοῦ καὶ στὰ τεχνάσματα τῆς ἀπολο-
 γίας του καὶ τῶν ὄσων μαρτύρων ἔχουν δασκαλευτεῖ νὰ κα-
 ταθέσουν γιὰ λογαριασμό του, τοῦ ἀπηύθυνα πρόκληση κα-
 θαρῆ καὶ σύμφωνη μὲ τὸ δίκαιο, καὶ μ' αὐτὴν θὰ μπορού-
 σατε νὰ μάθετε ὀλόκληρη τὴν ἀλήθεια: νὰ παραδώσει τίς
 δοῦλες πού βρισκόνταν τότε στὴν ὑπηρεσία τῆς Νεαίρας,
 ὅταν ἀπὸ τὰ Μέγαρα ἦρθε νὰ μείνει στὸ σπίτι τοῦ Στέφα-
 νου, τὴν Θρωάττα καὶ τὴν Κοκκαλίην, κι ἀκόμη ἐκεῖνες πού
 ἀπέκτησε ἀργότερα μένοντας μαζί του, τὴν Ξενίδα καὶ
 τὴν Δροσίδα, 121 οἱ ὁποῖες ξέρουν μὲ κάθε ἀκριβεία ὅτι
 καὶ ὁ Πρόξενος (αὐτὸς ἔχει πεθάνει) καὶ ὁ Ἀρίστων (αὐτὸς
 ζεῖ ἀκόμη) καὶ ὁ Ἀντιδωρίδης ὁ δρομέας καὶ ἡ Φανῶ πού
 ἔζησε παντρεμένη μὲ τὸν Θεογένη, τὸν ἄλλοτε βασιλέα,
 εἶναι παιδιά τῆς Νεαίρας. Καὶ ἂν, ἀπὸ τὴν ἀνάκριση μὲ
 βασανισμό, φαινόταν ὅτι ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ παντρεύ-
 τηκε γυναῖκα ἀστὴ καὶ τὰ παιδιά αὐτὰ τὰ εἶχε ἀπὸ ἄλλη
 γυναῖκα ἀστὴ καὶ ὄχι τὴν Νεαῖρα, θὰ ἦμουν πρόθυμος νὰ
 παραιτηθῶ ἀπὸ τὸν δικαστικὸ ἀγῶνα καὶ νὰ μὴν ἀφήσω
 τὴ μήνυση αὐτὴ νὰ συζητηθεῖ. 122 Γιατὶ αὐτὸ σημαίνει
 «ἔγγαμος βίος»: ἐφόσον ἀποικτᾶ κανεὶς παιδιά καὶ ἐγγρά-
 φει τοὺς γιούς του στὰ μέλη τῆς φρατρίδας του καὶ τοῦ δή-
 μου του, καὶ δίνει τίς κόρες του σὲ γάμο μὲ τοὺς ἄντρες τους
 ὡς δικές του κόρες. Τίς ἐταῖρες, ὄντως, τίς ἔχουμε γιὰ τὴν
 ἡδονή, τίς παλλακίδες γιὰ τὴν καθημερινὴ περιποίησι τοῦ
 σώματός μας, καὶ τίς γυναῖκες γιὰ νὰ μᾶς γεννοῦν γνήσια
 παιδιά καὶ νὰ φυλάξουν πιστὰ ὅ,τι βρίσκεται μέσα στὸ σπί-

τερον ἔγημεν γυναῖκα ἀστὴν καὶ εἰσὶν οὗτοι οἱ παῖδες ἐξ ἐκείνης καὶ μὴ Νεαίρας, ἐξήν αὐτῶ ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης μαρτυρίας ἐπιδείξει, παραδόντι τὰς θεραπαίνας ταύτας. 123 ὡς δὲ προεκαλεσάμην, τούτων ὑμῖν τὴν τε μαρτυρίαν
5 καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγνώσεται. λέγε τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν πρόκλησιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἴπποκράτης Ἴπποκράτους Προβαλίσιος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Διοφάνης Διοφάνους Ἀλωπεκῆθεν, Δεινομένης Ἀρχελάου
10 Κυδαθηναίου, Δεινίας Φόρμου Κυδαντίδης, Λυσίμαχος Λυσίππου Αἰγυλιεύς μαρτυροῦσι παρῆναι ἐν ἀγορᾷ ὅτ' Ἀπολλόδωρος προὔκαλεῖτο Στέφανον, ἀξιῶν παραδοῦναι εἰς βάσανον τὰς θεραπαίνας περὶ ὧν ἠτιάτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον περὶ Νεαίρας. Στέφανον δ' οὐκ ἐθέλησαι παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας· τὴν δὲ πρόκλησιν εἶναι ἦν
15 παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

124 Λέγε δὴ αὐτὴν τὴν πρόκλησιν, ἣν προὔκαλούμην ἐγὼ Στέφανον τουτονί.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

{Τάδε προὔκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον περὶ ὧν τὴν γραφὴν
20 γέγραπται Νεαίραν, ξένην οὖσαν ἀστῶ συνοικεῖν, ἔτοιμος ὦν τὰς θεραπαίνας παραλαμβάνειν τὰς Νεαίρας, ἃς ἐκ Μεγάρων ἔχουσα ἦλθεν, Θράτταν καὶ Κοκκαλίην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ Στεφάνῳ ἐκτήσατο, Ξεννίδα καὶ Δροσίδα, τὰς εἰδυίας ἀκριβῶς περὶ τῶν παίδων τῶν Νεαίρας, ὅτι ἐκ Στεφάνου εἰσὶν, Πρόξενός τε ὁ τελευτήσας

4 προὔκαλεσάμην Rennie 8-15 secl. Westermann 8 Προβαλείσιος FQ 9 Δεινομένης YRD: Διομένης SFQ 10 Φόρμου Kirchner: Φορμίδου codd. 11 Αἰγυλιεύς Palmer: Αἰγυλιεύς codd. 14 ἠθελήσε S^{ac} 19-138.7 del. Westermann 19 προὔκαλεῖτο FQ: προκαλεῖται SYRD 20 γέγραπται τὴν γραφὴν R 23 εἰδείας R 24 τῶν Νεαίρας SYD: τῆς Νεαίρας R: τῶν ὄντων Νεαίρα FQ τῶν ὄντων Νεαίρα ὅτι <οὐκ> ἐκ Στεφάνου Voemel: τῶν Στεφάνου ὅτι ἐκ Νεαίρας Baiter

τι. Ἄν, ἐπομένως, ὁ Στέφανος εἶχε πρωτύτερα παντρευτεῖ γυναῖκα ἀστὴ καὶ τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἦταν ἀπὸ ἐκείνη καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν Νεαίρα, θὰ μπορούσε νὰ τὸ ἔχει ἀποδείξει μὲ τὴν πιὸ ἀτράνταχτη ἀπόδειξη: παραδίδοντας τὶς δοῦλες αὐτές. 123 Ὅτι ὄντως ἀπηύθυνα πρόκληση, ὁ κλητῆρας θὰ σᾶς διαβάσει τὴν κατάθεση καὶ τὴν πρόκληση. Διάβασε τὴν κατάθεση καὶ ὕστερα τὴν πρόκληση.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Ὁ Ἴπποκράτης, γιὸς τοῦ Ἴπποκράτη, δημότης Προβαλίνθου, ὁ Δημοσθένης, γιὸς τοῦ Δημοσθένη, δημότης Παιανίας, ὁ Διοφάνης, γιὸς τοῦ Διοφάνη, δημότης Ἀλωπεκῆς, ὁ Δεινομένης, γιὸς τοῦ Ἀρχελάου, δημότης Κυδαθηναίου, ὁ Δεινίας, γιὸς τοῦ Φόρμου, δημότης Κυδαντιδῶν, ὁ Λυσίμαχος, γιὸς τοῦ Λυσίππου, δημότης Αἰγυλιᾶς, καταθέτουν ὅτι ἦταν παρόντες στὴν ἀγορὰ ὅταν ὁ Ἀπολλόδωρος προὔκαλεσε τὸν Στέφανο, ἀπαιτώντας νὰ παραδώσει τὶς δοῦλες γιὰ ἀνάκριση μὲ βασανισμό, σχετικὰ μὲ ὅσα κατήγγειλε ὁ Ἀπολλόδωρος τὸν Στέφανο στὴν ὑπόθεση τῆς Νεαίρας, καὶ ὅτι ὁ Στέφανος δὲν δέχτηκε νὰ παραδώσει τὶς δοῦλες, καὶ ὅτι ἡ πρόκληση εἶναι αὐτὴ ποὺ παρουσιάζει ὁ Ἀπολλόδωρος.

124 Διάβασε τώρα τὴν ἴδια τὴν πρόκληση ποὺ ἀπηύθυνα ἐγὼ στὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Μὲ τὴν ἐξῆς πρόκληση προὔκαλεσε τὸν Στέφανο ὁ Ἀπολλόδωρος γιὰ ὅσα εἶχε καταγγεῖλει τὴν Νεαίρα, ὅτι, παρ' ὅτι ξένη, ζοῦσε παντρεμένη μὲ ἀστό· ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν πρόθυμος νὰ παραλάβει τὶς δοῦλες τῆς Νεαίρας γιὰ νὰ τὶς ἀνακρίνει μὲ βασανισμό —καὶ αὐτὲς ποὺ ἔφερε μαζί της ἀπὸ τὰ Μέγαρα, τὴν Θράττα καὶ τὴν Κοκκαλίην, καὶ ἐκεῖνες ποὺ ἀργότερα ἀπέκτησε στὸ σπίτι τοῦ Στεφάνου, τὴν Ξεννίδα καὶ τὴν Δροσίδα, οἱ ὁποῖες ξέρον μὲ κάθε ἀκρίβεια γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς Νεαίρας ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸν Στέφανο— καὶ ὁ Πρόξενος

καὶ Ἄριστων ὁ νῦν ὢν καὶ Ἀντιδωρίδης ὁ σταδιοδρομῶν καὶ Φανώ, ἐφ' ᾧ τε βασιανίσαι αὐτάς. καὶ εἰ μὲν ὁμολογοῖεν ἐκ Στεφάνου εἶναι καὶ Νεαίρας τούτους τοὺς παῖδας, πεπρᾶσθαι Νεαίραν κατὰ τοὺς νόμους καὶ τοὺς παῖδας ξένους εἶναι· εἰ δὲ μὴ ὁμολογοῖεν ἐκ ταύτης
5 εἶναι αὐτοὺς ἀλλ' ἐξ ἐτέρας γυναικὸς ἀστῆς, ἀφίστασθαι τοῦ ἀγῶνος ἤθελον τοῦ Νεαίρας, καὶ εἴ τι ἐκ τῶν βασάνων βλαφθεῖσαν αἱ ἀνθρώποι, ἀποτίνειν ὃ τι βλαβείησαν.}

125 Ταῦτα προκαλεσαμένου ἐμοῦ, ἄνδρες δικασταί, Στέφανον τουτονί, οὐκ ἠθέλησεν δέξασθαι. οὐκουν ἤδη δοκεῖ
10 ὑμῖν δεδικάσθαι ὑπ' αὐτοῦ Στεφάνου τουτουί, ᾧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἔνοχος ἐστὶ τῇ γραφῇ Νεαίρα ἢν ἐγὼ αὐτὴν ἐγραιψάμην, καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἶρηκα πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰς μαρτυρίας παρεσχόμην ἀληθεῖς, οὐτοσὶ δ' ὃ τι ἂν λέγη πάντα ψεύσεται, καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὐτὸν ὅτι οὐδὲν ὑγιᾶς
15 λέγει, οὐκ ἐβελήσας παραδοῦναι εἰς βασάνους τὰς θεραπαίνας ἃς ἐγὼ ἐξήτηον αὐτόν.

126 Ἐγὼ μὲν οὖν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς οὓς οὗτοι ἠσεβήκασι, καὶ ἐμαυτῷ τιμωρῶν, κατέστησά τε τουτουσὶ εἰς ἀγῶνα καὶ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψήφον ἦγαγον.
20 καὶ ὑμᾶς δὲ χρῆ νομίσαντας μὴ λήσειν τοὺς θεοὺς, εἰς οὓς οὗτοι παρανεομήκασι, ὃ τι ἂν ἕκαστος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια καὶ τιμωρεῖν μάλιστα μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ ταῦτα ποιήσαντες δόξετε πᾶσι καλῶς καὶ δικαίως δικάσαι ταύτην τὴν γραφήν, ἢν
25 Νεαίραν ἐγὼ ἐγραιψάμην, ξένην οὖσαν ἀστῶ συνοικεῖν.

ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΧΗΗΗΙΑΙ

2 ἐκ Στεφάνου del. Blass 3 {καὶ} Νεαίρας Blass 9 ἠθέλησαν F: ἠθέλησε R 10 τοῦ ante Στεφάνου add. R 12-13 ὑμᾶς καὶ τὰς FP^c: ὑμᾶς τὰς F^{ac}, cett. 14 πάντα SYRD: ἅπαντα FQ ψεύσεται FQ: ψεύδεται SF^{sl}Q^{sl}YRD 16 ἃς ἐγὼ FQ: ἐγὼ δ' SYRD 20 λήσειν F^gQ^gQ^e: λαθεῖν cett. 26-27 ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΧΗΗΗΙΑΙ Drerup: ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΧΗΗΗΗΙΑΙ SY: ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ R: ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΧΗΗΗΗΙΑΙ ΔΙΔΩΤΙΚΟΙ FQ

(αὐτὸς ἔχει πεθάνει) καὶ ὁ Ἄριστων (αὐτὸς ζεῖ ἀκόμη) καὶ ὁ Ἀντιδωρίδης ὁ δρομέας καὶ ἡ Φανώ. Καὶ ἂν μὲν οἱ δοῦλες παραδεχόντουσαν ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τὸν Στέφανο καὶ τὴν Νεαίρα, νὰ πουληθεῖ ἡ Νεαίρα σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους καὶ τὰ παιδιὰ νὰ χαρακτηριστοῦν ξένοι· ἂν ὅμως δὲν παραδεχόντουσαν ὅτι τὰ παιδιὰ εἶναι ἀπὸ αὐτῆν ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλῃ γυναίκα, ἀστῆ, ἤμουν πρόθυμος νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τῆ δίκη τῆς Νεαίρας καί, ἂν οἱ δοῦλες εἶχαν πάθει ὀτιδήποτε ἀπὸ τοὺς βασανισμούς, νὰ πληρώσω τὸ κόστος τῆς βλάβης.

125 Καὶ ἐνῶ, ἄνδρες δικαστές, προκάλεσα μὲ αὐτὴν τὴν πρόκληση τὸν Στέφανο αὐτὸν ἐδῶ, ἀρνήθηκε νὰ τὴν δεχτεῖ. Δὲν νομίζετε λοιπόν, ἄνδρες δικαστές, ὅτι τώρα πιά ὁ ἴδιος ὁ Στέφανος αὐτὸς ἐδῶ ἔχει βγάλει τὴν ἀπόφασή του, ὅτι ἡ Νεαίρα εἶναι ἔνοχη σύμφωνα μὲ τὴ μήνυση ποὺ ἐγὼ κατέθεσα ἐναντίον της καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν σᾶς ἔχω πεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ οἱ μαρτυρίες ποὺ παρουσίασα ἦταν ἀληθινές ἐνῶ αὐτὸς ὅ,τι κι ἂν λέει, θὰ λέει σὲ ὅλα ψέματα καὶ θὰ ἀποδείξει ἀπὸ μόνος του ὅτι τίποτε τὸ σωστὸ δὲν λέει, ἀφοῦ ἀρνήθηκε νὰ παραδώσει γιὰ ἀνάκριση μὲ βασανισμό τίς δοῦλες ποὺ τοῦ ζητοῦσα;

126 Ἐγὼ λοιπόν, ἄνδρες δικαστές, παίρνοντας ἐκδίκηση ὄχι μόνο γιὰ τοὺς θεοὺς πρὸς τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ἔχουν φερθεῖ μὲ ἀσέβεια ἀλλὰ καὶ γιὰ μένα τὸν ἴδιο, ὀδήγησα αὐτοὺς ποὺ βλέπετε σὲ δίκη καὶ τοὺς ἔθεσα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ψήφου σας. Καὶ ἐσεῖς ἔχετε χρέος, χωρὶς νὰ διανοηθεῖτε ὅτι οἱ θεοί, ἀπέναντι στοὺς ὁποίους αὐτοὶ ἔχουν κάνει ἐγκλήματα, θὰ ξεχάσουν πῶς θὰ ψηφίσει ὁ καθένας σας, νὰ ψηφίσετε γιὰ τὸ δίκαιο καὶ νὰ πάρετε ἐκδίκηση πάνω ἀπ' ὅλα γιὰ τοὺς θεοὺς, καὶ ἔπειτα γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό σας. Ἐτσι πράττοντας, ὅλοι θὰ καταλάβουν ὅτι εὔστοχα καὶ ἀκριβοδίκαια δικάσατε αὐτῇ τῇ μήνυσι ποὺ ἐγὼ κατέθεσα κατὰ τῆς Νεαίρας, ὅτι, παρ' ὅτι ξένη, ζεῖ παντρεμένη μὲ ἀστόν.